Vysoká škola ekonomická v Praze

Národohospodářská fakulta

VZDĚLÁNÍ A VZDĚLÁVÁNÍ OBYVATEL KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY S DŮRAZEM NA KRAJ VYSOČINA

Diplomová práce

Vypracovala: Bc. Veronika Kuthanová
Vedoucí diplomové práce: RNDr. Jana Kouřilová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci „Vzdělání a vzdělávání obyvatel krajů ČR s důrazem na kraj Vysočina“ vypracovala samostatně. Použitou literaturu a zdroje jsem uvedla v seznamu literatury, který je součástí diplomové práce.

V Praze, dne 4.1.2010

…….....

Poděkování

Děkuji své školitelce RNDr. Janě Kouřilové, Ph.D. za odbornou pomoc a vedení během zpracování mé diplomové práce.
Rovněž děkuji své rodině a přátelům za podporu.

Anotace

Cílem mé diplomové práce na téma Vzdělání a vzdělávání obyvatel krajů ČR s důrazem na kraj Vysočina je zjistit, jaká je vazba vzdělávací soustavy na trh práce v kraji Vysočina, zda nabídka pracovních sil odpovídá poptávce.

V první části diplomové práce jsou vysvětleny základní pojmy, které se týkají oblasti vzdělávání (výchova, vzdělávání, celoživotní učení, vzdělání). Následně je popsán vzdělávací systém v České republice a s ním související předpisy a dokumenty.

V druhé části diplomové práce je analyzován vývoj vzdělávací soustavy v ČR a charakterizovány změny ve vzdělanostní struktuře obyvatel ČR.

V třetí části diplomové práce je blíže popsán vývoj vzdělávání v kraji Vysočina, dále tato část sleduje vývoj poptávky po práci, vývoj nabídky práce v kraji a vazbu trhu práce s oblastí školství v kraji Vysočina.

V diplomové práci jsou využita statistická data z ČSU, data z MŠMT, ÚIV, krajských ročenek a informace od významných firem v kraji Vysočina. Data jsou zpracována do tabulek nebo grafů.

Klíčová slova: vzdělávání, školy, region, trh práce

Annotation

The goal of this thesis, with topic, „Education and Education of inhabitants of districts in Czech Rebublic with emphasis on district Vysočina“, is to find out relation between education system and labour market in Vysočina district and whether the offer meets demand of Labour.
In the first part of the thesis, basic concepts relating to education (upbringing, education, lifelong learning) are explained. Subsequently the educational system in the Czech Republic and related regulations and ducuments are described.
In the second part of the thesis, the development of the educational system in the Czech Republic is analyzed and the changes in the educational structure of population of the Czech Republic are characterized.
The third part of the thesis describes in more detail the development of education in the Vysočina district, and then this part follows the development of demand for labour, the development of jobs in the district and link the labour market in areas of education in Vysočina district.
The thesis uses the statistical data from the (Czech Statistical Office) CSO, data from the Ministry of Education, Institute for informatik on education, regional yearbooks and information from key companies in the district Vysočina. Data is processed into tables or graphs.

Keywords: education, schools, district, labour market

Obsah

ÚVOD ... **7**

1. ZÁKLADNÍ POJMY ... **10**

2. VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČR ... **13**

2.1. ZÁKLADNÍ LEGISLATIVA A DOKUMENTY, KTERÉ SE TÝKAJÍ VZDĚLÁVÁNÍ ... 13

2.2. ŘÍZENÍ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY ... 17

2.3. MEZINÁRODNÍ STANDARDNÍ KLASIFIKACE VZDĚLÁVÁNÍ – ISCED ... 18

2.4. VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVA ... 19

3.VZDĚLÁVÁNÍ OBYVATEL KRAJŮ ČR ... **28**

3.1. VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVA ČR A JEJÍ ZMĚNY ... 28

3.1.1. Předškolní vzdělávání ... *28*

3.1.2. Základní vzdělávání ... *32*

3.1.3. Středoškolské vzdělávání ... *35*

3.1.4. Terciární vzdělávání ... *39*

3.2. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL ČR ... 48

4. VZDĚLÁVÁNÍ OBYVATEL KRAJE VYSOČINA ... **53**

4.1. CHARAKTERISTIKA KRAJE VYSOČINA ... 53

4.2. VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVA KRAJE VYSOČINA A JEJÍ ZMĚNY ... 55

4.2.1. Předškolní vzdělávání ... *55*

4.2.2. Základní vzdělávání ... *57*

4.2.3. Středoškolské vzdělávání ... *58*

4.2.4. Terciární vzdělávání ... *64*

4.3. TRH PRÁCE KRAJE VYSOČINA ... 73

4.3.1. Vývoj poptávky po práci od roku 2000 ... *73*

4.3.2. Vývoj nabídky práce od roku 2000 ... *79*

4.4. VAZBA TRHU PRÁCE S OBLASTÍ ŠKOLSTVÍ V KRAJI VYSOČINA ... 83

ZÁVĚR ... **85**

POUŽITÁ LITERATURA ... **90**

SEZNAM ZKRATEK ... **99**

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A MAP ... **101**

PŘÍLOHY ... **104**

ÚVOD

Vzdělávání společně s výzkumem, vývojem a inovací se v dnešním světě stávají „velmi důležitými oblastmi k vytvoření politik, jejichž společným cílem je vytvoření znalostní společnosti na kontinentální, národní a regionální úrovni“[1], protože znalosti jsou podle Druckera „ústředním výrobním faktorem moderní vyspělé ekonomiky“.[2] Důvodem, proč jsem si toto téma vybrala, bylo přesvědčit se, jestli se v České republice změnila nabídka škol a jestli roste zájem o studium či nikoliv. Podrobněji jsem se zaměřila na kraj Vysočina, z něhož pocházím a mám k němu tedy velmi blízký vztah. Ze svého okolí vím, že vzdělanostní struktura obyvatel tohoto kraje nepatřila k nejlepším v republice, proto mě zajímalo, zda a jak se v průběhu posledních 20 let změnila. A také jakým způsobem se v návaznosti na společenské procesy a potřeby vyvíjela vzdělávací soustava tohoto kraje a zda reagovala na vývoj socioekonomických aktivit v území.

Cílem diplomové práce je zjistit, jaká je vazba vzdělávací soustavy na trh práce v kraji Vysočina, zda nabídka pracovních sil odpovídá poptávce. Při naplňování cíle diplomové práce jsem si položila následující otázky.

- Zda a jakým způsobem se změnila vzdělanostní struktura obyvatel ČR po r. 1990?
- Zda a jakým způsobem se změnila vzdělávací soustava v ČR po r. 1990?
- Zda a jak se změny vzdělanostní struktury obyvatel i vzdělávací soustavy projevily v kraji Vysočina?
- Jaký je vztah mezi poptávkou po práci a nabídkou práce v kraji Vysočina?

Při zpracování diplomové práce jsem se zaměřila na studium odborných publikací, koncepčních a strategických dokumentů pro oblast vzdělávání a platných zákonů. V diplomové práci jsem využila především statistická data publikovaná Českým statistickým úřadem, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ústavem pro informace ve vzdělávání, krajem Vysočina a integrovaným portálem Ministerstva práce a sociálních věcí. Dále práce obsahuje informace získané přímo od významných firem z kraje Vysočina. Při zpracování dat jsem využila statistické metody zpracování a vyhodnocení dat.

[1] Wokoun, R., Malinovský, J., Damborský, M., Blažek, J. a kolektiv autorů: Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a plánování). Praha 2008, ISBN 978-80-7201-699-0
[2] Drucker, P.F.: Obraz měnící se společnosti. Praha 1994, ISBN 80-85603-44-6

Diplomová práce je rozdělena do čtyř kapitol, úvodu a závěru.

První kapitola obsahuje vysvětlení základních pojmů, týkajících se oblasti vzdělávání, které mají čtenáři tuto problematiku přiblížit. Jedná se o pojmy výchova, vzdělávání (formální vzdělávání, neformální vzdělávání, informální učení), celoživotní učení, vzdělání.

Druhá kapitola popisuje vzdělávací systém v České republice. V úvodní části této kapitoly je popsána základní legislativa a dokumenty na úrovni státu a krajů, které se ke vzdělávání vztahují. Jelikož oblast vzdělávání je jednou z priorit EU, která je financována z prostředků Evropského sociálního fondu (ESF), pozornost jsem věnovala i operačním programům pro čerpání prostředků ESF v aktuálním programovém období 2007-2013. Stručně jsou v diplomové práci popsány - Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Operační program Praha Adaptabilita a Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. V další části druhé kapitoly je popsáno řízení vzdělávací soustavy a Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání – ISCED, která slouží ke srovnání dosažené úrovně formálního vzdělávání obyvatel různých států. Poslední část druhé kapitoly je zaměřena na vzdělávací soustavu, jež je definována ve školském zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání. V této části práce je znázorněno celé schéma vzdělávací soustavy a následně jsou pro jednotlivé druhy škol popsány cíle vzdělávání, hodnocení výsledků žáků, průběh ukončení vzdělání atd.

Třetí kapitola analyzuje vývoj vzdělávací soustavy v České republice a v jednotlivých krajích. Pro zachycení změn předškolního, základního, středoškolského i terciálního vzdělávání jsem si vybrala z hlediska dostupnosti a srovnatelného členění školní roky 1991/92 a 2007/08. Tyto změny jsem následně v práci zpracovala do tabulek nebo grafů. Druhá část třetí kapitoly je věnována vzdělanostní struktuře obyvatel České republiky. V této části porovnávám vzdělanostní strukturu obyvatel starší 15 let podle úrovně dosaženého vzdělání v ČR a i v jednotlivých krajích ČR v letech 1993 a 2007.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na analýzu změn vzdělávací soustavy kraje Vysočina. Výběr tohoto kraje nebyl náhodný, hlavním důvodem byla moje osobní vazba na tento kraj. Úvodní část kapitoly je věnována stručné charakteristice kraje, následuje vývoj změn vzdělávací soustavy v kraji od roku 2000/01 (rok vzniku kraje) až do roku 2007/08. Tato část diplomové práce je navíc rozšířena o tabulky, které obsahují seznamy všech středních škol, vyšších odborných škol a vysokých škol v kraji Vysočina. Poslední část čtvrté kapitoly přibližuje situaci na trhu práce v kraji. Nejprve je popsán vývoj poptávky od roku 2000 z dat publikovaných v analýze stavu vývoje trhu práce v kraji a i ze získaných informací od oslovených krajských firem. Pravděpodobně ekonomická krize způsobila to, že firmy měly

spoustu jiných starostí, než odpovídat na mé dotazy, protože z 12 oslovených mi odpověděly pouze 3 firmy. Následně je popsán vývoj nabídky práce od roku 2000 v kraji. Závěrečná část této kapitoly popisuje vazbu trhu práce se školstvím a návrhy na zlepšení těchto vazeb v kraji Vysočina.

V závěru diplomové práce shrnuji výsledky, ke kterým jsem při jejím zpracování dospěla a odpovídám na otázky položené v tomto úvodu.

1. ZÁKLADNÍ POJMY

Výchova a vzdělávání jsou základní pojmy pedagogiky, což je podle Švarcové „společenská věda, která zkoumá podstatu, strukturu a zákonitosti výchovy a vzdělávání. Objasňuje výchovné jevy, procesy a systémy, v nichž probíhá cílevědomé, záměrné působení vychovatele, učitele, rodičů a dalších činitelů v aktivní interakci s vychovávaným subjektem. Studuje a kriticky hodnotí myšlenkové dědictví minulosti, sleduje vývoj školství, výchovy a vzdělávání v zahraničí a s dalšími vědními disciplínami formuluje nové vývojové trendy pro různé oblasti výchovy a vzdělávání“.[3]

Výchova je záměrná a cílevědomá činnost s cílem vytvořit osobnost člověka s vlastním názorem.[4] Během výchovy si člověk osvojuje vzorce a normy chování, komunikační rituály, hygienické návyky atd.[5]

Výchova je celoživotní proces, který se dělí na dvě etapy. První etapou je výchova dětí a mládeže, která z nich vytváří společenské jedince a připravuje je na život ve společnosti. Druhou etapou je výchova dospělých, která dotváří či přetváří osobnost jedince a adaptuje jedince na nové životní podmínky.[6]

Vzdělávání, jako druhý základní pojem pedagogiky, je proces dotváření osobnosti člověka. Dotváření osobnosti se uskutečňuje prostřednictvím získávání znalostí, vědomostí ve vzdělávacích institucích.[7]

Procesem vzdělávání prochází každý občan ať už povinně na základních a středních školách nebo dobrovolně na nejrůznějších vzdělávacích kurzech, díky nimž získává znalosti nepřetržitě v průběhu života, proto je tento proces označován za celoživotní učení.[8]

Celoživotní učení probíhá v různých formách, která se velmi často definují jako formální, neformální vzdělávání a informální učení. Jednotlivé formy celoživotního učení jsou popsány níže[9]:

Formální vzdělávání je realizováno ve vzdělávacích institucích. Jedinci získávají vzdělávání postupně od základního, přes střední až po vysokoškolské. Absolvování formálního vzdělávání je ukončeno zkouškou a student získá vysvědčení nebo u vysokoškolského vzdělávání diplom.

[3] Švarcová , I.: Základy pedagogiky. Vydavatelství VŠCHT Praha, Praha 2005, str.8, ISBN 80-7080-573-0
[4] Palán, Z.: Lidské zdroje. Výkladový slovník. Praha 2002, ISBN 80-200-0950-7
[5] Průcha, J.: Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru. Praha 2006, ISBN 80-7178-944-5
[6] Palán, Z.: Lidské zdroje. Výkladový slovník. Praha 2002, ISBN 80-200-0950-7
[7] Palán, Z.: Lidské zdroje. Výkladový slovník. Praha 2002, ISBN 80-200-0950-7
[8] Krebs, V. a kol.: Sociální politika. ASPI. Praha 2007, ISBN 978-80-7357-276-1
[9] MŠMT (a): Strategie CZU - [on-line]

Neformální vzdělávání je vzdělávání, u kterého vzdělávaný nezískává žádný stupeň vzdělání. Většinou se jedná o kurzy cizích jazyků, počítačové kurzy, školení, semináře, doplňující znalosti. Neformální vzdělávání je hodně oblíbené ve firmách, podnicích, kde si zaměstnanec může dobrovolně vybrat z nabídky kurzů. Moderní formou jsou e-learningové kurzy.

Informální učení je proces získávání zkušeností, znalostí z rutinních činností, z činností v práci, v rodině. Toto učení také zahrnuje sebevzdělávání, kdy se jedinec vzdělává sám, ale žádným způsobem si nemůže ověřit, zda získal takové znalosti, které získat chtěl. Příkladem informálního učení je např. čtení denního tisku, získávání informací z médií či internetu.

Současný koncept celoživotního učení se od původního, který spadá do 70.let 20.století výrazně liší. Tehdy se pod tímto pojmem rozumělo, umožnit dospělým, navštěvovat vzdělávací kurzy, které byly pořádané školskými institucemi. 90.léta minulého století přinesla změnu v pojetí celoživotního učení. Dávno přestalo platit, že ukončené školní vzdělání znamená i konec učení. Že znalosti, které student získal během studia mu vystačí do konce jeho života. Naopak začaly být kladeny požadavky na stálé zvyšování znalostí a dovedností.[10]

Úspěch realizace konceptu celoživotního učení je závislý především na motivaci člověka dále se vzdělávat. Základ této motivace je v počátečním vzdělávání. Pokud žáci zjistí, že získané informace mohou využít i mimo školní instituce, budou se rádi učit novým věcem. Naopak pokud se u žáka projevuje odpor k učení již během povinné školní docházky, s největší pravděpodobností bude přetrvávat i v dalších letech. Nejen touha po dalších znalostech motivuje člověka k dalšímu vzdělávání po absolvování školy, ale i celá řada jiných faktorů mezi něž patří např. větší uznání, vyšší výdělek, lepší zaměstnání. Dalším faktorem je i nabídka vzdělávacích služeb, obsah kurzů, časová a místní dostupnost, finanční stránka atd.[11]

Nesmíme opomenout, že vztah člověka ke vzdělávání je do značné míry i ovlivněn prostředím, ve kterém jedinec vyrůstá a žije. Ve většině případech platí, že děti žijící v klidném rodinném prostředí bez hádek, mají mnohem lepší podmínky pro vzdělávání. U dětí nízkokvalifikovaných rodičů se obvykle setkáváme také s nižší úrovní vzdělání, než by odpovídalo jejich možnostem, jelikož jejich rodiče nekladli na vzdělání příliš velký důraz.[12] U těchto dětí existuje velmi malá pravděpodobnost, že by dosáhly vysokoškolského titulu, ve většině případech se u nich setkáváme se zakládáním rodiny ve velmi mladém věku.

[10] Krebs, V. a kol..: Sociální politika. ASPI, Praha 2007, ISBN 978-80-7357-276-1
[11] Krebs, V. a kol.: Sociální politika. ASPI, Praha 2007, ISBN 978-80-7357-276-1
[12] Kameníček, J.: Lidský kapitál. Úvod do ekonomie chování. Praha 2003, ISBN 80-246-0449-3

Samozřejmě lze i říci, že se situace mění a zlepšuje a i děti z nízkokvalifikovaných rodin začínají studovat na vysokých školách. Buď si samy uvědomují, jaké má v dnešní době vzdělání význam a samy vysokou školu chtějí vystudovat a nebo mají podporu od rodičů, kteří vysokoškolské vzdělání nemají z nejrůznějších důvodů a chtějí ho alespoň dopřát svým dětem, aby měly lepší příležitost na trhu práce a byly lépe finančně ohodnoceni.

Z vlastní zkušenosti vím, že studenti, kteří se rozhodnou pro vysokoškolské vzdělání, se na nějaký čas vzdávají svých výdělků. Zatímco jejich vrstevníci pracují a vydělávají si, oni musí studovat a příležitostně si vydělávat na studentských brigádách. Vysokoškolští studenti však doufají, že se jim investice v budoucnu mnohonásobně vrátí a budou vydělávat mnohem více než ti, kteří začali pracovat hned po středních školách.

Jestliže se má stát celoživotní učení součástí života občana, je nutné, aby možnost vzdělávat se byla dostupná všem bez rozdílu věku, pohlaví, národnosti. Dále je nutné, aby se koncept vzdělávání dostal do povědomí co nejvíce lidem ve společnosti. Aby si lidé uvědomili, že vzdělání vede k větší spokojenosti, vyšší kvalitě života, pomáhá člověku lépe se uplatnit na trhu práce a bojuje proti nezaměstnanosti. Nemá dopad jen na jednotlivce, ale i na celou společnost, protože je hlavním faktorem ovlivňující růst ekonomiky a tím zvyšuje její konkurenceschopnost a blahobyt státu a občanů.[13]

Vzdělání je výsledkem procesu vzdělávání, které rozlišujeme na všeobecné a odborné nebo podle stupňů školské soustavy na základní, střední, vyšší a vysokoškolské. Všeobecné vzdělání představuje nezbytný vzdělanostní základ. Obsahem tohoto základu jsou znalosti z vědy, techniky, kultury, umění. Odborné vzdělání je souhrn vědomostí a dovedností, které jedinec nezbytně potřebuje k výkonu své profese. Obsahově se odborné vzdělání může dále dělit na přírodovědecké, ekonomické, umělecké, humanitní atd.[14]

Systém vzdělávání na území našeho státu procházel obdobími změn.[15] V roce 1989 došlo ke změně režimu a důsledkem toho i ke změnám v oblasti vzdělávání. Především vedle veřejných škol vznikaly školy soukromé a církevní. Důsledkem toho začala být vzdělávací nabídka v oblasti českého školství rozšířenější a pestřejší.[16]

[13] Krebs, V. a kol.: Sociální politika. ASPI, Praha 2007, ISBN 978-80-7357-276-1
[14] Švarcová, I.: Základy pedagogiky. Vydavatelství VŠCHT Praha, Praha 2005, ISBN 80-7080-573-0
[15] Podle Možného (Česká společnost. Nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života) se změny promítaly do oblasti politické, ekonomické, což mělo dopady i na oblast vzdělávání, např. v době normalizace nebylo spoustě mladých lidem vzdělání umožněno
[16] Krebs, V. a kol.: Sociální politika. ASPI, Praha 2007, ISBN 978-80-7357-276-1

2. VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČR

2.1. Základní legislativa a dokumenty, které se týkají vzdělávání

Základní legislativa

Právní normy (zákon, předpis) existují ve všech zemích proto, aby vzdělávací systém dobře fungoval. Obvykle nejvyšší právní normou je pro oblast vzdělávání Ústava, jež má nadřazenou funkci vůči ostatním zákonům.[17]

V Ústavě České republiky není vůbec oblast školství zmiňována. V článku 3 Ústavy se však mluví o tom, že součástí ústavního pořádku je Listina základních práv a svobod (dále jen LZPS), ve které je oblast vzdělávání věnován článek 33.[18]

V LZPS v článku č. 33 je zakotveno, že každý má právo na vzdělání. Vedle práva existuje i povinnost školní docházky po dobu, kterou stanoví zákon. Dále je v článku č. 33, odst. 2, 3 uvedeno, že občané mají právo na bezplatné vzdělávání na základních a středních školách a podle schopností a možností i bezplatné vzdělávání na vysokých školách. Zřizování jiných škol než státních je možné ze podmínek, které stanoví zákon. Na takových školách se může vzdělávání poskytovat za úplatu.

Vedle LZPS jsou právní normy upraveny ve školských zákonech, které schvaluje Parlament České republiky.[19] Podrobnější úpravy v oblasti školství a vzdělávání jsou obsaženy ve vyhláškách, některé věci jsou upraveny nařízením vlády. Zákony, vládní nařízení a vyhlášky jsou pravidelně zveřejňovány ve Sbírce zákonů, dále jsou vydávány vnitroresortní předpisy a ty jsou zveřejňovány ve Věstníku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.[20]

Po roce 1989 došlo v České republice ke změně v oblasti vzdělávání a důsledkem toho byly některé zákony novelizovány a některé vznikaly zcela nově.[21]

Ze současnosti základním zákonem v oblasti vzdělávání je zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (zkráceně školský zákon), který formuluje zásady a cíle vzdělávání. Druhým je zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, který stanovuje cíle a funkce vysokých škol, druhy vysokých škol, jakým způsobem jsou financované, práva a povinnosti studujících atd.

[17] Průcha, J.: Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru. Praha 2006, ISBN 80-7178-944-5
[18] Průcha, J.: Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru. Praha 2006, ISBN 80-7178-944-5, str. 154
[19] Průcha, J.: Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru. Praha 2006, ISBN 80-7178-944-5, str. 155
[20] Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2007/2008, Eurydice – [on-line]
[21] Průcha, J.: Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru. Praha 2006, ISBN 80-7178-944-5, str. 155

Národní program rozvoje vzdělávání a navazující dokumenty

Základním strategickým dokumentem je Národní program rozvoje vzdělávání z roku 2001, kterému se zkráceně říká Bílá kniha. Bílá kniha je „pojata jako systémový projekt, formulující myšlenková východiska. Obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu“.[22] Je složena ze čtyř částí, kterými jsou východiska a předpoklady rozvoje, předškolní, základní a střední vzdělávání, terciární vzdělávání a vzdělávání dospělých.

Vrcholným strategickým dokumentem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky (zkráceně Dlouhodobý záměr ČR). Návrh Dlouhodobého záměru ČR vychází z Národního programu rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bílé knihy). Ministerstvo má povinnost Dlouhodobý záměr ČR zpracovávat a nejméně jedenkrát za 4 roky ho zveřejňovat a předkládat Vládě ČR. Cílem Dlouhodobého záměru ČR je vymezení rozvojových priorit vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu, jejich realizaci a způsobu jejich podpory. Dlouhodobý záměr ČR nezahrnuje vysokoškolské vzdělávání, jelikož vysoké školy mají samostatnou rozvojovou koncepci , která je v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb.[23]

V roce 2007 byly zvoleny následující základní strategické směry[24]:

a) Rovnost příležitostí ve vzdělání
b) Kutikulární reforma – nástroj k modernizaci vzdělávání s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí
c) Podpora cizích jazyků, informačních a komunikačních technologií
d) Tvorba a zavádění systémů kvality, metod hodnocení a vlastního hodnocení škol a školských zařízení
e) Zvyšování profesionality a zlepšování pracovních podmínek pedagogických pracovníků.
f) Podpora dalšího vzdělávání

Na krajské úrovni existují Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy krajů, které jsou rozpracováním Dlouhodobého záměru ČR. Dlouhodobé záměry obou úrovní jsou navzájem propojeny, jak časově, tak i postupem zpracování.[25]

[22] Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha. MŠMT. Praha 2001, str. 7. ISBN 80-211-0372-8
[23] Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky. MŠMT.Praha 2002, str. 9 a 13
[24] MŠMT (d) - Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR, 2007 - [on-line]
[25] Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky. MŠMT. Praha 2002, str. 13

Jelikož oblast vzdělávání je jednou z priorit EU, tak Česká republika vstupem do Unie získala i nárok na finanční prostředky z Evropského sociálního fondu (ESF), jež umožňují rozvoj v oblasti vzdělávání.[26]

Evropský sociální fond (ESF) je jedním ze strukturálních fondů a v ČR je hlavním nástrojem pro realizaci Evropské strategie zaměstnanosti. Jeho hlavním úkolem je snižovat nezaměstnanost, podporovat zaměstnanost, rovné příležitosti na trhu práce, pomáhat lidem, kteří pochází ze sociálně slabých rodin, podporovat celoživotní vzdělávání, rozvíjet kvalifikovanou pracovní sílu a bojovat s diskriminací atd.[27]

Na aktuální programové období 2007-2013 jsou základními operačními programy pro čerpání prostředků ESF: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK), Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) a Operační program Praha Adaptabilita (OPPA).[28] Nejvýznamnější roli pro oblast počátečního vzdělávání hraje v současném programovém období OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, v oblasti dalšího vzdělávání OPLZZ. OPPA zahrnuje aktivity v oblasti počátečního i dalšího vzdělávání a je určen pouze pro Prahu.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK)[29]

OPVK patří pod tématické operační programy, který je zaměřen na zlepšení a modernizaci počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, na podpora celoživotního vzdělávání a zlepšení podmínek pro výzkum a vývoj.

OPVK obsahuje 5 prioritních os: Počáteční vzdělávání, Terciární vzdělávání, Výzkum a vývoj, Další vzdělávání, Systémový rámec celoživotního vzdělávání, Technická pomoc.
Níže jsou popsány jednotlivé prioritní osy a uvedené příklady podporovaných aktivit[30]:

Počáteční vzdělávání, tato prioritní osa podporuje zavádění nových vyučovacích metod, výukových programů, rozšíření jazykové výuky na středních školách a předmětů v cizích jazycích, dále podporuje další vzdělávání pro zaměstnance škol a školských zařízení a rozšíření nabídky pro žáky se speciálními službami v oblasti vzdělávání.

Terciární vzdělávání, oblast podpory je zaměřena na inovaci studijních programů pro vysoké školy a vyšší odborné školy s cílem lepšího uplatnění absolventů těchto typů škol na trhu

[26] MŠMT (d) - Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR, 2007 - [on-line]
[27] Evropský sociální fond v ČR (a) - [on-line]
[28] Evropský sociální fond v ČR (b) - [on-line]
[29] Strukturální fondy EU (a) - Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost - [on-line]
[30] Strukturální fondy EU (a) - Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost - [on-line]

práce, dále se jedná o podporu dalšího vzdělávání pracovníků, spolupráci mezi jednotlivými institucemi terciárního vzdělávání atd.

Další vzdělávání, jedná se o podporu především v jazykových a počítačových dovedností, dále o podporu vzdělávacích programů pro dospělé, o podporu dalšího vzdělávání pedagogů a lektorů.

Systémový rámec celoživotního učení, podpora aktivit, které přispívají k rozvoji systému celoživotního učení.

Technická pomoc, z finančních prostředků, které jsou pro tuto prioritní osu vyčleněny, se financují aktivity jako např.: platy pracovníků, kteří jsou zapojeny do systému operačního programu, veškerá administrace, monitoring projektů, zpracovávání analýz atd.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ)[31]

OPLZZ patří stejně jako OPVK mezi tématické operační programy, který je zaměřený na oblast dalšího vzdělávání a díky němu by mělo dojít ke snižování nezaměstnanosti.

Operační program LZZ obsahuje celkem 6 prioritních os: Adaptabilita, Aktivní politika trhu práce, Sociální integrace a rovné příležitosti, Veřejná správa a veřejné služby, Mezinárodní spolupráce, Technická pomoc, které jsou stručně popsány níže.[32]

Adaptabilita, finanční prostředky vyčleněny na tuto prioritní osu podporují další vzdělávání, podporují tvorbu dalších vzdělávacích programů pro zaměstnance, uplatňování pružných forem organizace práce atd.

Aktivní politika trhu práce, nejvýznamnější aktivní politikou je rekvalifikace. Cílem této prioritní osy je dále podpora veřejně prospěšných prací, krátkodobých pracovních příležitostí, nových forem zaměstnání pro uplatnění žen a mladých lidí na trhu práce atd.

Sociální integrace a rovné příležitosti, tato prioritní osa se zaměřuje na sociálně vyloučené a snahou je podporovat odborné vzdělávání právě pro sociálně vyloučené, podporovat nediskriminační přístup, nástroje, které vedou k sociálnímu začleňování a prevenci před sociálním vyloučením atd.

Veřejná správa a veřejné služby, snahou této prioritní osy je poskytování dalšího vzdělávání zaměstnancům veřejné správy, politikům a zaměstnancům územně samosprávných celků, dále je snaha o zvyšování výkonnosti a kvality veřejné správy a veřejných služeb atd.

Mezinárodní spolupráce, snahou je podpořit výměnu zkušeností, které se týkají specifických problémů

[31] Strukturální fondy EU (b) - Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost - [on-line]
[32] Strukturální fondy EU (b) - Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost - [on-line]

Technická pomoc, stejné jako u OPVK.

Operační program Praha Adaptabilita (OPPA)[33]

Operační program Praha Adaptabilita je určen pouze pro Prahu a podporuje projekty, které jsou zaměřeny na oblast vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumy a vývoji na území hlavního města.

OPPA obsahuje 4 prioritní osy: Podpora rozvoje znalostní ekonomiky, Podpora vstupu na trh práce, Modernizace počátečního vzdělávání a Technická pomoc. Opět jsou jednotlivé prioritní osy stručně popsány níže.[34]

Podpora rozvoje znalostní ekonomiky, jedná se o podporu dalšího vzdělávání, zvyšování kvalifikace zaměstnanců, i absolventů škol pomocí odborných stáží atd.

Podpora vstupu na trh práce, podpora při hledání a udržení stávající práce, podpora rovných příležitostí pro ženy a muže na trhu práce, snaha sladit pracovní a soukromý život zaměstnanců atd.

Modernizace počátečního vzdělávání, tato prioritní osa je zaměřena na podporu spolupráce škol s podniky, s vysokými školami, s vědeckými institucemi, na podporu odpoledních vzdělávacích programů na školách, podporu distančních a kombinovaných forem studia atd.

Technická pomoc, také stejné jako u OPVZ.

2.2. Řízení vzdělávací soustavy

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT) je vrcholným orgánem na národní úrovni v oblasti vzdělávání. Jeho působnost vymezuje zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy v ČR.[35]

Do pravomoci ministerstva je zahrnuto definování vzdělávací politiky, vývoj vzdělávání a vzdělávací soustavy, schvalování vzdělávacích standardů, učebních plánů a osnov, dále vytváření právních úprav a určování zásad a pravidel pro hodnocení žáků.

Ministerstvo je jedním ze zřizovatelů škol, dalšími ministerstvy jsou ministerstvo obrany, které zřizuje školy vojenské a ministerstvo vnitra, jež zřizuje školy policejní.[36]

Kraje jsou zřizovatelem středních škol, učilišť, vyšších odborných škol, jazykových škol, základních uměleckých škol, které se nachází na území daného kraje. Z krajských rozpočtů jsou finanční prostředky přerozdělovány a poskytovány školám na jejich provoz,

[33] Strukturální fondy EU (c) - Operační program Praha-Adaptabilita - [on-line]
[34] Strukturální fondy EU (c) - Operační program Praha-Adaptability - [on-line]
[35] MŠMT (c) – Ministerstvo - [on-line]
[36] Krebs, V. a kol.: Sociální politika. ASPI, Praha 2007, ISBN 978-80-7357-276-1

výjimkou jsou mzdy, které jsou poskytovány ze státního rozpočtu přímo z kapitoly 333 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Kromě toho školy soukromé ještě získávají finanční prostředky formou vybírání školného.[37]

Obec je také zřizovatelem škol, která zřizuje školy základní a mateřské. Její povinností je zajistit žákům místo na základní škole, pokud mají trvalé bydliště v její obci. Další kompetencí obce je zajišťování stravování pro děti předškolního věku a pro děti na základních školách. Z rozpočtu obce se hradí veškeré investiční i neinvestiční výdaje kromě již výše zmíněných mzdových prostředků, které jsou stejně jako u krajů financovány ze státního rozpočtu.[38]

Zvláštní postavení mají vysoké školy, které jsou zřizovány zákonem a zákony v ČR schvaluje **Parlament**.[39] Oblast dalšího vzdělávání má ve své kompetenci **Ministerstvo práce a sociálních věcí.**

2.3. Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání – ISCED

Ke srovnání dosažené úrovně formálního vzdělávání obyvatel různých států slouží Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (International Standard Classification of Education - ISCED).[40] Vzdělávací systém je v každém státě jiný, protože se vyvíjel podle tradic daného státu a díky ISCED může úroveň vzdělávání porovnávat.

Klasifikace ISCED byla vypracována v USA a v roce 1976 vydána UNESCO. V listopadu roku 1997 byla schválena verze, která se používá dodnes pod názvem ISCED 1997. ISCED 1997 má 7 úrovní od 0 do 6 a tyto úrovně se ještě mohou vnitřně dělit na A až C.[41]

Norma ISCED má pro oblast vzdělávání velký význam, jelikož umožňuje srovnávat úroveň vzdělání u nás se zahraničím, vedle toho zavádí do oblasti vzdělávání novou terminologii. Jedná se převážně o výrazy typu primární, sekundární, terciární vzdělávání, které u nás nejsou tak obvyklé jako v zahraničí. Aby se oblast vzdělávání dala porovnávat, je zcela nezbytné tuto mezinárodní terminologii používat.[42]

Rozdělení úrovně vzdělání podle stupňů znázorňuje tabulka č. 1, podrobněji viz Příloha A.

[37] Krebs, V. a kol.: Sociální politika. ASPI, Praha 2007, ISBN 978-80-7357-276-1
[38] Krebs, V. a kol.: Sociální politika. ASPI, Praha 2002, ISBN 978-80-7357-276-1
[39] Krebs, V. a kol.: Sociální politika. ASPI, Praha 2007, ISBN 978-80-7357-276-1
[40] Český statistický úřad (a) – Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED - [on-line]
[41] Průcha, J.: Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru. Praha 2006, ISBN 80-7178-944-5
[42] Průcha, J.: Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru. Praha 2006, ISBN 80-7178-944-5

Tabulka č.1: Převodní tabulka Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED) a české vzdělávací soustavy

Stupeň ISCED	úroveň vzdělání	v ČR tomu typicky odpovídá
ISCED 0	preprimární vzdělávání	mateřské školy
ISCED 1	primární vzdělávání	1.-5. ročník základní školy
ISCED 2	nižší sekundární vzdělávání	6.-9. ročník základní školy
ISCED 3	vyšší sekundární vzdělávání	čtyřletá gymnázia, SOŠ, SOU
ISCED 4	postsekundární vzdělávání	pomaturitní studium na jazykových školách s akreditací MŠMT
ISCED 5	první stupeň terciárního vzdělávání	VOŠ, VŠ - magisterská studia
ISCED 6	druhý stupeň terciárního vzdělávání	doktorské studijní programy ukončené titulem Ph.D.

Zdroj: Vlastní zpracování podle Průcha, J.: Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru, str. 43-44

České školství je podobné se školstvím v jiných evropských státech. Existují však dva dílčí rozdíly. První je u stupně ISCED 2. U nás je možnost studia na šestiletém či osmiletém gymnáziu. Nevýhodou této možnosti je, že lepší studenti ze základních škol odejdou na víceletá gymnázia. Mnohdy základní školy ztratí hodnotu a prestiž, protože jim tam zbudou méně nadaní žáci. Dalším problémem může nastat i omezení náboru studentů na čtyřletá gymnázia, jelikož gymnázia budou mít plné kapacity.

Druhým rozdílem českého školství jsou vyšší odborné školy. Tento druh škol vznikl nově na počátku devadesátých let. Byl určen studentům, kteří chtěli dále po střední škole studovat, ale na vysoké školy se nedostali nebo si přihlášku ani nepodávali a jsou ochotni platit vysoké školné.[43]

2.4. Vzdělávací soustava

V první části obecného ustanovení v §7 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (dále jen školský zákon) je vymezeno, že školy a školská zařízení patří do vzdělávací soustavy.

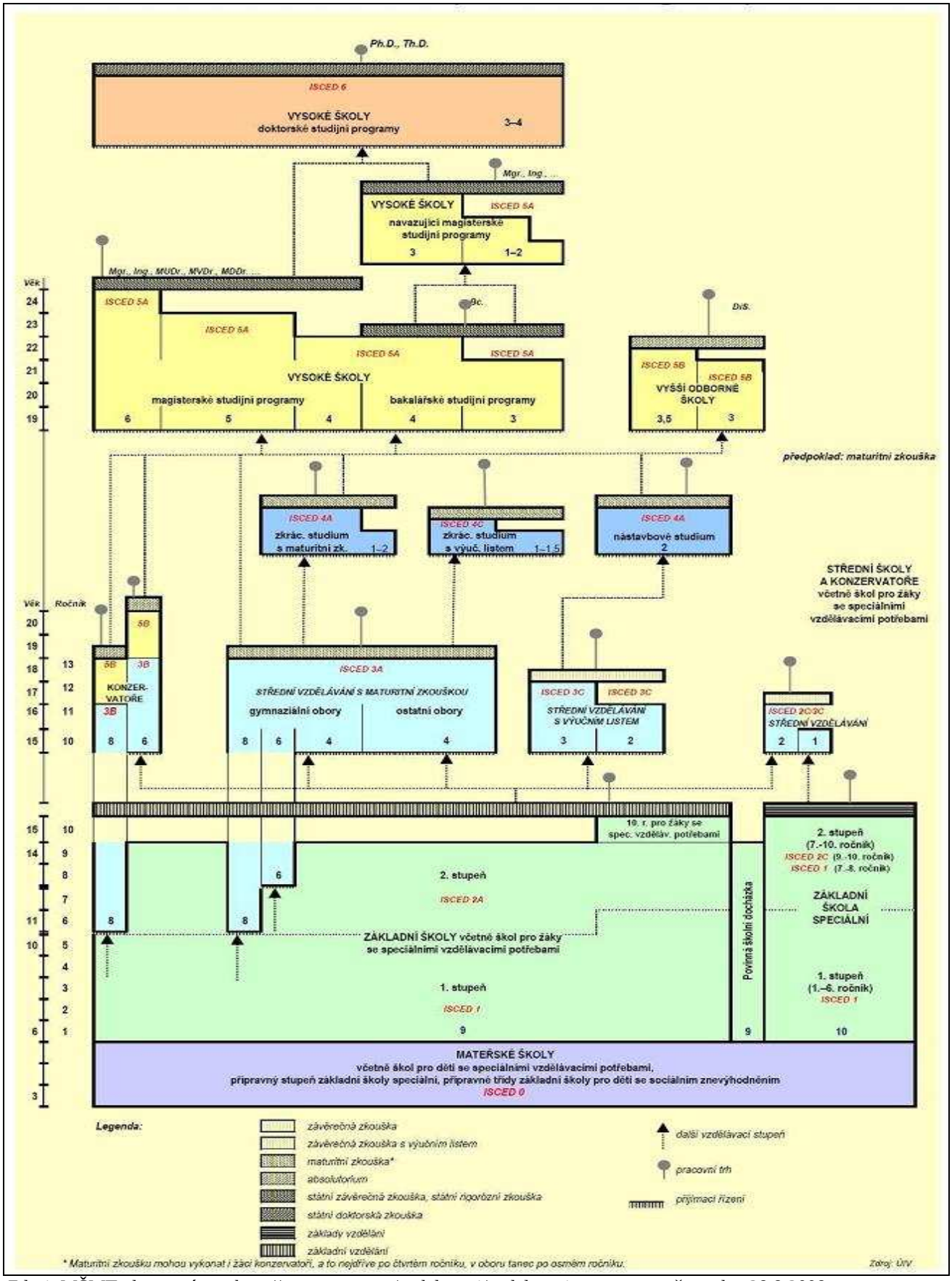
Škola je instituce, která žákům a studentům poskytuje vzdělání podle vzdělávacích programů.[44] Druhy škol se podle §7, odst.3 školského zákona dělí na: mateřskou školu, základní školu, střední školu (gymnázium, střední odborná škola, střední odborné učiliště), konzervatoř, vyšší odbornou školu, základní uměleckou školu, jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky.

Školské zařízení je v §7, odst.4 školského zákona definováno jako zařízení poskytující služby a vzdělávání, které podporuje nebo nějakým způsobem doplňuje vzdělávání ve

[43] Švarcová, I.: Základy pedagogiky. Vydavatelství VŠCHT Praha, Praha 2005, ISBN 80-7080-573-0
[44] Palán, Z.: Lidské zdroje. Výkladový slovník. Praha 2002, ISBN 80-200-0950-7

školách, které zajišťuje ústavní, ochrannou výchovu nebo preventivní výchovnou péči. Školská zařízení se rozlišují na zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská poradenská zařízení, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení, výchovná a ubytovací zařízení, zařízení školního stravování, školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči.

Schéma vzdělávací soustavy v ČR lze graficky znázornit takto:

Zdroj: MŠMT, dostupné na: http://www.msmt.cz/vzdelavani/vzdelavaci-soustava, staženo dne 29.9.2009

Mateřská škola

Mateřské školy mají dlouholetou historickou tradici. Počátky předškolní výchovy sahají až do roku 1832. V roce 1869 byly mateřské školy uvedeny v zákoně jako instituce poskytující předškolní vzdělávání. Plnohodnotným článkem vzdělávacího systému se staly v roce 1948. Vznikem zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (dále jen školský zákon) začala být mateřská škola označována za druh školy, do té doby patřila k vzdělávacímu zařízení.[45]

Cíl a organizace předškolního vzdělávání jsou definovány v druhé části školského zákona v §33 a §34. Tento druh vzdělávání je poskytován dětem ve věku od tří do šesti let v mateřských školách. Docházka do mateřských škol není povinná. Snahou tohoto vzdělávání je rozvíjet osobnost dítěte, naučit je základních pravidel chování a chování k ostatním a připravit děti na vzdělávání na základních školách.

Základní škola

Docházka do základních škol je povinná pro všechny děti a začíná šestým rokem věku. Pokud dítě dovrší šesti let věku, ale není dostatečně zralé na docházku do základní školy, může dostat odklad a dále může navštěvovat mateřskou školu[46]

Část třetí, hlava II školského zákona je věnována základnímu vzdělávání. Cílem tohoto vzdělávání je naučit žáky myslet, komunikovat, spolupracovat s ostatními. Naučit je ohleduplnosti a toleranci k ostatním. Žáci by se měli učit vytvářet své vlastní názory, učit se řešit problémy a v neposlední řadě se i rozhodnout, jak by se chtěli ve svém životě profesně uplatnit.

Základní škola se podle §46 školského zákona dělí na první a druhý stupeň. Do prvního stupně se započítává první až pátý ročník a do druhého stupně šestý až devátý ročník.

Hodnocení výsledků žáků nalezneme v §51, odst. 1,2 školského zákona. Hodnocení se provádí v pololetí a na konci školního roku. Žákovi je vydáno vysvědčení s výsledky hodnocení, které jsou vyjádřeny klasifikačními stupni, slovně nebo kombinací těchto způsobů. Jestliže žák na konci druhého pololetí neprospěl ze všech povinných předmětů, jež jsou stanoveny školním vzdělávacím programem, podle §52 školského zákona, nemůže postoupit do vyššího ročníku a musí ročník opakovat znova. Podle §54 školského zákona se základní vzdělání považuje za ukončené tehdy, pokud žák úspěšně dokončil devátý ročník základní školy.

[45] Struktury systémů vzdělávání, odborné přípravy a vzdělávání dospělých v Evropě - [on-line]
[46] Struktury systémů vzdělávání, odborné přípravy a vzdělávání dospělých v Evropě - [on-line]

Střední škola

Čtvrtá část školského zákona je věnována střednímu vzdělávání. Střední škola je definovaná jako instituce poskytující středoškolské vzdělávání žákům ve věku zpravidla od 15 let. Studenti středních škol si tímto vzděláváním rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, získávají širší všeobecný přehled nebo odborné vzdělání.

Podle §58 školského zákona je možné na střední škole získat střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem nebo střední vzdělání s maturitou. Vzdělávání je na středních školách bezplatné, školné se platí jen na soukromých školách. Školní aktivity (lyžařské kurzy, školní výlety) nejsou bezplatné, tyto aktivity musí rodiče platit stejně jako stravování ve školních jídelnách.

V České republice se střední školy dělí na gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště.

- ***Gymnázium***

Tento druh střední školy podle školského zákona poskytuje všeobecné střední vzdělání a připravuje žáky na vysokoškolské studium. Délka studia na gymnáziu je čtyřletá, šestiletá nebo osmiletá. Délka čtyřletá je pro žáky, kteří nastoupili na gymnázium po úspěšném devítiletém absolvování základní školy. Pro žáky, kteří úspěšně ukončily sedmý ročník základní školy, je délka šestiletá. Ti, co úspěšně ukončili pátý ročník základní školy, je délka osmiletá.

Podle §69 školského zákona probíhá hodnocení žáků průběžně během roku i na konci roku. V pololetí i na konci školního roku dostávají žáci vysvědčení, kde jsou hodnoceni z jednotlivých předmětů.

Vzdělání na gymnáziu je ukončeno závěrečnou maturitní zkouškou. Závěrečná zkouška se skládá z písemné a ústní části. Písemná část je formou slohové práce z českého jazyka a je neveřejná. Ústní část je veřejná, vykonává se před komisí. Znalosti žáka se prověřují z českého jazyka a literatury, z cizího jazyka a dalších 2 předmětů, které si žák zvolí sám.

- ***Střední odborná škola***

Dle školského zákona střední odborné školy poskytují středoškolské vzdělání jako gymnázia. Liší se však formou vyučování, která se na středních odborných školách dělí na část teoretickou a část praktickou. Praktická část vyučování probíhá v zařízeních (na pracovištích) související s oborem, který žáci na střední škole studují. Výhodou je, že si žáci mohou na vlastní kůži vyzkoušet svojí budoucí práci. Jde např. o obory elektrikář, mechanik, zdravotní sestra atd. Vzdělání je ukončeno stejně jako na gymnáziích maturitní zkouškou.

- ***Střední odborné učiliště***

Střední odborná učiliště podle školského zákona poskytují středoškolské vzdělání žákům, kteří se připravují na manuální profese. Vzdělávání trvá tři roky, které je zakončeno zkouškou a žákovi je vydán výuční list. Podle §83 školského zákona zájemci, kteří by si po třech letech studia chtěli své vzdělání zvýšit, mohou využít nástavbové studium, které trvá dva roky a je zakončeno maturitní zkouškou.

Konzervatoř

Část pátá školského zákona je věnována vzdělávání na konzervatoři. Konzervatoř je typ střední školy, která poskytuje žákovi všeobecné znalosti a rozvíjí jeho umělecké schopnosti, např. zpěv, tanec, jevištní mluvu, hru na hudební nástroj atd. Na studium konzervatoře jsou vybírání nadaní žáci prostřednictvím talentových zkoušek.

Vzdělání na konzervatoři je podle §87 a §89 školského zákona ukončeno maturitní zkouškou nejdříve po čtyřech letech šestiletého vzdělávacího programu. Pokud však žák úspěšně ukončí šestiletý či osmiletý vzdělávací program, získá na konzervatoři vyšší odborné vzdělání, které je ukončeno absolutoriem v konzervatoři. Absolutorium je odborná zkouška, která je složena z teoretické zkoušky z odborných předmětů, z cizího jazyka, z absolventské práce a její obhajoby a z absolventského výkonu. Odborná zkouška je veřejná a vykonává se před komisí. Pokud absolvent konzervatoře úspěšně vykoná absolutorium, získá vysvědčení o absolutoriu a titul diplomovaný specialista. Zkráceně se používá „DiS“ za jménem.

Vyšší odborná škola

Vyšší odborné školy byly součástí SOŠ ve školním roce 1992/93, kdy byly zavedeny na zkoušku. V roce 1995 se již osamostatnily a staly se součástí vzdělávacího systému. Vyšší odborné vzdělávání upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním,

vyšším odborném a jiném vzdělání. Podrobnosti jsou upraveny ve vyhlášce o vyšším odborném vzdělávání č. 10/2005 Sb.[47]

Šestá část školského zákona je věnována vyššímu odbornému vzdělávání. Vyšší odborná škola je definována jako jedna z druhů škol poskytující absolventům středních škol, kteří zakončili studium maturitní zkouškou, prohloubení odborného vzdělání. Studium na vyšších odborných školách je podobné jako na vysokých školách. Školní rok je rozdělen na zimní a letní semestr. Během semestrů mají studenti povinnost skládat zkoušky, zápočty, psát seminární práce atd.

Délka denní formy studia je podle §92 školského zákona tříletá, u zdravotnických oborů trvá 3,5 let. Vzdělání na vyšší odborné škole je dle §101 a §102 školského zákona ukončeno absolutoriem, které se skládá ze zkoušky z odborných předmětů, z cizího jazyka, obhajoby absolventské práce. Zajímavostí je, že absolventská práce může být zpracována více studenty, v takovém případě jsou studenti hodnoceni jednotlivě. Úspěšnému absolventovi je udělen titul diplomovaný specialista, který se uvádí za jménem.

Základní umělecká škola

Osmá část školského zákona je věnována základnímu uměleckému vzdělávání. Dle §109 školského zákona základní umělecká škola poskytuje základní vzdělání v uměleckých oborech. Připravuje žáky na studium konzervatoře nebo poskytuje kurzy pro mládež, kteří mají v tanci, zpěvu, malování, ve hře na hudebním nástroji zálibu.

Jazyková škola

Posledním druhem školy, který nalezneme v §110 školského zákona je škola jazyková. Tento typ školy poskytuje jazykové vzdělání, které může být ukončeno jazykovou zkouškou základní, všeobecnou nebo speciální. Státní jazyková zkouška se skládá z části písemné a z části ústní, která je vykonávána před zkušební komisí. Zadání písemné části a termíny konání zkoušek vydá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Pokud absolvent úspěšně složí státní závěrečnou zkoušku, tak jako doklad získá od jazykové školy vysvědčení o státní jazykové zkoušce.

[47] Struktury systémů vzdělávání, odborné přípravy a vzdělávání dospělých v Evropě - [on-line]

Vysoká škola

Nejvyšším článkem vzdělávací soustavy v České republice je vysoká škola, která poskytuje vysokoškolské vzdělání a její činnost upravuje zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách (dále jen vysokoškolský zákon).

Vysoká škola je podle §2 vysokoškolského zákona právnickou osobou. Jedná se o instituci, která má jako jediná právo udělovat vysokoškolské tituly. Rozděluje se na univerzitní a neuniverzitní. Univerzitní vysoká škola může poskytovat všechny typy vzdělávacích programů a bývá označována jako univerzita. Neuniverzitní z větší části uskutečňuje bakalářské studijní programy a nečlení se jako univerzitní vysoká škola na fakulty. Studium na vysoké škole se dělí na prezenční, kam studenti dochází denně, na distanční nebo-li studium dálkové, které probíhá většinou o víkendech. Dále se vysoké školy dělí na veřejné, soukromé a státní.

Vysoká škola uskutečňuje akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání. Studentům nabízí bakalářské, magisterské a doktorské studijní programy.

Bakalářské studium je 3 – 4leté. Po vykonání státní závěrečné zkoušky a obhajobě bakalářské práce je studentům udělen titul bakalář (Bc.). Navazujícím studiem je studium magisterské, které trvá 2 roky. Pokud nenavazuje na bakalářské studium, trvá 5 – 6 let. Magisterské studium je ukončeno státními zkouškami a obhajobou diplomové práce. Absolvent získá titul magistr (Mgr.). Magisterský titul je ekvivalentní k titulu inženýrskému (Ing.), který je udělován studentům na technických a ekonomických školách. Doktorské studium je zaměřené na vědeckou a výzkumnou činnost. Studium trvá tři roky. Absolvent po vykonání státní doktorské zkoušky a po obhajobě disertační práce získá akademický titul doktor (PhD.), které se uvádí za jméno.[48]

Veřejná vysoká škola

Druhá část vysokoškolského zákona je věnována veřejné vysoké škole, která je zřizována a rušena na základě vysokoškolského zákona. V čele veřejné vysoké školy stojí rektor, jmenuje ho a odvolává na návrh akademického senátu prezident republiky. Jeho funkční období je čtyřleté. Rektorem na jedné a té stejné vysoké škole může být nejvýše dvě po sobě jdoucí funkční období. V jeho nepřítomnosti ho zastupuje prorektor. Samosprávným zastupitelským orgánem veřejné vysoké školy je akademický senát, v němž jsou zastoupeni i studenti. Funkční období členů akademického senátu je tříleté. Dalším orgánem veřejné vysoké školy je vědecká rada, kterou jmenuje a odvolává rektor. Předsedou vědecké rady je

[48] Palán, Z.: Lidské zdroje. Výkladový slovník. Praha 2002, ISBN 80-200-0950-7

rektor a dalšími členy jsou významní představitelé oborů. Neméně důležitým orgánem je disciplinární komise, Správní rada veřejné vysoké školy a i kvestor, který řídí hospodaření a vnitřní správu veřejné vysoké školy.

Veřejné vysoké školy v ČR nabízejí bakalářské, magisterské i doktorské studium.

Soukromá vysoká škola

Vysokoškolský zákon umožnil vznik soukromých vysokých škol, které vznikají na základě státního souhlasu, které uděluje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Vůči ministerstvu má soukromá vysoká škola povinnosti např. ministerstvu musí každoročně předložit výroční zprávu o své činnosti a výroční zprávu o hospodaření v případě, že soukromá vysoká škola získala nějakou dotaci. Dále s ministerstvem projednává dlouhodobý záměr. Ministerstvo má naopak povinnost pravidelně hodnotit její činnosti a své výsledky zveřejňovat. Může soukromé vysoké škole udělený souhlas odejmout např. v případě, že nemá žádný akreditovaný studijní program, pokud se v činnosti soukromé vysoké školy objeví nedostatky, díky nimž není schopna soukromá vysoká škola dodržovat pravidla stanovená zákonem nebo v případě, že závažným způsobem porušuje povinnosti stanovené zákonem o vysokých školách.[49]

Na soukromých vysokých školách v ČR převažují bakalářské obory, magisterské obory jsou zastoupeny podstatně méně a doktorandské téměř vůbec.

[49] Švarcová, I.: Základy pedagogiky. Vydavatelství VŠCHT Praha, Praha 2005, ISBN 80-7080-573-0

3.VZDĚLÁVÁNÍ OBYVATEL KRAJŮ ČR

3.1. Vzdělávací soustava ČR a její změny

Ekonomické a společenské změny, které nastaly po roce 1989, ovlivnily i oblast školství. Vzdělávací soustava prošla od tohoto roku výraznými změnami, proto jsem si pro zachycení těchto změn vybrala školní roky 1991/92 a 2007/2008

3.1.1. Předškolní vzdělávání

V roce 2007/08 existovalo celkem 4808 mateřských škol, oproti roku 1991/92 došlo ke snížení až o 31 % mateřských škol. Tento pokles byl způsoben úbytkem 3-5letých dětí, které tato zařízení nejčastěji navštěvují.

Největší procento mateřských škol v roce 2007/08 tvořily školy zřizované veřejnými subjekty (97,9 %). Nestátní zřizovatelé mezi něž patří soukromé organizace a církve se podílely na zřizování mateřských škol kolem 2,1 % viz tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Počty MŠ a jejich zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

Zřizovatel	1991/92	2007/08	2007 v %	změna (2007/08 – 1991/92)	změna v % (2007/08 – 1991/92)
Celkem	6 972	4 808	100	- 2 164	↓31
veřejné	6906	4 706	97,9	-2 200	↓31,9
soukromé	61	77	1,6	16	↑26,2
církevní	5	25	0,5	20	↑400

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) – Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Ve sledovaných školních rocích 1991/92 a 2007/08 bylo nejvíce mateřských škol malých s počtem do 100 dětí. V roce 1991/92 bylo z celkového počtu MŠ 93,3 %, které měly počet dětí v rozmezí do100. Dokonce 65 % tvořily mateřské školy velmi malé, které spadaly do první kategorii (0-50 dětí). Situace v roce 2007/08 vypadala následovně. Mateřských škol s počtem dětí v rozmezí 0-100 bylo 85 %. Celkový počet mateřských škol se snížil, naopak došlo k nárůstu MŠ, které měly 150 a více dětí. Velmi malých mateřských škol s počtem dětí do 50 bylo v roce 2007/08 z celkového počtu 59,1 %. Vysoké procento je způsobeno tím, že skoro v každé obci existují mateřské školy, které jsou zřizovány pro děti s trvalým bydlištěm v té dané obci, viz tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Počty MŠ dle velikost v letech 1991/92 a 2007/08

	1991/92	2007/08	1991/92 v %	2007/08 v %	změna (2007/08 – 1991/92)
Celkem MŠ	6 972	4 808	100	100	-2 164
v tom dětí 0 - 50	4 533	2 843	65	59,1	-1 690
51 - 100	1 972	1 246	28,3	25,9	-726
101 -150	428	467	6,1	9,7	39
151 -200	32	139	0,5	2,9	107
201 -250	5	62	0,07	1,3	57
251 -300	2	22	0,03	0,5	20
301 a více	–	29	-	0,6	29

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) – Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Předškolní vzdělávání je určeno pro děti ve věku od 3-5 let. Mohou je však navštěvovat i děti mladší 3 let nebo i starší 6 let, kteří mají odklad. Ve sledovaných rocích 1995/96 (dřívější data v požadovaném členění nebyla k dispozici) a 2007/08 došlo k nárůstu dětí v mateřských školách mladších 3 let a to o 26,5 %.

V roce 2007/08 bylo nejvíce dětí v MŠ ve věku 5ti let, tj. 30 % ze všech dětí v MŠ. Děti 4leté byly v tomto roce zastoupeny 29,4 % a děti 3leté 25,4 %. Děti starší 5ti let, těch bylo 7 % z celkového počtu, viz tabulka č. 4.

Tabulka č. 4: Počet dětí v MŠ dle věku v letech 1995/96 a 2007/08

	1995/96	2007/08	změna (2007/08 -1995/96)	1995/96 v %	2007/08 v %	změna v % (2007/08 – 1995/96)
Celkem	333 433	291 194	-42 239	100	100	↓12,7
mladší než 3 roky	18 742	23 710	4 968	5,6	8,2	↑26,5
3leté	80 560	73 997	-6 563	24,2	25,4	↓8,1
4leté	101 609	85 867	-15 742	30,5	29,4	↓15,5
5leté	109 815	87 273	-22 542	32,9	30	↓20,5
starší než 5 let	22 707	20 347	-2 360	6,8	7	↓10,4

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(b,d) – Vývojová ročenka školství rok 1995/96 – 2004/05 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Krajové charakteristiky mateřských škol

V celé České republice se počet mateřských škol v roce 2007/08 snížil o 31 %. Nejvíce mateřských škol ubylo v kraji Moravskoslezském (celkem 350), což ukazuje i následující tabulka č. 5. K rušení či slučování mateřských škol došlo důsledkem změn v demografickém vývoji (klesal počet narozených dětí).

Tabulka č. 5: Počty MŠ a počty dětí v MŠ a jejich změny mezi lety 1991/92 a 2007/08

	Počty MŠ a jejich změny				Počty dětí v MŠ a jejich změny			
Kraj	**1991/92**	**2007/08**	**změna 07/08 – 91/92**	**změna v % 07/08 - 91/92**	**1991/92**	**2007/08**	**změna 07/08 – 91/92**	**změna v % 07/08 – 91/92**
ČR	**6 966**	**4808**	**-2 158**	**↓31,0**	**323 270**	**291 194**	**-32 076**	**↓9,9**
Praha	407	321	-86	↓21,1	33 713	29 859	-3 854	↓11,4
Středočeský	788	629	-159	↓20,2	32 216	33 818	**1 602**	↑5,0
Jihočeský	468	294	-174	↓37,2	20 808	18 926	-1 882	↓9,0
Plzeňský	370	256	-114	↓30,8	16 738	15 322	-1 416	↓8,5
Karlovarský	209	116	-93	↓44,5	10 438	8 164	-2 274	↓21,8
Ústecký	563	325	-238	↓42,3	27 293	22 881	-4 412	↓16,2
Liberecký	339	213	-126	↓37,2	14 147	12 878	-1 269	↓9,0
Královéhradecký	417	294	-123	↓29,5	16 964	16 310	-654	↓3,9
Pardubický	386	308	-78	↓20,2	16 021	15 549	-472	↓2,9
Vysočina	423	277	-146	↓34,5	16 780	14 946	-1 834	↓10,9
Jihomoravský	817	630	-187	↓22,9	36 560	32 170	-4 390	↓12,0
Olomoucký	539	365	-174	↓32,3	21 680	19 036	-2 644	↓12,2
Zlínský	419	309	-110	↓26,3	18 788	16 849	-1 939	↓10,3
Moravskoslezský	821	471	-350	↓42,6	41 124	34 486	-6 638	↓16,1

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(b,d) – Vývojová ročenka školství rok 1995/96 – 2004/05 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Počet dětí v mateřských školách ve sledovaných rocích 1991/92 a 2007/08 poklesl v rámci celé České republiky o necelých 10 %. K poklesu došlo ve všech krajích kromě kraje Středočeského, ve kterém došlo k nárůstu o 1 602 dětí (5 %), viz také tabulka č. 5. Příčin, proč se během devadesátých let rodilo méně dětí, bylo hned několik, převážně ekonomického a společenské charakteru. Lidé se začali seberealizovat (cestovat a studovat v zahraničí) a díky těmto možnostem se u žen posouvala věková hranice narození dítěte.

Pokud porovnám relativní ukazatele (počet dětí na třídu a počet dětí na učitele) v roce 2007/08, mohu konstatovat, že se kraje ČR v těchto ukazatelích výrazně neliší. Počet dětí na třídu se pohyboval kolem 22 - 23 dětí a počet dětí na učitele kolem 12 – 13 dětí. Přepočty na 100 tisíc obyvatel ukazují, že v Praze byl v porovnání s ostatními kraji ČR nižší, jak počet škol na 100 tisíc obyvatel, tak počet tříd na 100 tisíc obyvatel, ale i počet dětí v MŠ na 100 tisíc obyvatel, viz následující tabulka č. 6

Tabulka č. 6: Mateřské školy v krajích v roce 2007/2008

Kraj	školy	třídy	děti	počet dětí na třídu	učitelé	počet dětí na učitele	počet škol na 100 tis.obyv.	počet tříd na 100 tis.obyv.	počet dětí v MŠ na 100 tis obyv.
ČR	**4 808**	**12 698**	**291 194**	**22,9**	**22 744**	**12,8**	**46,3**	**121,2**	**2 779**
Praha	321	1 248	29 859	23,9	2 397	12,5	26,1	101,5	2 428
Středočeský	629	1 462	33 818	23,1	2 572	13,1	51,1	118,9	2 749
Jihočeský	294	815	18 926	23,2	1 401	13,5	46,0	127,3	2 957
Plzeňský	256	670	15 322	22,9	1 208	12,7	45,0	117,5	2 688
Karlovarský	116	350	8 164	23,3	629	13,0	37,0	112,9	2 633
Ústecký	325	1 004	22 881	22,8	1 822	12,6	38,7	119,5	2 724
Liberecký	213	586	12 878	22,0	1 040	12,4	48,4	133,2	2 927
Královéhradecký	294	719	16 310	22,7	1 311	12,4	53,5	130,7	2 965
Pardubický	308	659	15 549	23,6	1 211	12,8	59,2	126,7	2 990
Vysočina	277	672	14 946	22,2	1 170	12,8	53,3	129,2	2 874
Jihomoravský	630	1 433	32 170	22,4	2 474	13,0	54,9	124,6	2 797
Olomoucký	365	839	19 036	22,7	1 468	13,0	57,0	139,8	2 974
Zlínský	309	719	16 849	23,4	1 306	13,0	52,4	121,9	2 856
Moravskoslezský	471	1 522	34 486	22,7	2 736	12,6	37,7	121,8	2 759

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ČSU(b) - Statistická ročenka kraje Vysočina 2008

3.1.2. Základní vzdělávání

Počet základních škol od sledovaného roku 1991/92 do roku 2007/08 vzrostl o 91 základních škol, tj. o 2,4 %. Nejvíce základních škol bylo zřizováno veřejným sektorem. Veřejné základní školy v roce 2007/08 tvořily z celkového počtu základních škol přibližně 97,6 %, jak ukazuje následující tabulka č. 7.

Tabulka č. 7: Počty ZŠ a jejich zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

Zřizovatel	1991/92	2007/08	změna (2007/08 – 1991/92)	2007/08 v %
Celkem	4 064	4 155	91	100
veřejné	4 052	4 057	25	97,6
soukromé	8	62	54	1,5
církevní	4	36	32	0,9

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Jak jsem již výše uvedla, počet základních škol ve sledovaném období rostl, ovšem počet dětí v základních školách klesal. Z tabulky č. 8 vyplývá, že v roce 1991/92 bylo na základních školách celkem 1 166 480 dětí, z toho na prvním stupni 537 820 a na druhém stupni 598 399. V roce 2007/08 bylo na základních školách již o 321 617 žáků méně než v roce 1991/92. Počet žáků poklesl o 27,6 %. Dále v roce 1991/92 bylo více žáků na druhém stupni základních škol, protože žáci přecházeli z neúplných škol do škol úplných. Naopak v roce 2007/08 byla situace opačná a více žáků bylo na prvním stupni než na druhém, důvodem byl odchod žáků z druhých stupňů základních škol na víceletá gymnázia.

Tabulka č. 8: Počty žáků na ZŠ v letech 1991/92 a 2007/08

Počet žáků	1991/92	2007/08	změna (2007/08 – 1991/92)	změna v % (2007/08 – 1991/92)
Celkem	1 166 480	844 863	-321 617	↓27,6
1. stupeň	537 820	458 046	-79 774	↓14,8
2. stupeň	598 399	386 817	-211 582	↓35,4

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Důsledkem poklesu počtu žáků základních škol, klesal i počet tříd a i průměrný počet žáků ve třídě. V roce 1991/92 bylo celkem na základních školách 48 061 tříd a v jedné třídě bylo průměrně 24 žáků. V jedné třídě na 1. stupni bylo v průměru 22 žáků a na 2. stupni 24 žáků. V roce 2007/08 bylo celkem 43 433 tříd, počet klesl o 4 628 tříd. Samozřejmě se i

změnily průměrné počty žáků v jedné třídě. Na 1. stupni bylo 18 žáků, počet poklesl o 4 žáky a v jedné třídě na 2. stupni bylo 20 žáků, došlo k snížení o 4 žáky, jak vyplývá z tabulky č. 9.

Podle mého názoru je tato situace lepší, jak pro žáky, tak i pro učitele. Pokud je ve třídě méně žáků, žáci mají větší prostor se vyjádřit a učitelé mají na každého žáka více času, učivo mohou lépe vysvětlit atd.

Tabulka č. 9: Počty tříd na ZŠ v letech 1991/92 a 2007/08

Třídy	1991/92	2007/08	změna (2007/08 – 1991/92)	změna v % (2007/08 – 1991/92)	průměr žáků na třídu v 1991/92	průměr žáků na třídu v 2007/08
Celkem	48 061	43 433	-4 628	↓9,6	24	19
1. stupeň	23 850	24 324	474	↑2,0	22	18
2. stupeň	24 211	19 109	-5 102	↓21,1	24	20

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08, údaje o počtu žáků použity z tabulky č. 7

Základní školy jsou určeny pro děti ve věku od 6let. Mohou je však navštěvovat i děti mladší 6let, takových ovšem mnoho není, jak lze vidět v tabulce č. 10. V roce 1995/96 bylo celkem takových žáků 2366 a v roce 2007/08 se jejich počet snížil více než o polovinu. Na základní školy chodí i žáci starší 6let. To jsou ti žáci, kteří dostali na jeden rok odklad a zůstali ještě v mateřských školách. V roce 1995/96 jich bylo 18,1 % z celkového počtu nově přijatých a v roce 2007/08 se jejich podíl zvýšil na 23,1 %. Samozřejmě nejvíce nově přijatých žáků bylo ve věku 6let, viz tabulka č. 10.

Tabulka č. 10: Nově přijatí žáci na ZŠ v letech 1995/96 a 2007/08

Nově přijatí	1995/96	2007/08	změna (2007/08 -1989/90)	1995 v %	2007 v %	změna v % (2007/08-1989/90)
Celkem	127 691	91 436	-36 255	100	100	↓28,4
mladší 6let	2 366	1 046	-1 320	1,9	1,1	↓55,8
6letí	102 057	69 235	-32 822	80	75,8	↓32,2
starší 6let	23 268	21 155	-2 113	18,1	23,1	↓9,1

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(b,d) – Vývojová ročenka školství rok 1995/96 – 2004/05 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Krajové charakteristiky

Pokud porovnám v následující tabulce č.11 relativní ukazatele za rok 2007/08 (počet žáků na třídu a počet žáků na učitele), zjistím, že mezi kraji velké rozdíly nejsou. Rozdíly jsou naopak vidět v přepočtu škol na 100 tisíc obyvatel, v přepočtu tříd i žáků na 100 tisíc obyvatel. Nejnižší hodnoty počtu žáků základních škol na 100 tisíc obyvatel vykazuje hlavní město Praha (6270). Tento stav je dán tím, že v Praze je méně dětského obyvatelstva ve věku od 0- 14 let než v ostatních krajích. Dále z tabulky č. 11 vyplývá, že v Praze je i nižší hodnota počtu škol na 100 tisíc obyvatel (20,6) a hodnota počtu tříd na 100 tisíc obyvatel (310,9) než je v celé ČR a ostatních krajích. Naopak nejvyšší hodnoty počtu žáků na 100 tisíc obyvatel vykazuje kraj Vysočina (8714) s Ústeckým krajem (8715), protože se jedná o kraje, které mají velké zastoupení dětského obyvatelstva ve věku 0-14. Kraj Vysočina má dále v porovnání s ostatními kraji nejvyšší hodnotu počtu škol na 100 tisíc obyvatel (51,5). Tato situace je dána tím, že obce v kraji jsou od sebe vzdáleny a dopravní síť není hustá, proto bylo třeba zajistit školu téměř v každé větší obci. Kraj Ústecký má nejvyšší hodnotu počtu tříd na 100 tisíc obyvatel. Jelikož má kraj větší množství dětského obyvatelstva, proto se počet tříd musel přizpůsobit, aby výuka byla na standardní úrovni, viz tabulka č. 11.

Tabulka č. 11: Základní školy v krajích v roce 2007/08

Kraj	školy	třídy	děti	počet žáků na třídu	učitelé	počet žáků na učitele	počet škol na 100 tis.obyv.	počet tříd na 100 tis.obyv.	počet žáků ZŠ na 100 tis. obyv.
ČR	**4 155**	**43 433**	**844 863**	**19,5**	**60 973**	**13,6**	**39,6**	**414,4**	**8 062**
Praha	253	3 824	77 116	20,2	5 480	14,1	20,6	310,9	6 270
Středočeský	524	4 985	96 442	19,3	6 891	14,0	42,6	405,3	7 841
Jihočeský	255	2 725	53 059	19,5	3 770	14,1	39,8	425,8	8 290
Plzeňský	224	2 286	44 548	19,5	3 184	14,0	39,3	401,1	7 815
Karlovarský	115	1 299	25 600	19,7	1 817	14,1	37,1	419,0	8 258
Ústecký	285	3 785	73 202	19,3	5 305	13,8	33,9	450,6	8 715
Liberecký	206	1 953	37 630	19,3	2 729	13,8	37,5	443,9	8 552
Královéhradecký	272	2 446	46 937	19,2	3 488	13,5	49,5	444,7	8 534
Pardubický	254	2 258	44 046	19,5	3 139	14,0	48,8	434,2	8 470
Vysočina	268	2 310	45 314	19,6	3 273	13,8	51,5	444,2	8 714
Jihomoravský	474	4 745	91 546	19,3	6 655	13,8	41,2	412,6	7 961
Olomoucký	309	2 766	52 722	19,1	3 899	13,5	48,3	432,2	8 238
Zlínský	256	2 585	49 683	19,2	3 607	13,8	43,4	438,1	8 421
Moravskoslezský	460	5 466	107 018	19,6	9 737	11,0	36,6	437,3	8 561

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ČSU(b) - Statistická ročenka kraje Vysočina 2008

3.1.3. Středoškolské vzdělávání

Gymnázia

Od roku 1991/92 do roku 2007/08 došlo k nárůstu počtu gymnázií. Na přelomu 90.let jich bylo 258 a jejich počet se zvýšil o 115. Z celkového počtu bylo v roce 2007/08 nejvíce gymnázií veřejných (75 %). Gymnázia zřizována soukromými subjekty tvořila 20 % z celkového počtu a zanedbatelných 5 % patřila gymnáziím zřizovaných církvemi, viz tabulka č. 12.

Tabulka č. 12: Počty gymnázií a jejich zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

Zřizovatel	1991/92	2007/08	změna (2007/08 - 1991/92)	2007/08 v %
Celkem	258	373	115	100
Veřejné	234	280	46	75
Soukromé	26	73	47	20
Církevní	4	20	16	5

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d)- Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Krajové charakteristiky

Pokud porovnávám data o gymnáziích v jednotlivých krajích České republiky, z tabulky č. 15 lze vyvodit závěr, že specifické postavení v oblasti středoškolského vzdělávání v nabídce gymnázií má hlavní město Praha s počtem 67. Hlavní město má příznivé dopravní spojení se sousedícím Středočeským krajem, a proto do Prahy mnoho studentů dojíždí. Další větší množství těchto typů škol najdeme v Jihomoravském kraji, kde je dominantním městem Brno a v Moravskoslezském Ostrava. Brno i Ostrava jsou jednak velká města s počtem obyvatel přes 300 tisíc, tak i vzdělanostní centra pro své nejbližší okolí.

V minulosti byl obrovský zájem o studium na tomto typu škol a v oblasti vzdělávání byla větší poptávka než bylo možné nabídnout. Dnes v důsledku úbytku dětí a také obrovské škále nejrůznějších středních škol je ve srovnání s rokem 1992/93 přijímáno na gymnázia méně studentů. Naopak výraznější zájem, než tomu bylo na počátku devadesátých let, je o studium na víceletých gymnáziích, kam je přijímáno studentů více, jak lze vidět v tabulce č. 13.

Tabulka č. 13: Počty nově přijatých žáků na gymnázia ve čtyřletém denním studiu a víceletém studiu

Kraj	4leté denní studium				víceleté studium			
	1992/93	2007/08	změna 07/08 – 92/93	změna v % 07/08 - 92/93	1992/93	2007/08	změna 07/08 – 92/93	změna v % 07/08 - 92/93
ČR	**21 425**	**14 664**	**-6 761**	**↓31,6**	**8 153**	**11 808**	**3 631**	**↑44,5**
Praha	3 612	2 105	-1 507	↓41,7	612	2 377	1 765	↑288,4
Středočeský	1 890	1 316	-574	↓30,4	953	979	26	↑2,7
Jihočeský	1 226	879	-347	↓28,3	512	721	209	↑40,8
Plzeňský	876	483	-393	↓44,9	665	653	-12	↓1,8
Karlovarský	391	366	-25	↓6,4	295	337	42	↑14,2
Ústecký	1 275	924	-351	↓27,5	510	678	168	↑32,9
Liberecký	768	437	-331	↓43,1	317	412	95	↑30,0
Královéhradecký	1 208	787	-421	↓34,9	521	608	87	↑16,7
Pardubický	977	742	-235	↓24,1	543	518	-25	↓4,6
Vysočina	1 078	724	-354	↓32,8	414	508	94	↑22,7
Jihomoravský	2 662	1 777	-885	↓33,2	1 068	1 375	307	↑28,7
Olomoucký	1 495	988	-507	↓33,9	529	845	316	↑59,7
Zlínský	1 217	1 068	-149	↓12,2	326	561	235	↑72,1
Moravskoslezký	2 750	2 068	-682	↓24,8	888	1 236	348	↑39,2

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Střední odborné školy

Soukromé SOŠ nabízely obory, které tu chyběly a konkurovaly středním školám veřejným, které na tuto situaci musely nějakým způsobem reagovat. V roce 1991/92 bylo celkem 621 SOŠ, veřejným sektorem jich bylo zřízeno 564, soukromým a církevním celkem 57. V roce 2007/08 bylo v České republice celkem 916 středních odborných škol, z tohoto počtu bylo 74,3 % veřejných a skoro 26 % soukromých a církevních střední odborné školy, viz tabulka č. 14.

Tabulka č. 14: Počty SOŠ a jejich zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

	1991/92	2007/08	změna (2007/08 – 1991/92)	2007/08 v %
Celkem	621	916	295	100
Veřejný	564	681	117	74,3
Soukromý	48	219	171	23,9
Církev	9	16	7	1,8

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Krajové charakteristiky

Ze všech typů středních škol studenti nejčastěji navštěvují SOŠ, jak lze vidět z tabulky č. 16, která porovnává počty gymnázií, SOŠ a SOU. Opět dominantní postavení v počtu středních odborných škol má hlavní město Praha, které nabízí obory nejen pro pražské studenty, ale i pro studenty z okolních, dobře napojených krajů. Těsně za ní stojí Moravskoslezský a Středočeský kraj, jež jsou kraje populačně nadprůměrné.

Pokud z tabulky porovnám počet studentů na 100 tisíc obyvatel, mohu říci, že v roce 2007/08 byl průměr České republiky 2092 studentů a nad tímto průměrem byly hodnoty u Prahy (2474) a Královéhradeckého kraje (2315). Velmi slabá situace byla naopak ve Středočeském kraji (1525), která byla způsobena tím, že kraj je velice dobře napojen na Prahu a mnoho studentů do těchto typů škol může dojíždět.

Střední odborná učiliště

Po roce 1989 vstoupil soukromý sektor také do oblasti středních odborných učilišť. Z tabulky č. 15 vyplývá, že v roce 2007/08 bylo v České republice celkem 634 SOU, z nichž 76,3 % tvořila veřejná střední odborná učiliště.

(Data z tabulky č.15 a č.16 se neshodují, jelikož ve statistické ročence hlavního města Prahy nebylo potřebné členění SOU na veřejná, soukromá a církevní).

Tabulka č. 15: Počty SOU a jejich zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

	1991/92	2007/08*	změna (2007/08 – 1991/92)	2007/08 v %
Celkem	690	634	-56	100
Veřejný	663	484	-179	76,3
Soukromý	27	147	120	23,2
Církev	–	3	3	0,5

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

* poznámka: od roku 2006/07 jsou počty škol v ročenkách ÚIV uvedeny podle počtu právnických subjektů vyučující obory SOU, nikoli podle typu školy jako v předcházejících letech

Krajové charakteristiky

Při porovnání počtu SOU a počtu žáků na SOU v jednotlivých krajích ČR za rok 2007/08, jsou z tabulky č. 16 vidět výraznější rozdíly. Změny byly i u relativních ukazatelů (počet škol na 100 tisíc obyvatel a počet žáků na 100 tisíc obyvatel). Počet žáků na 100 tisíc obyvatel byl pro celou ČR (1528). Pod průměrem ČR stála Praha (1193), která měla naopak vyšší hodnoty v počtu žáků SOŠ na 100 tisíc obyvatel a počtu žáků gymnázií na 100 tisíc obyvatel. Dále pod průměrem tuto hodnotu vykazoval v roce 2007/08 i Středočeský kraj,

který je svojí hustou dopravní sítí úzce napojen na hlavní město, proto spousta studentů využívá pražského vzdělávacího centra. Naopak nad průměrem ČR byly hodnoty tohoto ukazatele u kraje Zlínského (1799) a Moravskoslezského (1718).

Tabulka č. 16: Gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště v krajích v roce 2007/2008

	Gymnázia				SOŠ			
Kraj	**školy**	**žáci**	**počet škol na 100 tis obyv.**	**počet žáků na 100 tis.obyv**	**školy**	**žáci**	**počet škol na 100 tis obyv.**	**počet žáků na 100 tis.obyv**
ČR	**373**	**146 370**	**3,5**	**1 397**	**916**	**219 245**	**8,7**	**2 092**
Praha	67	24 999	5,4	2 032	110	30 432	8,9	2 474
Středočeský	34	12 987	6,3	1 056	96	18 762	7,8	1 525
Jihočeský	27	8 983	4,2	1 404	64	13 841	10	2 163
Plzeňský	14	6 657	2,5	1 168	38	10 921	6,7	1 916
Karlovarský	11	3 662	3,5	1 181	27	6 055	8,7	1 953
Ústecký	24	9 063	2,9	1 079	82	18 216	9,8	2 169
Liberecký	13	4 803	3	1 092	42	8 466	9,5	1 924
Královéhradecký	20	7 442	3,6	1 353	65	12 734	12	2 315
Pardubický	21	7 125	4	1 370	46	11 266	8,8	2 167
Vysočina	18	6 936	3,5	1 334	48	11 006	9,2	2 117
Jihomoravský	42	18 077	3,7	1 572	93	23 718	8,1	2 062
Olomoucký	20	10 081	3,1	1 575	51	12 875	8	2 012
Zlínský	16	8 169	2,7	1 385	53	12 973	9	2 199
Moravskoslezský	46	17 386	3,7	1 391	101	27 980	8,1	2 238

Pokračování tabulky č. 16

	SOU			
Kraj	**školy**	**Žáci**	**počet škol na 100 tis obyv.**	**počet žáků na 100 tis.obyv**
ČR	**556**	**160 159**	**5,3**	**1 528**
Praha	50	14 675	4,1	1 193
Středočeský	59	14 101	4,8	1 146
Jihočeský	37	10 369	5,8	1 620
Plzeňský	31	8 483	5,4	1 488
Karlovarský	19	4 853	6,1	1 565
Ústecký	45	13 988	5,4	1 665
Liberecký	19	6 985	4,3	1 588
Královéhradecký	38	8 989	6,9	1 634
Pardubický	32	8 031	6,2	1 544
Vysočina	31	8 447	6	1 624
Jihomoravský	56	18 567	4,9	1 615
Olomoucký	44	10 582	6,9	1 653
Zlínský	37	10 617	6,3	1 799
Moravskoslezský	58	21 472	4,6	1 718

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ČSU(b) - Statistická ročenka kraje Vysočina 2008

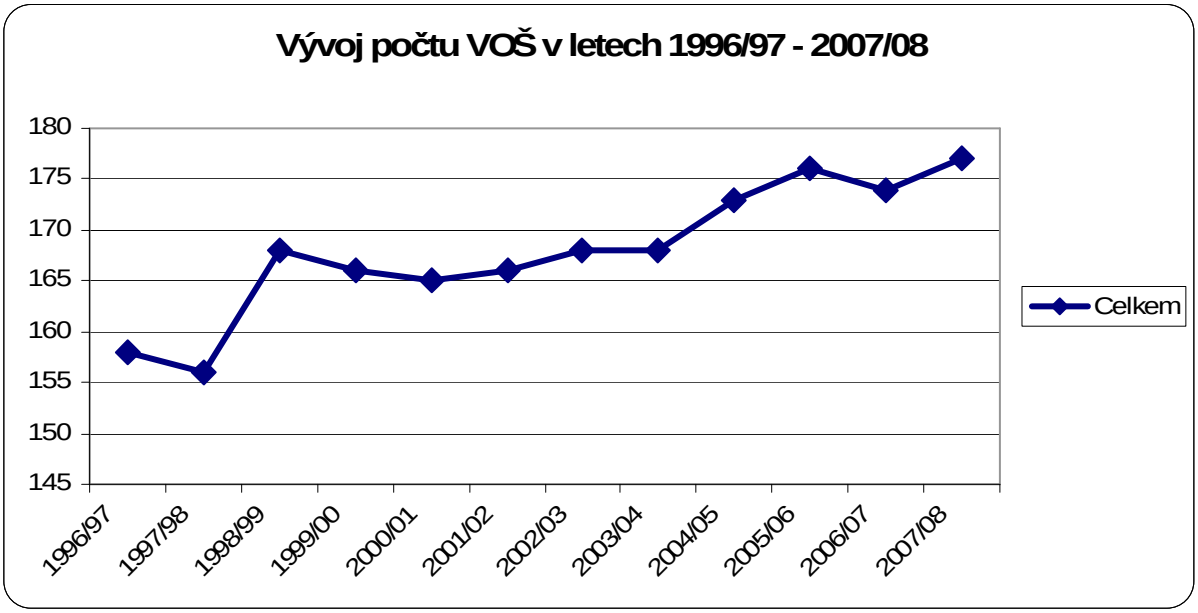
3.1.4. Terciární vzdělávání

Vyšší odborné školy

V letech 1992/93 – 1995/96 byly VOŠ součástí SOŠ. V roce 1996/97, kdy se osamostatnily a byly začleněny do vzdělávací soustavy, jich na území České republiky bylo celkem 158 a do roku 2007/08 jejich počet vzrostl o 19. Vývoj počtu VOŠ v jednotlivých letech od roku 1996/97 do roku 2007/08 zobrazuje následující graf č. 1.

V roce 2007/08 byla většina vyšších odborných škol veřejných (66,7 %), soukromé vyšší odborné školy tvořily 26,6 % a církevní 6,8 %, viz tabulka v Příloze B1.

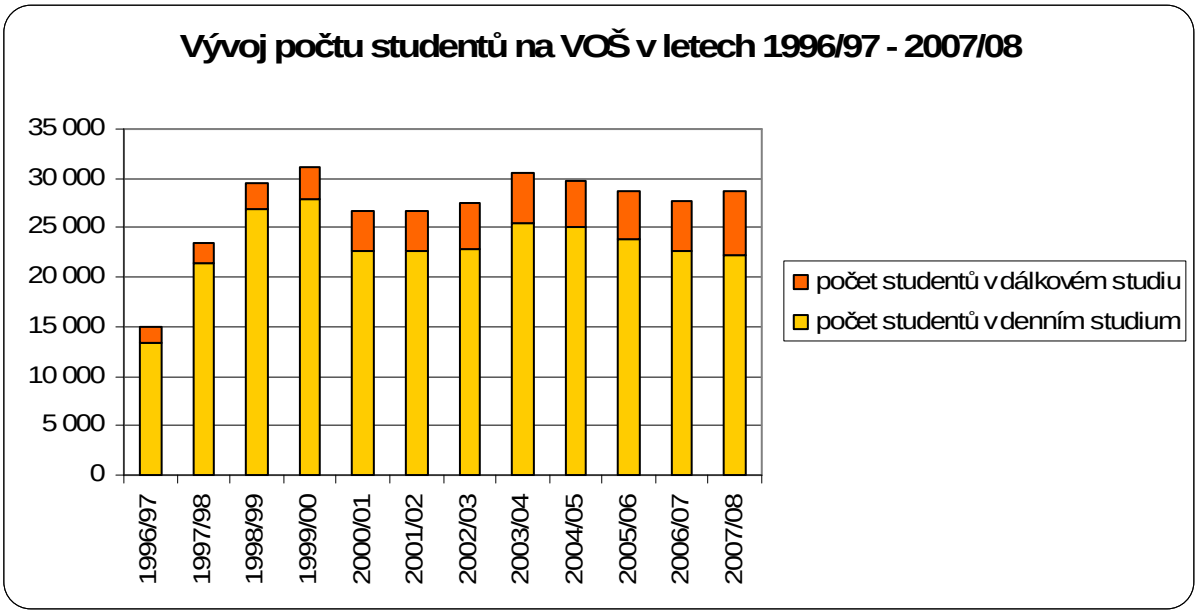
Graf č. 1: Vývoj počtu VOŠ v letech 1996/97 – 2007/08

Zdroj: Vlastní graf podle ÚIV, (data v Příloze B1)

Počet žáků na VOŠ ve sledovaných letech také rostl, vývoj zobrazuje graf č. 2. V roce vzniku VOŠ (96/97) na nich studovalo celkem 14 931 studentů, z toho 13 294 na denním studiu a 1637 dálkově. Nejvíce studentů bylo na VOŠ v roce 1999/00 (31 073). V následujícím roce došlo k výraznějšímu poklesu o 4 468 studentů. Příčinou nebyl malý zájem o VOŠ, ale kvůli prodloužení povinné školní docházky v tomto roce neukončovali studium žádní studenti středních škol s výjimkou studentů víceletých gymnázií. V tomto roce na VOŠ nastupovali pouze starší studenti a nebo ti, kteří se v dřívějších letech na VOŠ nedostali a nebo ti, co měli přerušené studium.V roce 2007/08 studovalo na VOŠ celkem 28 774 studentů, z toho 22 295 denně a 6479 dálkově. Z tabulky v Příloze B2 si lze všimnout, že od roku 2003/04 roste zájem o dálkové studium a naopak klesá počet studentů, jež studují denní studium.

Graf č. 2: Vývoj počtu studentů na VOŠ v letech 1996/97 – 2007/08

Zdroj: Vlastní graf podle ÚIV, (data v Příloze B2)

Podle dostupných dat v roce 1996/97 bylo na VOŠ přijato 7 896 studentů ihned po úspěšném absolvování středních škol, což bylo 84,5 % z celkového počtu přijatých. Dalšími zájemci o studium byli ti, kteří se na VOŠ nehlásili hned po maturitě (15,5 %) z celkového počtu přijatých. Pokud porovnám rok 2007/08 s rokem 1996/97, z tabulky č. 17 lze vidět, že i v roce 2007/08 převažuje zájem o studium u čerstvých maturantů, avšak v porovnání s rokem 1996/97 počet žáků poklesl o 20,3 %. Naopak vzrostl počet studentů, kteří nenastoupili hned po maturitách, viz tabulka č. 17.

Tabulka č. 17: Počet nově přijatých studentů do denního studia na VOŠ v letech 1996/97 a 2007/08

Počet přijatých	**1996/97**	**2007/08**	**1996/97 v %**	**2007/08 v %**	**změna (2007/08 – 1996/97) v %**
Celkem	9 345	8 786	100	100	↓6
ihned po maturitě	7 896	6 295	84,5	71,6	↓20,3
později	1 449	2 441	15,5	27,4	↑71,9

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(b,d) - Vývojová ročenka školství rok 1995/96 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Krajové charakteristiky

Pokud porovnám jednotlivé kraje za rok 2007/08 podle počtu studentů navštěvujících vyšší odborné školy na 100 tisíc obyvatel, opět dospěji k závěru, že hlavní město Praha mělo dominantní postavení. V hlavním městě byla tato hodnota ukazatele o více než 50 % vyšší než byl průměr celé České republiky, který činil 275 studentů. Vysokou hodnotu nad průměrem měl dále Jihočeský kraj, Pardubický, Jihomoravský kraj a kraj Vysočina. Naopak velmi nízké hodnoty tohoto ukazatele vykazovali kraje Plzeňský a Karlovarský.

Tabulka č. 18: Vyšší odborné školy podle krajů v roce 2007/2008

Kraj	školy	studenti	učitelé	počet studentů na učitele	počet škol na 100 tis obyvatel	počet studentů na 100 tis obyv
ČR	**177**	**28 774**	**1 799**	**16,0**	**1,7**	**275**
Praha	38	6 961	449	15,5	3,1	566
Středočeský	18	2 477	135	18,3	1,5	201
Jihočeský	17	2 659	151	17,6	2,7	414
Plzeňský	5	1 263	71	17,8	0,1	222
Karlovarský	3	352	26	13,5	1,0	114
Ústecký	10	1 479	102	14,5	1,2	177
Liberecký	8	778	60	13,0	1,8	177
Královéhradecký	11	1 112	85	13,1	2,0	202
Pardubický	11	1 711	114	15,0	2,1	329
Vysočina	13	1 471	94	15,6	2,5	283
Jihomoravský	14	3 402	198	17,2	1,3	296
Olomoucký	7	1 298	83	15,6	1,1	203
Zlínský	11	1 300	87	14,9	1,9	220
Moravskoslezký	11	2 511	146	17,2	0,9	201

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ČSU(b) - Statistická ročenka kraje Vysočina 2008

Vysoké školy

Na počátku devadesátých let bylo v České republice 23 vysokých škol a jejich počet se neměnil do té doby, než vstoupil v platnost nový zákon č.111/1998 Sb., o vysokých školách, který umožňoval vznik soukromých vysokých škol na území České republiky.

„Od r. 1999 se počet vysokých škol rozšířil především o nově vznikající soukromé vysoké školy. K 31. 12. 1999 byl udělen státní souhlas 4 soukromým neuniverzitním vysokým školám, z nichž Bankovní institut, neuniverzitní vysoká škola, v Praze, Evropský polytechnický institut, s.r.o., v Kunovicích a Vysoká škola hotelová, s.r.o., v Praze zahájily ještě v roce 1999 výuku“.[50]

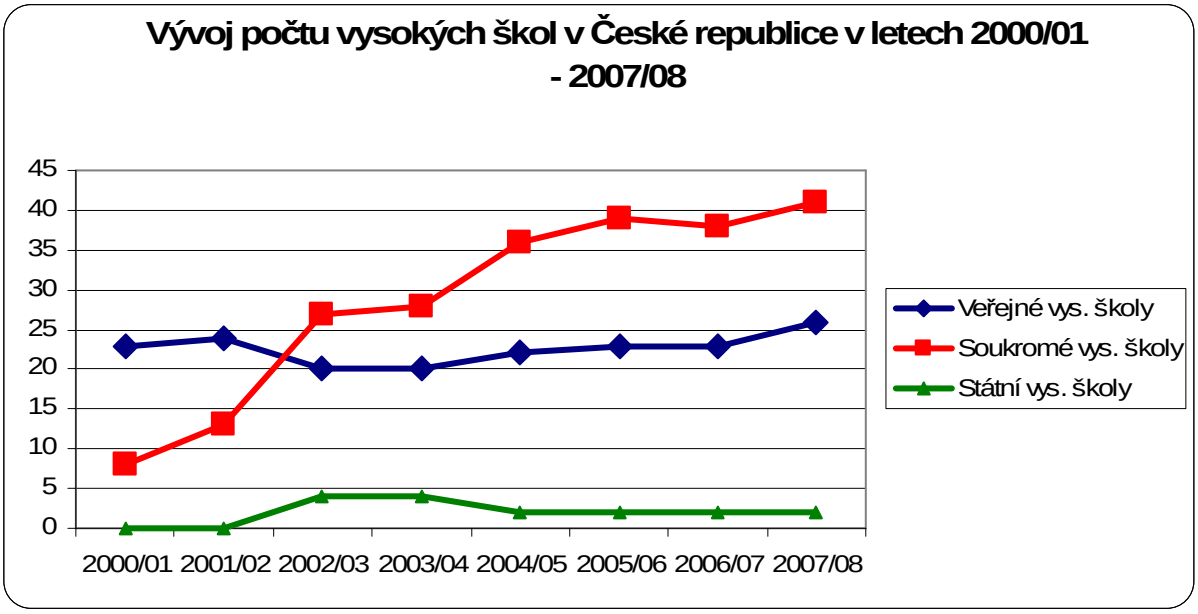
V roce 2007/08 bylo poskytováno vysokoškolské vzdělání na 26 veřejných vysokých školách, 41 soukromých vysokých školách a na 2 státních vysokých školách (Policejní

[50] MŠMT(b) - Výroční zpráva MŠMT o stavu vysokého školství za rok 1999 - [on-line]

akademie České republiky v Praze a Univerzita obrany v Brně), viz podrobněji tabulka v Příloze C1.

Následující graf č. 3 zobrazuje vývoj vysokých škol v České republice v jednotlivých letech. Z grafu lze vidět, že počet veřejných vysokých škol nerostl tak, jako počet soukromých vysokých škol. Veřejné školy se sice nerozšiřují, co do počtu, jako soukromé vysoké školy, ale rozšiřují se v rámci fakult a nabízených oborů, proto mají stále vyšší počet studentů než vysoké školy soukromé.

Graf č. 3: Vývoj vysokých škol v letech 2000/01 – 2007/08

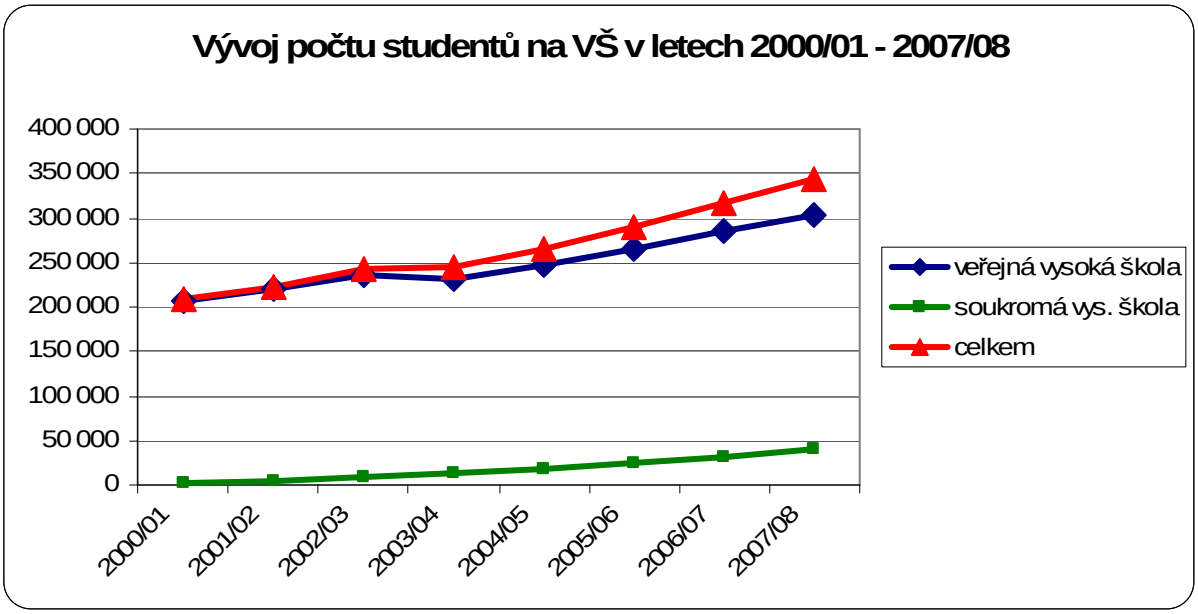

Zdroj: Vlastní graf podle ÚIV, (data v Příloze C1)

Zájem o vysokoškolské studium neustále roste. V roce 1991/92 studovalo na vysokých školách 111 990 studentů. V roce 2000/01 bylo již na veřejných vysokých školách 207 250 studentů, o 86 % více než před deseti lety. Vedle veřejných vysokých škol se také už studovalo na soukromých vysokých školách, které v roce 2000/01 měly celkem 2048 studentů. V akademickém roce 2007/08 studovalo na veřejných vysokých školách 303 731 studentů, což byl oproti roku 1991/92 skoro trojnásobný počet. Na soukromých vysokých školách bylo v tomto roce 40 939 studentů. Vývoj počtu studentů lze vidět v následujícím grafu č. 4, podrobněji v tabulce v Příloze C2.

Z praxe je známé, že většina studentů studuje na veřejných vysokých školách prezenčně, naopak na soukromých vysokých školách převažuje studium distanční nebo kombinované. Roste i počet cizinců studujících na našich vysokých školách.

Graf č. 4: Vývoj počtu studentů na VŠ (veřejné a soukromé) v letech 2000/01-2007/08

Zdroj: Vlastní graf podle ÚIV, (data v Příloze C2)

Nově přijatých studentů v akademickém roce 1991/92 bylo 26 786, jak zobrazuje tabulka č. 19. Počet studentů postupně rostl, pouze v roce 2000/01 došlo ke snížení na 47 394, což bylo o 1 115 studentů méně než v roce předchozím. Ke snížení došlo, stejně jako u VOŠ, kvůli tomu, že v roce 2000/01 nekončili žádní studenti středních škol s výjimkou studentů studujících na víceletých gymnáziích. Situace byla zapříčiněna prodloužením povinné školní docházky na 9 let. V dalších letech opět docházelo k růstu nově přijatých studentů na vysoké školy. V roce 2007/08 jich bylo 78 064, z toho 65 794 připadá na veřejné vysoké školy a 12 271 na soukromé vysoké školy.

Tabulka č. 19: Počet nově přijatých studentů na VŠ

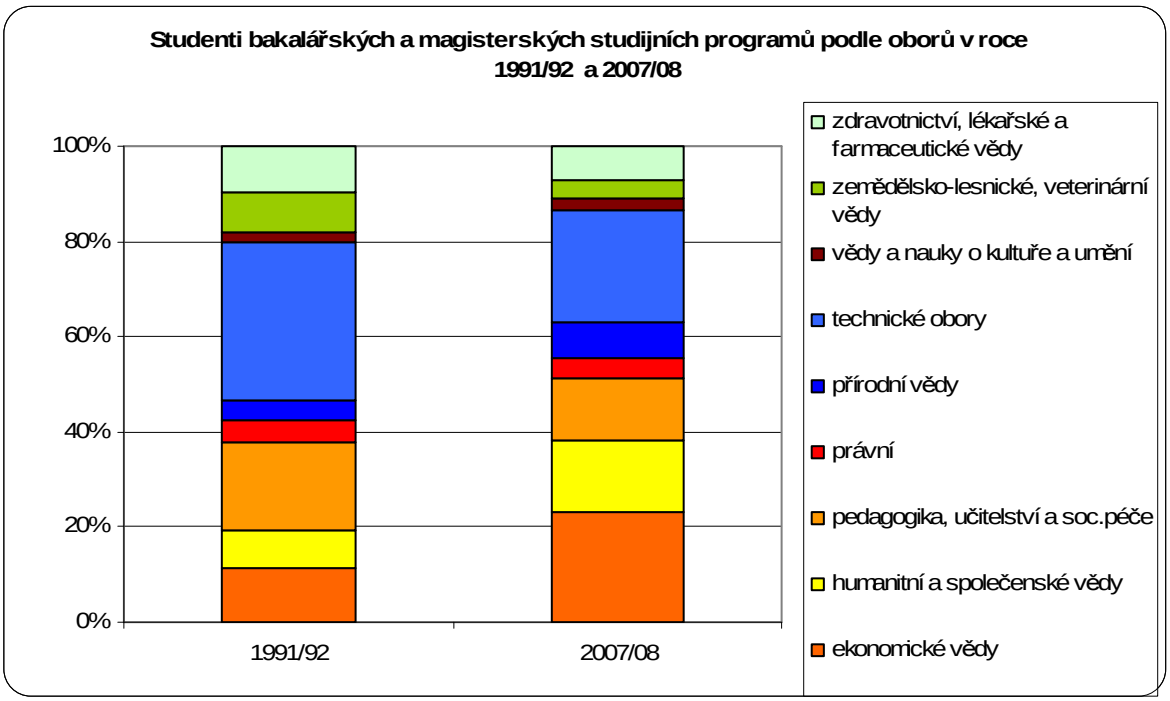
	1991/92	**2000/01**	**2001/02***	**2002/03**	**2003/04**	**2004/05**	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**
Veř. vys. škola	25 104	45 744	45 134	44 843	50 486	56 265	59 913	63 396	65 794
Soukr. vys. škola	0	1650	959	3958	5253	6738	8347	9832	12271
Celkem	25 104	47 394	46 093	48 799	55 733	62 997	68 254	73 225	78 064

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,c,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03, Vývojová ročenka školství rok 2000/01 – 2005/06, Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08
*Data za 4 soukromých vysokých škol nebyla k dispozici

Z následujícího sloupcového grafu č. 5 jsou vidět změny v zájmu studentů o obory na vysokých školách mezi lety 1991/92 a 2007/08. V roce 1991/92 nejvíce studentů studovalo na technických oborech a oborech učitelství, protože tyto obory nabízely dostatek volných studijních míst. V akademickém roce 2007/08 je v porovnání s rokem 1991/92 nejvíce studentů na ekonomických a humanitních oborech, podrobněji v tabulce v Příloze C3.

Podle těchto dostupných dat lze konstatovat, že v budoucnu budou na trhu práce především absolventi ekonomických vysokých škol, pro které nebude dostatek práce. Ti neúspěšní se ocitnou na úřadech práce a důsledkem toho začne růst nezaměstnanost u vysokoškolsky vzdělaných lidí. Na druhé straně tu bude poptávka po lidech vyučených v oborech, které na trhu práce budou chybět. Proto by bylo vhodné se nad touto situací zamyslet a vytvořit nějaká opatření.

Graf č. 5: Studenti bakalářských a magisterských studijních programů podle oborů v roce 1991/92 a 2007/08 v %

Zdroj: Vlastní graf podle ÚIV, (data v Příloze C3)

Krajové charakteristiky

Podle Kouřilové[51] lze shrnout, že veřejné vysoké školy jsou zastoupeny ve všech krajských městech a nejvýznamnějšími vysokoškolskými centry jsou tradiční města, především Praha, Brno, Ostrava, Plzeň. Většina veřejných vysokých škol jsou univerzitního typu s bohatou nabídkou studijních oborů. Vysoká škola neuniverzitního typu se nachází v Jihlavě (Vysoká škola polytechnická Jihlava), která byla založena až v roce 2004. V Karlových Varech se nenachází samostatná veřejná vysoká škol, ale jen Ekonomická fakulta Západočeské univerzity v Plzni.

[51] Kouřilová, J.: Vývoj vysokých škol v ČR po roce 1998 a jejich dostupnost, In. Žárska, E., Vlčková, V., Černěnko, T., (ed.): Regionálna a miestna správa v znalostnej ekonomike, recenzovaný sborník prací z mezinárodní vědecké konference, Bratislava, 26.11.2009, CD-ROM, ISBN 978-80-225-2844-3.

Co se týče soukromých vysokých škol, Kouřilová[52] dále konstatuje, že velká část těchto škol je lokalizována v hlavním městě (24 soukromých vysokých), následuje Brno (5 soukromých vysokých škol), Ostrava, České Budějovice. Převážně jsou i soukromé vysoké školy umístěny v tradičních vysokoškolských centrech, ve výjimečných případech se nachází mimo tato významná centra jako např. soukromá vysoká škola v Kunovicích, Havířově. Přestože jsou v dnešní době vysoké školy rozprostřeny po celé České republice, tak si studenti stále vybírají studium na tradičních vysokých školách, které mají prestiž a jsou uznávané i v zahraničí jako např. Karlova univerzita v Praze a Vysoká škola ekonomická v Praze, Masarykova univerzita v Brně. (Podrobnější přehled všech vysokých škol je v příloze D).

Dalo by se předpokládat, že Praha, jako nejvýznamnější vysokoškolské centrum, bude mít nejvyšší procentuální hodnotu podílu studentů na počtu obyvatel. Z tabulky č. 20 však vyplývá, že nejvyšší hodnotu má Olomouc, pak následuje Brno.

Tabulka č. 20: Podíl počtu studentů na počet obyvatel v nejvýznamnějších univerzitních centrech v roce 2007

Univerzitní město	počet obyvatel	počet studentů	podíl studentů na počet obyvatel v %
Praha	1 258 524	135 712	10,8
Brno	400 034	69 901	17,5
České Budějovice	96 190	11 655	12,1
Ústí nad Labem	98 738	10 216	10,3
Plzeň	170 620	17 487	10,2
Liberec	103 977	8766	8,4
Hradec Králové	96 219	7904	8,2
Pardubice	90 468	8958	9,9
Jihlava	51 094	1527	3,0
Olomouc	102 361	20 003	19,5
Zlín	79 415	10 941	13,8
Ostrava	317 222	34 001	10,7

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle Přílohy B a údajů z Ministerstva vnitra ČR – Počty obyvatel v obcích - [on-line]

Dílčí shrnutí za Českou republiku

Ve sledovaném období od roku 1991 do roku 2007 počet mateřských škol klesal, což bylo způsobeno úbytkem dětí ve věku od 3 do 5 let. Ve sledovaných letech vzrostl v MŠ počet dětí mladších 3 let. Situace byla pravděpodobně způsobena tím, že se ženy co nejdříve vracely do zaměstnání. V roce 2007 bylo nejvíce MŠ malých s počtem dětí do 100. Z této skutečnosti lze konstatovat, že MŠ byla zřízena skoro v každé větší obci. Pokud ze získaných

[52] Kouřilová, J.: Vývoj vysokých škol v ČR po roce 1998 a jejich dostupnost, In. Žárska, E., Vlčková, V., Černěnko, T., (ed): Regionálna a miestna správa v znalostnej ekonomike, recenzovaný sborník prací z mezinárodní vědecké konference, Bratislava, 26.11.2009, CD-ROM, ISBN 978-80-225-2844-3.

dat porovnám počty MŠ v jednotlivých krajích, dospěji k závěru, že nejvíce jich bylo v Moravskoslezském kraji.

Ve sledovaném období počet základních škol vzrostl o 2,4 %. Naopak počet dětí v ZŠ klesal. Pokles byl od roku 1991 do roku 2007 o 27,6 % žáků. Postupně se měnil i počet dětí na 1. a 2. stupni. V roce 2007 byla situace opačná vůči roku 1991, protože více dětí bylo na prvním stupni než na druhém. Tento stav byl způsoben existencí víceletých gymnázií, kam nastupovali šikovní žáci z druhých stupňů základních škol.

Mezikrajové srovnání u základního vzdělání bylo v roce 2007 následující. Praha, která je charakteristická malým zastoupením dětského obyvatelstva ve věku 0-14 let měla nejnižší hodnotu počtu žáků ZŠ na 100 tisíc obyvatel. Nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele měl kraj Vysočina s krajem Ústeckým, kteří mají naopak nejvíce dětského obyvatelstva ve věku 0-14 let.

Ve sledovaném období došlo k nárůstu gymnázií, kterých bylo nejvíce v hlavním městě, jež je dobrou polohou a hustou dopravní sítí napojené na Středočeský kraj, ze kterého mnoho studentů dojíždí do hlavního města. Dále se větší počet tohoto typu středních škol nachází v Moravskoslezském a v Jihomoravském kraji (hlavně v Ostravě a v Brně).

Důsledkem úbytku dětí i širší nabídce různých typů středních škol bylo v roce 2007/08 na gymnázia přijímáno méně dětí než v roce 1991/92. Větší zájem v roce 2007 byl o studium na víceletých gymnáziích.

Počet středních odborných škol ve sledovaném období 1991 – 2007 vzrostl o necelých 300. V mezikrajovém porovnání mělo opět dominantní postavení v počtu SOŠ hlavní město Praha, těsně za ním stál Moravskoslezský a Středočeský kraj. Hodnotu počtu studentů SOŠ na 100 tisíc obyvatel měla nad průměrem České republiky Praha a dále Královéhradecký kraj, naopak pod průměrem byla hodnota ve Středočeském kraji.

Počet středních odborných učilišť ve sledovaném období v České republice klesl na 634. Při mezikrajovém srovnání jdou vidět rozdíly, jak v počtu SOU, tak i v počtu studentů na SOU v jednotlivých krajích. Změny nastaly i u relativních ukazatelů (počet studentů SOU na 100 tisíc obyvatel). Hodnotu tohoto ukazatele měla pod průměrem ČR (1528) Praha (1193), dále i Středočeský kraj. Naopak nad průměrem byly hodnoty ukazatele u Zlínského kraje a Moravskoslezského kraje.

Na počátku devadesátých let byly VOŠ součástí středních škol. Osamostatnily se v roce 1996, to jich v té době na území ČR bylo 158. Do roku 2007 jejich počet vzrostl na 177. Ve sledovaném období rostl také počet zájemců o studium. Rok 1996 vykázal 14 931 studentů na VOŠ, v roce 2007 jich bylo skoro dvojnásobně (28 774). U studentů rostl spíše

zájem o dálkové studium, naopak klesal zájem o denní studium. Mezi kraji měla opět dominantní postavení Praha, jejíž hodnota ukazatele počtu studentů VOŠ na 100 tisíc obyvatel byla v roce 2007/08 o 50 % vyšší než byl průměr ČR (257). Vysoké hodnoty dále vykazovaly Jihočeský kraj, Pardubický kraj. Naopak nízké hodnoty byly u Plzeňského a Karlovarského kraje.

Do doby než začal platit vysokoškolský zákon č. 111/1998 Sb., existovalo na území České republiky 23 veřejných vysokých škol. Od roku 1999 se počet vysokých škol rozšiřoval především o školy soukromé. V roce 2007/08 bylo vysokoškolské vzdělávání poskytováno na 26 veřejných vysokých školách, 41 soukromých vysokých školách a na 2 státních vysokých školách. Zájem o vysokoškolské studium stále roste, počet studentů od roku 1991 do roku 2007 vzrostl skoro trojnásobně na 303 731 studentů. Ve sledovaném období studenti změnili preference v oblíbenosti studijních oborů. V roce 1991 studenti nejvíce studovali na technických a učitelských oborech, v roce 2007 bylo nejvíce studentů na ekonomických a humanitních oborech. Veřejné vysoké školy jsou zastoupeny ve všech krajských městech. Nejvýznamnějšími vysokoškolskými centry jsou tradiční města (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň). Velká většina soukromých vysokých škol je převážně lokalizována v tradičních vysokoškolských centrech v hlavním městě, dále v Brně, Ostravě, Českých Budějovicích, mimo tato centra se školy nachází jen ve výjimečných případech (Kunovice, Havířov).

3.2. Vzdělanostní struktura obyvatel ČR

Z tabulky č. 21 vyplývají změny, které se týkají vzdělanostní struktury v České republice mezi lety 1993 a 2007 (dřívější data nebyla v potřebném členění k dispozici), které jsou i znázorněny v grafu č. 6.

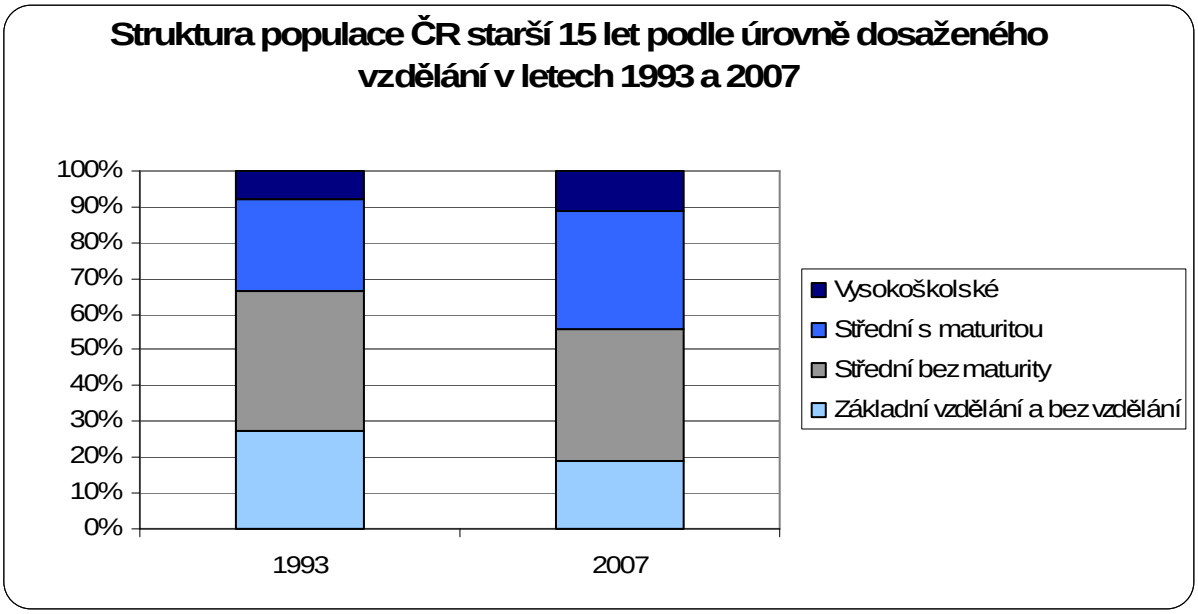
Tabulka č. 21: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel starší 15 let podle úrovně dosaženého vzdělání v ČR (v tisících a v %)

	Dosažené vzdělání	ISCED	1993 v tis.	2007 v tis.	1993 v %	2007 v %
celkem	základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	2289,7	1687,2	27,6	19,1
	střední bez maturity	část 3	3206,8	3244,8	38,7	36,7
	střední s maturitou	část 3, 4	2139,3	2936,4	25,8	33,2
	vysokoškolské	5,6	647,5	974,8	7,8	11,0
muži	základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	755,6	590,4	19,0	13,8
	střední bez maturity	část 3	1863,5	1877,3	46,9	43,8
	střední s maturitou	část 3, 4	947,1	1279,8	23,8	29,9
	vysokoškolské	5,6	401,1	539,2	10,1	12,6
ženy	základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	1534,1	1096,8	35,5	24,1
	střední bez maturity	část 3	1343,3	1367,5	31,1	30,0
	střední s maturitou	část 3, 4	1192,1	1656,6	27,6	36,3
	vysokoškolské	5,6	246,5	435,6	5,7	9,6

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ČSU(c) - Trh práce v ČR 1993–2007 (tabulková část 1.obyvatelstvo ČR – věk a vzdělání populace), staženo 27.6.2009

Od roku 1993 poklesl podíl osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání z 27,6 % na 10,1 %. Dále poklesl podíl osob se středoškolským vzděláním bez maturity o 2 %. Naopak vzrostl podíl osob se středoškolským vzděláním s maturitou, v roce 1993 byl podíl 25,8 % a v roce 2007 již 33,2 % a vzrostl i podíl osob s vysokoškolským vzděláním na 11 %, viz grafické znázornění (graf č. 6).

Graf č. 6: Struktura populace starší 15 let podle úrovně dosaženého vzdělání v letech 1993 a 2007 v ČR

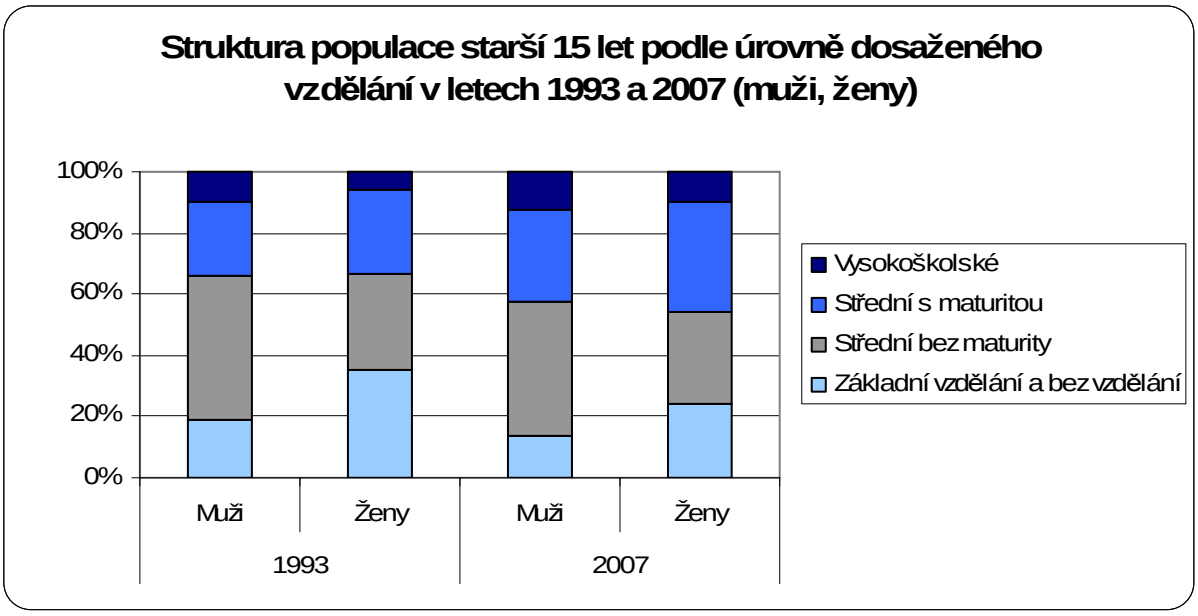
Zdroj: Vlastní graf podle ČSU(c) - Trh práce v ČR 1993–2007 (tabulková část 1.obyvatelstvo ČR – věk a vzdělání populace)

Rozdíly ve struktuře populace starší 15 let podle stupně vzdělání mezi muži a ženami v roce 1993 a 2007 znázorňuje následující graf č. 7.

V roce 1993 bylo celkem 35,5 % žen s dosaženým pouhým základním vzděláním nebo byly zcela bez vzdělání, mužů bylo podstatně méně (19 %). Se středním vzděláním bez maturity bylo 31,1 % žen, hodnota byla nižší než u mužů (46,9 %). Střední vzdělání s maturitou mělo v roce 1993 více žen (27,6 %) než mužů (23,8 %). Opačná situace byla u vysokoškolského vzdělávání. Vysokoškolsky vzdělaných žen bylo 5,7 % a mužů 10,1 %.

V roce 2007 došlo k následujícím změnám. Oproti roku 1993 poklesla hodnota podílu u dosaženého základního vzdělání u žen i u mužů. Vzrostly hodnoty podílu u obou pohlaví u dosaženého středoškolského vzdělání s maturitou a u vysokoškolského vzdělávání. Z těchto údajů vyplývá, že je o vzdělávání zájem.

Graf č. 7: Struktura populace starší 15 let podle úrovně dosaženého vzdělání v letech 1993 a 2007 v ČR (muži, ženy)

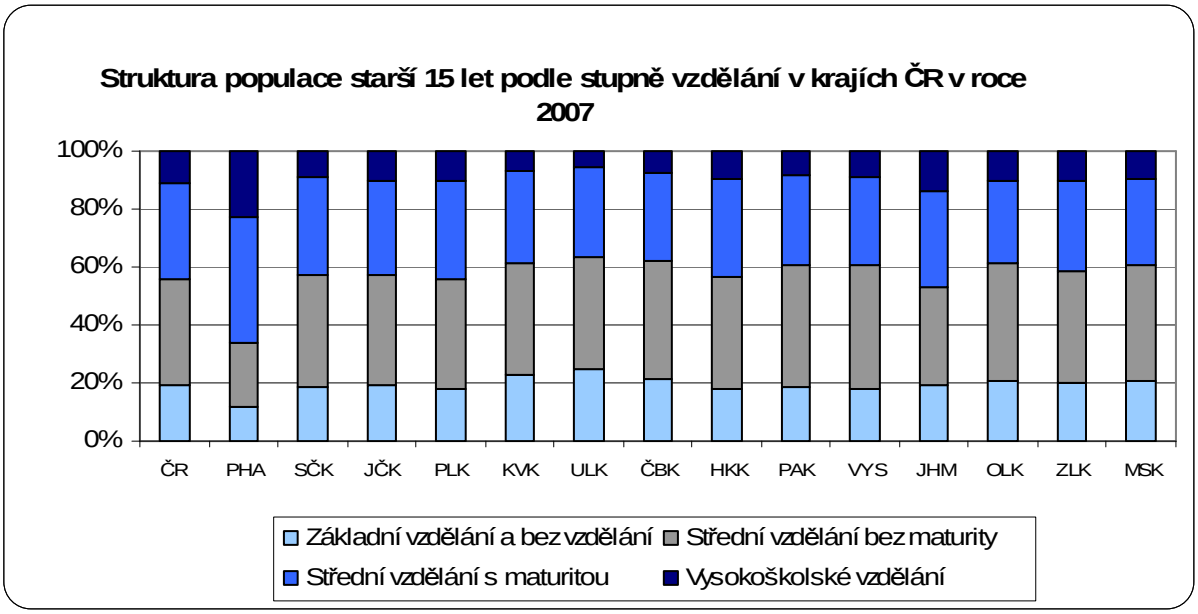
Zdroj: Vlastní graf podle ČSU(c) - Trh práce v ČR 1993–2007 (tabulková část 1.obyvatelstvo ČR – věk a vzdělání populace)

Krajové charakteristiky

Z uvedených dat v příloze E vyplývá, že od roku 1993 do roku 2007 se ve všech krajích snížil podíl osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání. Ona je to i otázka generační, protože starší lidé mají obvykle nižší vzdělání. Naopak došlo ke zvýšení podílu osob se středoškolských vzděláním převážně s maturitou a v neposlední řadě i podílu osob s vysokoškolským vzděláním.

Z dostupných dat za rok 2007 vyplývají následující rozdíly ve struktuře populace starší 15 let podle stupně vzdělání v jednotlivých krajích ČR, které jsou zobrazeny v grafu č. 8.

Graf č. 8: Struktura populace starší 15 let podle stupně vzdělání v krajích ČR v roce 2007

Zdroj: Vlastní graf podle ČSU(c) - Trh práce v ČR 1993–2007 (tabulková část 1.obyvatelstvo ČR – věk a vzdělání populace), (data v Příloze E)

U podílu osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání mezi jednotlivými kraji v ČR byla v roce 2007 situace následující. Silně pod průměrem ČR, který činil 19,1 % byla Praha (11,8 %). Tato skutečnost byla způsobena tím, že hlavní město Praha je nejvýznamnějším socioekonomickým centrem ČR a tomu odpovídala i struktura pracovních míst. Protipólem byl Ústecký kraj, který měl hodnotu podílu osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání vysoko nad celorepublikovým průměrem (25 %). Jedná se o kraj, ve kterém došlo k útlumu dříve dominantních odvětví a to mělo za důsledek odchod mladé a kvalifikované síly do jiných krajů. Navíc je kraj charakteristický velkým zastoupením dětského obyvatelstva ve věku 0-14. V ostatních krajích se hodnoty pohybovaly okolo průměru České republiky.

Rozdíly mezi kraji se vyskytovaly v roce 2007 i u podílu osob se středoškolským vzděláním. Průměr České republiky byl 69,9 % (jedná se o střední vzdělání s maturitou i střední vzdělání bez maturity). Hodnoty pod průměrem České republiky měla Praha (65,4 %), jejíž hodnota byla nejnižší ze všech krajů. Praha jako centrum vzdělávání se z největší části zaměřuje na terciární vzdělávání, proto i hodnota podílu osob se středoškolským vzděláním je nižší. Dalšími kraji, které měly tuto hodnotu pod průměrem ČR byl Jihomoravský kraj (67,1 %), Olomoucký kraj (68,8 %), Ústecký kraj (69,5). Jihomoravský kraj a Olomoucký kraj jsou kraje, ve kterých se soustřeďují vysokoškolsky vzdělaní lidé (především v Brně a Olomouci). Naopak pro Ústecký kraj je typický vyšší podíl osob se základním vzděláním nebo bez

vzdělání. Nad průměrem ČR se v roce 2007 nejvýrazněji pohyboval Královéhradecký kraj (76 %) a dále kraj Vysočina a Pardubický oba s 73 %.

Rozdíly dále existovaly i u podílu osob s vysokoškolským vzděláním. Průměr celé České republiky se pohyboval na hranici 11 %. Dominantní postavení vykazovalo hlavní město Praha (22,7 %), za ní následoval Jihomoravský kraj (13,5 %), jehož nadprůměrnou hodnotu ovlivňuje město Brno, které je druhým nejvýznamnějším vzdělávacím centrem v ČR. Ostatní kraje v ČR byly pod průměrnou hodnotou. Nejnižší hodnotu podílu osob s vysokoškolským vzděláním vykazoval v roce 2007 Ústecký kraj s pouhými 5,4 %, Karlovarský kraj se 7 %. Tyto dva výše uvedené kraje měly naopak vysoký podíl osob se základním vzděláním a osob bez vzdělání.

4. VZDĚLÁVÁNÍ OBYVATEL KRAJE VYSOČINA

4.1. Charakteristika kraje Vysočina

Kraj Vysočina má vnitrozemskou polohu a proto se nedotýká svými hranicemi hranic sousedních krajů. Je obklopen Jihočeským, Středočeským, Pardubickým a Jihomoravským krajem. S Jihomoravským krajem vytváří NUTS 2. Administrativně se území kraje dělí na 5 okresů, kterými jsou Jihlava, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou. Základní samosprávnou jednotkou jsou obce, kterých je v kraji nejčastěji s počtem osob menších než 500 obyvatel. Celkem má kraj 704 obcí.[53]

Mapa č. 1: Kraj Vysočina

Zdroj: Integrovaný portál MPSV - Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina za rok 2008, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/analyza_2008.pdf

[53] ČSU (b) - Statistická ročenka kraje Vysočina 2008 – [on-line]

Rozloha kraje činí 6 796 km^2. Nejvýše položený vrchol se nachází v Javořické vrchovině a je jím Javořice s výškou 837 m n.m. Kraj je atraktivním místem pro cestovní ruch z hlediska jeho celoročního využití. Na jeho území se nachází chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy a Železné Hory. Žďárské vrchy nabízejí výhodné podmínky pro zimní dovolenou, pro letní dovolenou je využíván největší rybník v kraji Velké Dářko s plochou 206 ha. Kraj může dále nabídnout památky, které jsou zapsané na seznamu UNESCO. Jedná se o městskou památkovou rezervaci v Telči, o kostel Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou a o židovskou čtvrť s hřbitovem a s bazilikou sv. Prokopa v Třebíči.[54]

V kraji Vysočina se stále zachovává tradice v zemědělské výrobě, ač nemá pro zemědělství nejpříhodnější podmínky (nadmořská výška a členitost). Výroba se zaměřuje na pěstování brambor, obilovin, olejnin a chování skotu.

Průmyslová výroba je soustředěna v okrese Havlíčkův Brod ve městech Chotěboř, Světlá nad Sázavou, Ledeč nad Sázavou v okrese Jihlava v Polné, Třešti a Kostelci, v okrese Pelhřimov ve městech Humpolec a Padov, v okrese Třebíč v Dukovanech a Moravských Budějovicích a v okrese Žďár nad Sázavou ve Velkém Meziříčí, v Novém Městě na Moravě, v Dolní Rožínce atd. V kraji je nejvíce zastoupen strojírenský, textilní, dřevozpracující a potravinářský průmysl.[55]

Územím kraje prochází důležité silniční i železniční sítě, které mají celostátní význam. Dopravní spojení důležitých center uvnitř kraje Vysočina je zajištěno méně (kromě spojení Jihlavy s Havlíčkovým Brodem). Hlavně chybí přímé spojení Jihlavy s Třebíčí, Jihlavy se Žďárem nad Sázavou a s Pelhřimovem. Nejdůležitější dopravní tepnou, která prochází krajem je dálnice D1 spojující velká města Prahu a Brno a dále je napojena na Vídeň.[56]

Při posledním sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 byla vzdělanostní struktura obyvatel v kraji Vysočina následující. V kraji mělo 24,1 % osob základní vzdělání, což byla hodnota nad průměrem ČR (23 %). Nad průměrem ČR (38 %) měl kraj i zastoupení osob se středním vzděláním bez maturity (40,6 %). Naopak úplně střední vzdělání mělo 24,2 % obyvatel v kraji, což bylo pod průměrem ČR (24,9 %). Vyšší odborné a nástavbové vzdělání mělo 3,2 % obyvatel, opět kraj vykázal hodnotu pod průměrem ČR (3,5 %). Největší rozdíl byl zaznamenán v oblasti vysokoškolského vzdělání. Vysokoškolské vzdělání mělo v kraji 6,7 % osob a hodnota za celou ČR byla 8,9 %.[57]

[54] ČSU (b) - Statistická ročenka kraje Vysočina 2008 - [on-line]
[55] ČSU (d) - Charakteristika kraje - [on-line]
[56] Wokoun, R., Červený, M. a kol.: Ekonomika v prostoru – svět, střední Evropa, EU, OECD, ČR. Praha 2008, ISBN 978-80-7201-698-3
[57] ČSÚ (e) - Sčítání lidu, domů a bytů - [on-line]

Kouřilová[58] zařadila kraj Vysočina podle podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel do kategorie kraje s podprůměrnou úrovní dosaženého vzdělání. Je však nutné říci, že kraj není vnitřně homogenní. Podle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů (2001) Kouřilová[59] ve své práci dospěla k závěru, který graficky znázornila do kartogramu, že podíl vysokoškolsky vzdělaných na populaci starší 15 let byl v rozmezí mezi 7,2 % - 10,1 % v okresech Jihlava a Žďár nad Sázavou, ve zbylých okresech kraje Vysočina byl podíl v rozmezí 4,1 % - 7,1 %.

4.2. Vzdělávací soustava kraje Vysočina a její změny

Kraj Vysočina byl vytvořen 1.1. 2000 ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, nejprve pod názvem Jihlavský kraj. Později (ode dne 31.5.2000) byl název změněn na kraj Vysočina.[60]

Následující část bude věnována vzdělávací soustavě kraje Vysočina a jejím změnám od roku 2000/01 (rok vzniku kraje) do roku 2007/08.

4.2.1. Předškolní vzdělávání

Největším zřizovatelem mateřských škol v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08 byly obce, jejichž zastupitelské orgány vědí, jak velká je poptávka po těchto typech škol. V roce 2007/08 byli dalšími zřizovateli ve dvou případech soukromníci a v jednom případě církev (MŠ v Pacově), jak vyplývá z následující tabulky č 22.

Tabulka č. 22 : Zřizovatelé MŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

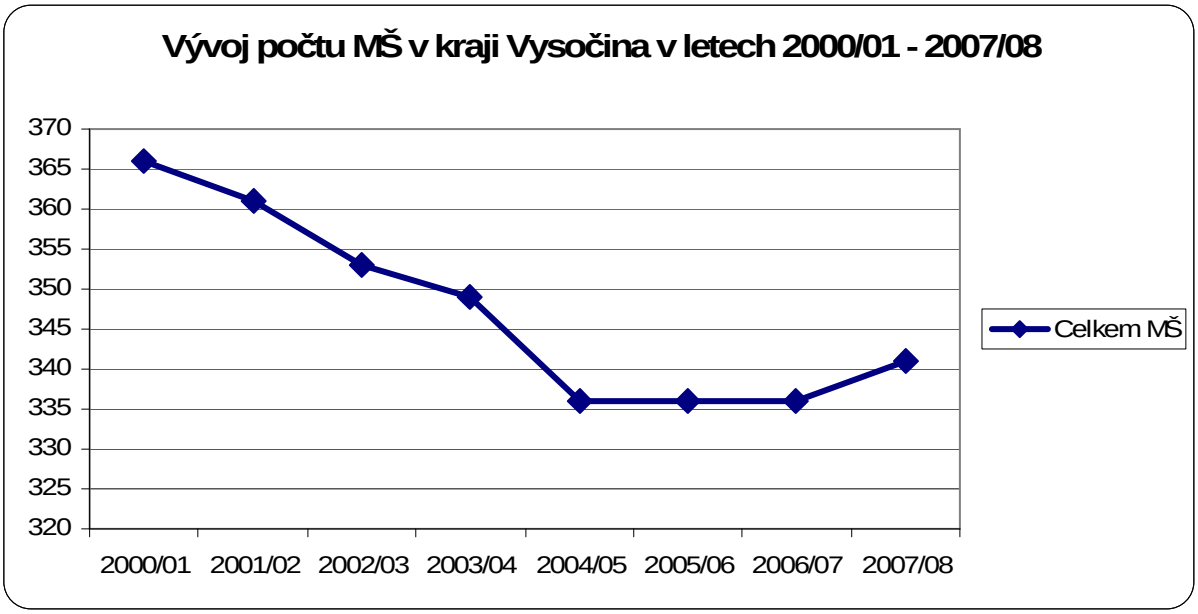
	2000/01	**2001/02**	**2002/03**	**2003/04**	**2004/05**	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**
Obec	363	358	350	347	334	334	334	338
Soukromník	2	2	2	1	1	1	1	2
Církev	1	1	1	1	1	1	1	1

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

Počet mateřských škol v kraji Vysočina ve sledovaném období klesal do roku 2004/05, pak nastala fáze, kdy se počet neměnil a MŠ bylo celkem 336. V roce 2007/08 došlo k mírnému nárůstu (o 5), viz graf č. 9. Pokud porovnám stav v roce 2007/08 se stavem v roce 2000/01, tak během této doby došlo k poklesu 25 mateřských škol v kraji. Podobná situace nastala i u počtu tříd, i počtu dětí, podrobněji v tabulce v Příloze F1.

[58] Kouřilová, J.: Vzdělávání obyvatel ČR: regionální disparity, faktor regionálního rozvoje. Disertační práce NF VŠE, Praha 2007.
[59] Kouřilová, J.: Vzdělávání obyvatel ČR: regionální disparity, faktor regionálního rozvoje. Disertační práce NF VŠE, Praha 2007.
[60] Kraj Vysočina (a) – Povinně zveřejňované informace - [on-line]

Graf č. 9: Vývoj počtu MŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

Zdroj: Vlastní graf podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2000-2008), (data v Příloze F1)

Jak již bylo řečeno ve třetí kapitole, mateřské školy jsou určeny dětem ve věku od 3 do 5 let, mohou je však navštěvovat děti mladší 3 let a starší 5 let. Na základě dostupných dat z tabulky v Příloze F2 lze konstatovat, že v roce 2007/08 v kraji Vysočina bylo v mateřských školách nejvíce dětí 5letých, pak 4letých a 3letých. Od roku 2000/01 vzrostl počet dětí mladších 3 let a to o 1,9 %, což může být pravděpodobně způsobeno tím, že se ženy snaží, co nejrychleji vrátit po mateřské dovolené do zaměstnání. Naopak se v témže roce snížil počet dětí starších 5let, kterých bylo v MŠ v roce 2007/08 celkem 5,8 %.

4.2.2. Základní vzdělávání

Tak jako došlo k poklesu počtu MŠ, došlo i k poklesu základních škol v kraji během sledovaného období od roku 2000/01 do 2007/08. Počet se snížil o 10.

Nejvíce základních škol bylo během sledovaného období zřizováno obcí, protože sama obec nejvíce ví, zda základní školu potřebuje a jaké velikosti. Provoz základních škol zajišťuje obec, která ho financuje ze svého rozpočtu. Finanční prostředky na mzdy pracovníků základních škol získává obec v podobě příspěvků ze státního rozpočtu. Kromě obcí základní školy zřizovaly kraj a církev, viz tabulka č. 23.

Tabulka č. 23: Počet a zřizovatelé ZŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

	2000/01	**2001/02**	**2002/03**	**2003/04**	**2004/05**	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**
ZŠ	275	269	262	257	268	267	267	265
z nich malotřídní	129	123	116	119	117	117	116	116
obec	274	268	261	256	253	257	250	249
církev	1	1	1	1	1	1	1	1
kraj	-	-	-	-	14	14	16	15

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

V kraji Vysočina se během sledovaného období snížil počet žáků na základních školách o 14 441. Důsledkem toho samozřejmě i klesaly počty tříd, kterých bylo v roce 2007/08 o 638 méně než v roce 2000/01.

Pokud se podívám na následující tabulku č 24, lze si v ní všimnout, že ač klesá počet dětí na prvním i druhém stupni, stále má první stupeň dětí více. Tato situace je způsobena tím, že děti na druhém stupni se mohou rozhodnout a přejít studovat na víceletá gymnázia a základní školy opouštějí.

Tabulka č. 24: Počet žáků a tříd na ZŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

	2000/01	**2001/02**	**2002/03**	**2003/04**	**2004/05**	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**	**změna (2000– 2008)**
žáků	56 259	55 504	52 807	50 965	47 767	47 269	45 313	41 818	-14 441
1.-5.ročník	31 722	29 955	28 257	26 524	25 193	24 573	23 821	23 624	-8 098
6.-9.ročník	24 537	24 838	24 550	24 441	24 274	22 696	21 459	19 716	-4 821
tříd	2 703	2 643	2 571	2 443	2 274	2 380	2 307	2 065	-638

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

4.2.3. Středoškolské vzdělávání

V kraji Vysočina došlo ve sledovaném období 2000/01 – 2007/08 ke snížení nejen počtu MŠ, ZŠ, ale i škol středních. Z následující tabulky č. 25 lze vidět, že počet klesl o 8 škol. Mezi zřizovateli hrál důležitou roli kraj, který se podílel na zřizování z větší části všech středních škol. Dalšími zřizovateli byli soukromé organizace, církve, obce, MŠMT a MV.

Tabulka č. 25: Počet středních škol a počet zřizovatelů středních škol v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Celkem středních škol	80	80	79	70	70	69	73	72
kraj	66	65	64	52	52	51	52	52
soukromník	11	10	10	10	10	10	11	11
církev	4	4	4	4	4	4	4	4
obec	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠMT	-	-	-	3	3	3	4	4
MV	-	-	-	-	-	-	1	-

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

Přehled počtu jednotlivých středních škol a počtu studentů v kraji Vysočina v období 2000/01 – 2007/08 zobrazuje tabulka č. 26. Jak si lze všimnout, počet gymnázií se neměnil a stále byl na čísle 18. O počtu žáků to však říci nelze, jejich počet se ve sledovaném období zvýšil o 330. Naopak počty SOŠ i SOU byly variabilní. Počet SOŠ v roce 2007/08 ve srovnání s rokem 2000/01 poklesl o 3 školy. Největší úbytek byl však v roce 2006/07, kdy se počet snížil až o 6 SOŠ. Počet studentů na tomto typu školy vzrostl o 418. Studentů na SOU ubylo o 60 a i počet škol se snížil z 35 na 32, jak vyplývá z tabulky č. 26

Tabulka č. 26: Počet středních škol a jejich žáků v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

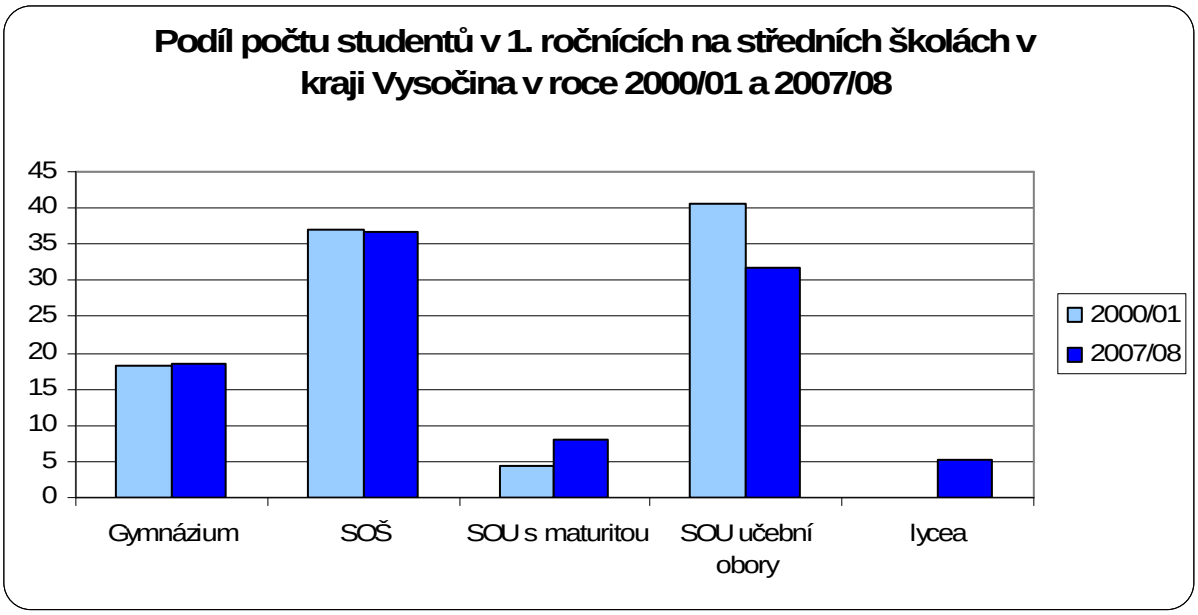
	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	změna (2008-2000)
G	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**0**
studenti G	6 606	6 474	6 658	6 864	6 813	6871	6949	6936	330
SOŠ	**43**	**42**	**42**	**43**	**38**	**39**	**37**	**40**	**-3**
studenti SOŠ	10 257	10 118	10 011	10 234	10 425	10386	10304	10675	418
SOU	**35**	**35**	**34**	**33**	**29**	**31**	**30**	**32**	**-3**
studenti SOU	9 199	9 325	9 218	8 829	8576	9276	9134	9139	-60

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

Následující graf č. 10 zobrazuje podíl počtu studentů v 1.ročnících na středních školách v roce 2000/01 a 2007/08. V roce 2000/01 byl největší podíl počtu žáků v 1. ročnících na SOU, které nabízely učební obory zakončené výučním listem, na druhém místě byly SOŠ a za nimi gymnázia. V roce 2007/08 byl největší podíl počtu žáků v 1. ročnících na SOŠ, pak na SOU s učebními obory, více tabulka v Příloze H1.

Z těchto údajů a z grafu lze vidět, že ve sledovaných letech se výrazně neměnily podíly počtu studentů u gymnázií a u SOŠ. Podíl se změnil u SOU s maturitou a s učebními obory. Z toho lze konstatovat, že na Vysočině ve sledovaném období vzrostl zájem o obory zakončené maturitou (Management cestovního ruchu, Obchodní akademie, Obchodník, Hotelnictví a turismus, Stavebnictví, Strojírenství, Zdravotnický asistent, Sociální péče, Mechanik, Podnikání, atd.). Přehled všech oborů, které nabízejí střední školy na Vysočině, jsou v tabulce Přílohy G2.

Graf č. 10: Podíl počtu studentů v 1. ročnících na středních školách v kraji Vysočina v roce 2000/01 a 2007/08 v %

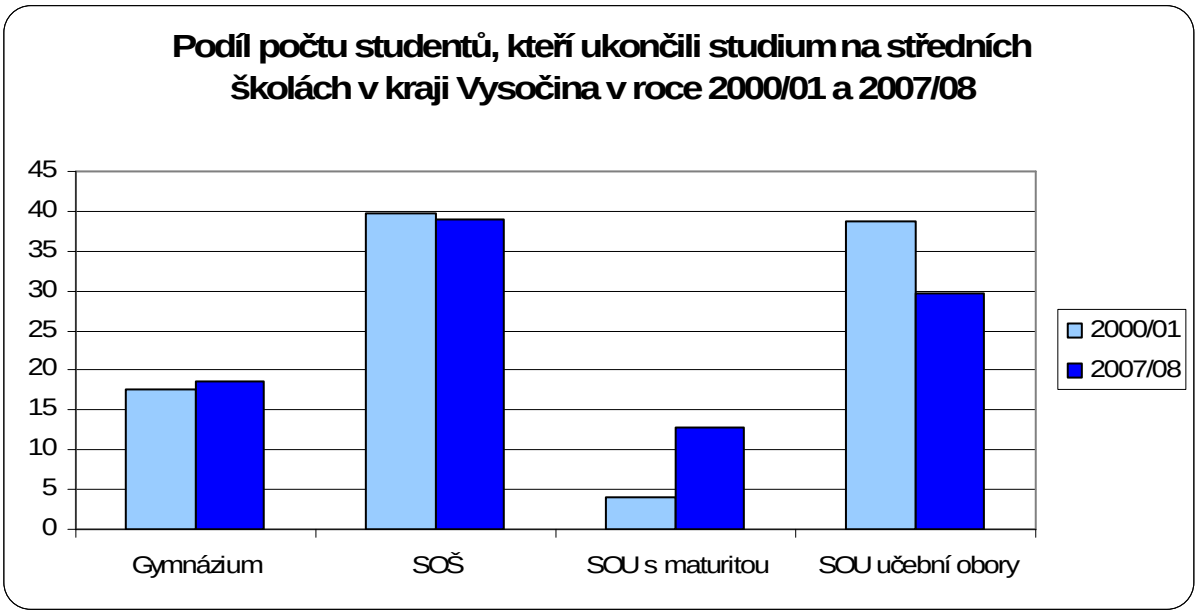

Zdroj: Vlastní graf podle výročních zpráv o rozvoji vzdělání v kraji Vysočina (2001 a 2008), (data v Příloze H1)

Graf č. 11 zobrazuje přehled podílu počtu žáků, kteří během sledovaného období 2000/01 – 2007/08 dokončili studium na středních školách. Z dat získaných z výročních zpráv o rozvoji vzdělávání (2001 – 2008) vyplývá, že podíl počtu studentů, kteří ukončili studium na gymnáziích se pohyboval v posledních letech stále kolem 18 %. Ani velké rozdíly nebyly v počtu studentů, kteří ukončili studium na SOŠ. Pokud porovnám rok 2007/08 s rokem 2000/01 podíl se snížil pouze o 1 %. Naopak výraznější změny nastaly u podílu počtu žáků,

kteří ukončili studium na SOU. V roce 2007/08 oproti roku 2000/01 vzrostl podíl počtu studentů, kteří ukončili studium na SOU s maturitou (nárůst z 3,9 % na 12,8) a poklesl podíl počtu studentů, kteří ukončili studium na SOU – učební obory (pokles z 38,6 % na 29,7 %), podrobněji tabulka v Příloze H2.

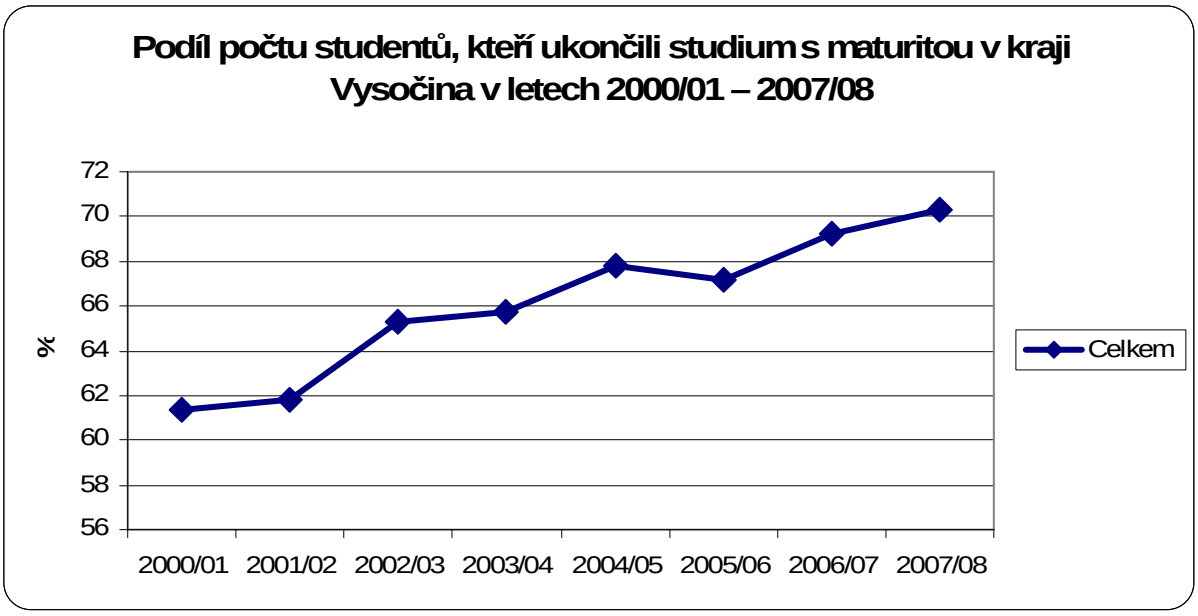
Graf č. 11: Podíl počtu studentů, kteří ukončili studium na středních školách v kraji Vysočina v roce 2000/01 a 2007/08 v %

Zdroj: Vlastní graf podle výročních zpráv o rozvoji vzdělání v kraji Vysočina (2001 a 2008), (data v Příloze H2)

Jak již bylo uvedeno výše, v kraji Vysočina ve sledovaném období rostl zájem o obory zakončené maturitou. Tuto skutečnost potvrzuje i následující graf č. 12 - podíl počtu žáků, kteří ukončili studium s maturitou v kraji Vysočina. (podrobněji tabulka v Příloze H3).

Graf č. 12: Celkem studentů, kteří ukončili studium s maturitou v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

Zdroj: Vlastní graf podle výročních zpráv o rozvoji vzdělání v kraji Vysočina(2001 – 2008), (data v Příloze H3)

V následující tabulce č. 27 je přehled typů škol, které se v jednotlivých okresech kraje Vysočina nacházejí. Podrobnější seznam je k dispozici v tabulce v Příloze G1 a v tabulce Přílohy G2 je seznam všech oborů, které jednotlivé střední školy nabízejí.

Tabulka č. 27: Přehled typů škol v jednotlivých okresech kraje za rok 2007/08

Okres	Typy škol
Jihlava	Gymnázium
	Střední škola automobilní
	Střední škola průmyslová
	Střední škola stavební a technická
	Střední zdravotnická škola
	Škola ekonomiky a cestovního ruchu
	Střední odborná škola
Havlíčkův Brod	Gymnázium
	Obchodní akademie
	Hotelová škola
	Střední škola stavební
	Střední škola zdravotnická
	Střední odborná škola a učiliště
Pelhřimov	Gymnázium
	Obchodní akademie
	Hotelová škola
	Odborné učiliště
	Česká zemědělská akademie
Třebíč	Gymnázium
	Střední škola řemesel
	Střední škola stavební
	Střední škola průmyslová
	Obchodní akademie
	Střední škola veterinární, zemědělská a zdravotnická
	Střední odborná škola a učiliště
Žďár nad Sázavou	Gymnázium
	Obchodní akademie
	Hotelová škola
	Praktická škola
	Střední škola řemesel
	Středná škola průmyslová
	Střední škola technická
	Střední škola zdravotnická
	Střední odborná škola a učiliště
	Škola ekonomiky a cestovního ruchu

Zdroj: Vlastní zpracování podle Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2007/08 a kalendářní rok 2008

Jazykové školy

Specifický způsob vzdělávání na území kraje zajišťují jazykové školy. Tento typ škol nabízí vzdělávání formou kurzů, které jsou navštěvovány jednou či několikrát týdně podle typu kurzu nebo nabízí jednoleté pomaturitní programy pro studenty. Tyto programy ve velké míře využívají studenti, kteří se nedostali na vysokou školu a kteří chtějí přijímací zkoušky znovu vyzkoušet následující rok. Jazykové programy jsou pro takovéto studenty ideální, jelikož trvají pouze jeden rok, navíc studenti neztratí statut studenta a mohou se zdokonalovat v cizích jazycích.

Seznam šesti jazykových škol, které se nacházejí v kraji Vysočina, z nichž pět je právnických osob a jedna osoba fyzická, zobrazuje následující tabulka č. 28, podrobněji pak tabulka v Příloze I1 a Příloha I2. Z přílohy lze vidět, že v letech 2000/01 – 2004/05 se počet jazykových škol pohyboval mezi 1-2. Ve výběru cizího jazyka převažovala u studentů angličtina. Od roku 2005/06 se nabídka jazykových škol rozšířila o 4 další a i počet studentů vzrostl.

Tabulka č. 28: Seznam jazykových škol v kraji Vysočina za rok 2007/08

Okres	Jazyková škola
Jihlava	International Education Center, s.r.o.,
	Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jihlava
	Akademie J.A.Komenského, Jihlava
Třebíč	Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Třebíč
	Akademie J.A.Komenského, Třebíč
Žďár nad Sázavou	International Education Center, s.r.o.,
	Mgr. Petra Šustáčková

Zdroj: Vlastní zpracování podle Výroční zprávy o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2008)

4.2.4. Terciární vzdělávání

VOŠ

Podle Výroční zprávy o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za kalendářní rok 2008 bylo v kraji Vysočina následujících 14 vyšších odborných škol, které zobrazuje tabulka č. 29.

Tabulka č. 29: Seznam VOŠ v kraji Vysočina

Okres	Název školy	Studijní obor
Havlíčkův Brod	VOŠ a OA Chotěboř	Pojišťovnictví
		Ekonomika a management podniku
		Řízení bezpečnosti práce
		Řízení a zabezpečení jakosti
	SZŠ a VOŠ zdravotnická Havlíčkův Brod	Diplomovaná všeobecná sestra
	G,SOŠ a VOŠ Ledeč nad Sázavou	Ekonomika a management podniku
	Akademie - VOŠ, G a SOŠ uměleckoprůmyslová Světlá nad Sázavou	Sklářství
		Řízení sklářské a keramické výroby
Pelhřimov	VOŠ a SŠ hotelová SČMSD Pelhřimov s.r.o.	Management hotelového provozu
Jihlava	FARMEKO -VOŠ zdravotnická a SOŠ, s.r.o.	Diplomovaný farmaceutický asistent
	SZŠ a VOŠ zdravotnická Jihlava	Diplomovaná všeobecná sestra
	Soukromá VOŠ grafická a Střední umělecká škola grafická, s.r.o.	Multimediální umělecká tvorba
	Soukromá VOŠ sociální, o.p.s.	Sociální práce
	Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Jihlavě	Dopravně bezpečnostní činnost
Třebíč	VOŠ a SŠ veterinární, zemědělská a zdravotnická Třebíč	Diplomovaná všeobecná sestra
		Účetnictví a finanční hospodaření
Žďár nad Sázavou	VOŠ a SOŠ zemědělskotechnická Bystřice nad Pernštejnem	Agroturistika
	VOŠ a SPŠ, Žďár nad Sázavou Studentská 1	Automatizace a informatika
		Počítačové systémy
		Informační technologie ve strojírenství
		Ekonomika strojírenství
		Elektrotechnika
	SZŠ a VOŠ zdravotnická Žďár nad Sázavou	Diplomovaná všeobecná sestra

Zdroj: Vlastní zpracování podle kraje Vysočina (b) - Profil kraje Vysočina březen 2009, dostupná na www: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4018937, staženo dne 24.11.2009

Tabulka č. 30 zobrazuje vývoj počtu vyšších odborných škol v kraji Vysočina. Počet se ve sledovaném období výrazně neměnil, došlo pouze k nárůstu 2 VOŠ. Většina vyšších odborných škol byla součástí středních odborných škol, pouze 2 VOŠ byly samostatné.

Největším zřizovatelem VOŠ v kraji Vysočina je samotný kraj. V roce 2007/08 se na zřizování podílel 64,3 % z celkového počtu vyšších odborných škol, soukromý zřizovatel

28,6 % a Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Jihlavě byla zřízena Ministerstvem vnitra dne 1.5.2008[61], jak vyplývá z následující tabulky č. 30.

Tabulka č. 30: Počty a zřizovatelé VOŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Celkem	12	12	12	13	14	14	13	14
samostatné	2	2	2	3	2	2	1	2
součástí SOŠ	10	10	10	10	12	12	12	12
Zřizovatel	**2000/01**	**2001/02**	**2002/03**	**2003/04**	**2004/05**	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**
kraj	10	10	10	10	10	10	9	9
soukromník	2	2	2	3	4	4	4	4
MV	-	-	-	-	-	-	-	1

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

Nejvíce žáků studovalo na VOŠ v roce 2002/03 s celkovým počtem 1926 studentů (z toho v prvním ročníku bylo 901 žáků). V následujících letech docházelo k poklesu, jak popisuje tabulka č. 31. Pokles studentů mohl být ovlivněn rozšířenou nabídkou vysokoškolského vzdělávání v kraji Vysočina, protože v roce 2003 začala fungovat Západomoravská vysoká škola Třebíč a o rok později Vysoká škola polytechnická Jihlava.

Tabulka č. 31 dále zobrazuje, že se ve sledovaném období výrazně nelišily průměry žáků na třídu. Pokud na VOŠ studovalo více studentů, bylo vytvořeno více tříd, aby se vše kapacitně zvládlo a aby měli všichni studenti studující v různých letech stejné podmínky. Větší odchylky se však vyskytovaly u průměru žáků na VOŠ. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla v roce 2002/03 (160 žáků).

Tabulka č. 31: Počty studentů, tříd na VOŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Celkem studentů	1661	1669	1926	1873	1482	1167	1129	1082
v tom 1.ročník	837	835	901	848	568	478	457	445
Závěrečný ročník	483	309	488	489	503	349	398	349
Celkem tříd	81	85	102	100	79	62	57	62
Celkem VOŠ	12	12	12	13	14	14	13	14
průměr žáků na třídu	20,5	19,6	18,9	18,7	18,7	18,8	19,8	17,5
průměr žáků na VOŠ	138	139	160,5	144	105,9	83,4	86,8	77,3

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

[61] Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Jihlavě - [on-line]

Počet studentů, kteří v jednotlivých letech nastoupili ke studiu na vyšší odbornou školu a dále počty studentů, kteří studium úspěšně zakončili absolutoriem a mohou používat titul diplomovaný specialista a počty těch, kteří studium ukončili předčasně bez absolutoria, zobrazuje tabulka č. 32.

Vlastními výpočty jsem dospěla k závěru, že ze studentů, kteří nastoupili ke studiu v roce 2003/04 úspěšně zakončilo studium 29 % studentů s titulem diplomovaný specialista. Z těch, kteří nastoupili v roce 2004/05, úspěšně ukončilo studium 28 % a z těch, kteří nastoupili v roce 2005/06, úspěšně ukončilo studium 34 % studentů.

Tabulka č. 32: Počty studentů s ukončeným studiem a počty studentů 1. ročníků na VOŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

	2000/01	**2001/02**	**2002/03**	**2003/04**	**2004/05**	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**
Ukončilo s absolutoriem	511	471	298	466	461	367	264	306
Ukončilo bez absolutoria	101	-	313	298	202	237	224	178
Vstup do 1. ročníku	-	-	-	1263	939	901	457	445

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

Vysoké školy

První vysoké škole na Vysočině byl udělen státní souhlas v roce 2002. Jednalo se o soukromou vysokou školu Západomoravskou v Třebíči (přesný název je Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.), která zahájila svoji činnost v roce 2003. O rok později v roce 2004 zahájila činnost Vysoká škola polytechnická se sídlem v Jihlavě.[62]

1. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Tolstého 16

Veřejná vysoká škola polytechnická Jihlava postupně od své existence rozšiřovala nabídku studijních programů i oborů. V roce 2004/05, kdy byla zahájena výuka, existoval na Vysoké škole polytechnické studijní program Ekonomika a management, který nabízel 2 obory – Finance a řízení, Cestovní ruch. Od září roku 2005/06 mohli studenti navštěvovat studijní program Elektronika a informatika, který nabízel obor Počítačové systémy. V roce 2006/07 se studijní program Elektronika a informatika rozšířil o obor Aplikovaná informatika a v témže roce vznikl další nový studijní program s názvem Ošetřovatelství nabízející studium na dvou oborech - Porodní asistentka a Všeobecná sestra, viz tabulka č. 33.

Z tabulky č. 33 lze vyvodit závěr, že největší zájem byl ve sledovaném období o studijní program Ekonomika a management a jeho obory. Na oboru Finance a řízení bylo v roce 2007/08 celkem 1075 studentů, na oboru Cestovní ruch celkem 915 studentů. Pro

[62] Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina v letech 2002-2008

srovnání bylo v roce 2007/08 na oboru Počítačové systémy 155 studentů, na oboru Aplikovaná informatika (120), na oboru Porodní asistentka (33) a na oboru Všeobecná sestra (30).

Tabulka č. 33: Počet studentů na Vysoké škole polytechnické Jihlava v letech 2004/05 – 2007/08

Studijní program	Obor	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Ekonomika a management	Finance a řízení	415	574	683	1075
	Cestovní ruch	200	405	656	915
Elektronika a informatika	Počítačové systémy	-	125	109	155
	Aplikovaná informatika	-	-	89	120
Ošetřovatelství	Porodní asistentka	-	-	-	33
	Všeobecná sestra	-	-	-	30

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2004 – 2008)

2. Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.

Soukromá vysoká škola Západomoravská v Třebíči v roce zahájení své činnosti (2003) nabízela obor Aplikovaná informační technologie, na kterém začalo studovat 10 studentů. V následujících letech se nabídka oborů rozšiřovala, v roce 2007/08 si již studenti mohli vybírat ze 4 oborů. Vedle již zmíněného oboru Aplikovaná informační technologie bylo možné studovat i na oborech Informační management, Veřejnoprávní studium, Management a marketing. Podle tabulky č. 34 lze říci, že největší zájem byl ve sledovaném období o obor Veřejnoprávní studium, který byl založen v roce 2006/07. V roce 2007/08 na tomto oboru studovalo celkem 288 studentů. Další obory byly v roce 2007/08 zastoupeny počtem studentů takto: Aplikovaná informační technologie (65), Informační management (73), Management a marketing (51), viz tabulka č. 34.

Tabulka č. 34: Počet studentů na Západomoravské vysoké škole Třebíč v letech 2004/05 – 2007/08

Obor	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Aplikované informační technologie	72	30	40	65
Informační management	-	-	50	73
Veřejnoprávní studium	-	-	80	288
Management a marketing	-	-	-	51

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání (2004 – 2008)

Detašovaná pracoviště

V kraji Vysočina najdeme vedle samostatných vysokých škol i detašovaná pracoviště významných českých vysokých škol. Jedná se o Českou zemědělskou univerzitu Praha, která má detašované pracoviště v Humpolci. Tato univerzita nabízí ke studování bakalářský obor s názvem Chov koní. Další vysokou školou je Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, jež má pracoviště ve Světlé nad Sázavou. Tato vysoká škola poskytuje studium na oboru Konzervování – restaurování uměleckořemeslných děl, obor se studuje prezenční formou celkem 4 roky a je ukončeno titulem bakalář. Poslední vysokou školou, která má detašované pracoviště v kraji Vysočina je Technická univerzita Liberec s pracovištěm v Heleníně. Tato škola nabízí obor Textilní a oděvní návrhářství, které se studuje prezenčně 3 roky a stejně jako výše uvedené je zakončen titulem bakalář. Kompletní seznam detašovaných pracovišť i s počty studentů zobrazuje následující tabulka č. 35.

Tabulka č. 35: Seznam vysokých škol, která mají detašovaná pracoviště v kraji Vysočina a počet studentů v letech 2004/05 – 2007/08

Škola	Obor	počet studentů			
		2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Česká zemědělská univerzita Praha	Chov koní	39	27	44	52
Vysoká škola chemicko - technologická v Praze	Konzervování - restaurování uměleckořemeslných děl	10	19	21	21
Technická univerzita Liberec	Textilní a oděvní návrhářství	-	15	29	45

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2004 – 2008)

V kraji Vysočina je možné studovat nejen prezenční formy studia, ale také večerní či kombinované programy, které nabízejí externí pracoviště následujících vysokých škol:

- Vysoké učení technické Brno – Fakulta strojního inženýrství, tříletý obor Strojírenská technologie, externí pracoviště ve Žďáře nad Sázavou
- Univerzita Palackého v Olomouci – Filozofická fakulta, tříletý obor Andragogika (profilace na personální management), externí pracoviště v Telči
- Univerzita J.A.Komenského, s.r.o. Praha, tří semestrální délka studia na oborech Učitel odborných předmětů, Učitel praktického vyučování a odborného výcviku, Vychovatel a pedagog volného času. Další obor, který je možný studovat se jmenuje Speciální pedagogika s délkou 2 roky. Bakalářský obor se nazývá Speciální pedagogika – vychovatelství, navazující magisterské studium Speciální pedagogika a Speciální pedagogika – učitelství, magisterské studium Andragogika, konzultační středisko v Obratani

- Masarykova univerzita v Brně – Ekonomicko–správní fakulta, která nabízí tříleté obory Veřejná ekonomika a správa, Regionální rozvoj a správa, Regionální rozvoj a Cestovní ruch, externí pracoviště v Telči
- Masarykova univerzita v Brně – Filozofická fakulta s nabízejícím tříletým oborem Dějiny umění se zaměřením na památkovou péči a kulturní dědictví a oborem v rámci celoživotního vzdělávání Dějiny umění a vizuální kultur, externí pracoviště v Telči.[63]

Dílčí shrnutí

V kraji Vysočina došlo ve sledovaném období 2000/01 – 2007/08 k poklesu MŠ o 25. Snížil se i počet tříd a počet dětí v mateřských školách, což bylo způsobeno demografickým vývojem. V roce 2007/08 bylo v MŠ nejvíce dětí pětiletých, od roku 2000 v MŠ vzrostl počet dětí mladších 3 let.

V kraji klesal i počet základních škol, počet dětí v ZŠ a v důsledku toho, bylo i méně dětí ve třídách. Podle dostupných dat z výročních zpráv o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina lze konstatovat, že v roce 2007 bylo více dětí na prvních stupních základních škol, protože mnoho žáků z druhých stupňů odcházelo na víceletá gymnázia.

Ve sledovaném období se v kraji Vysočina snížil počet SOU, počet SOŠ, jen počet gymnázií zůstal od roku 2000 do roku 2007 nezměněn. V roce 2007/08 bylo nejvíce studentů v 1. ročnících na SOŠ, dále na SOU učební obory.

Vyšších odborných škol bylo v roce 2007/08 celkem 14. Ve sledovaném období se jejich počet výrazně neměnil, vzrostl pouze o 2 VOŠ. Počet zájemců o studium v roce 2007/08 ve srovnání s rokem 2000/01 poklesl, což mohlo být způsobeno existencí 2 vysokých škol v kraji. V kraji je dále možnost studovat na jazykových školách, kterých bylo v roce 2007/08 celkem 6, z nichž 5 bylo právnických osob a jedna osoba fyzická.

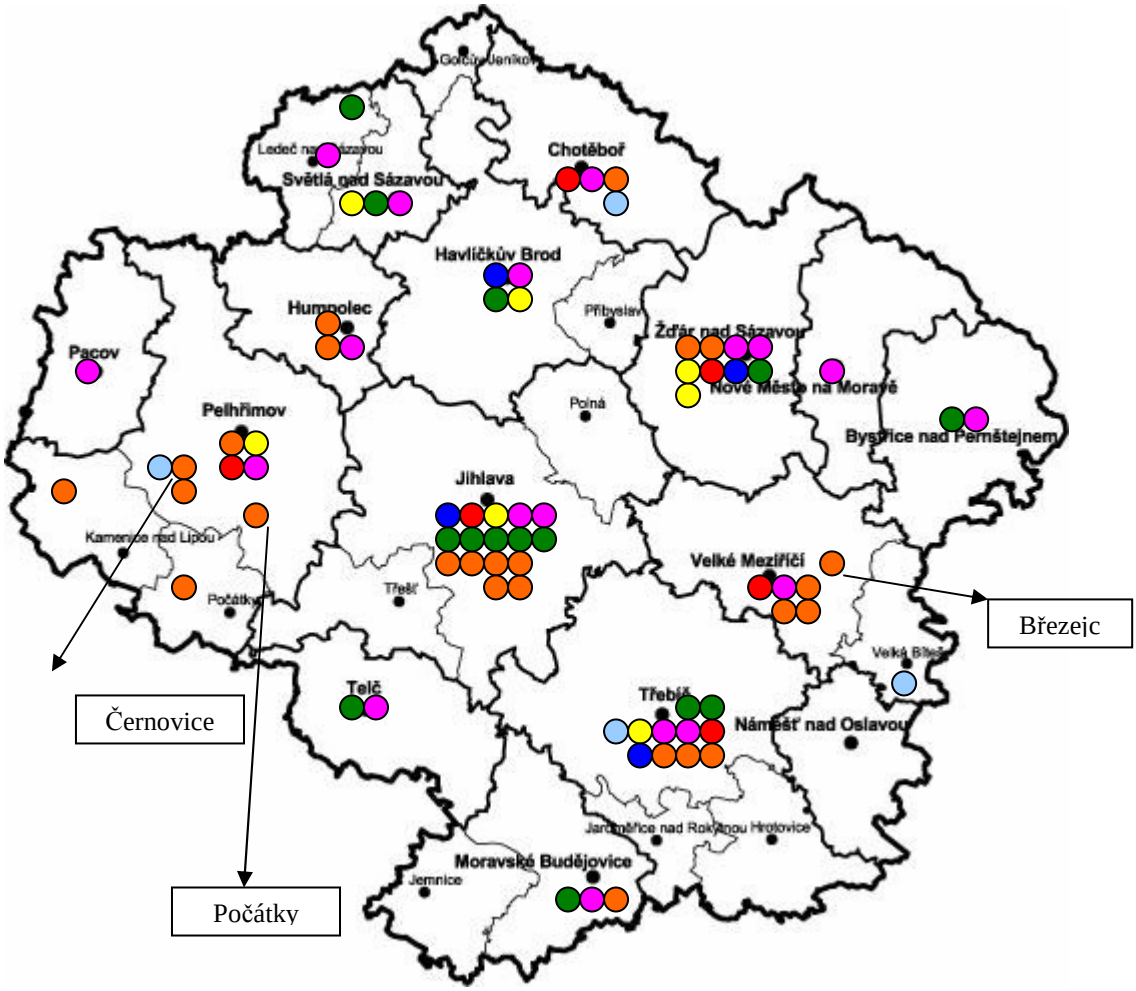
Na území kraje se nachází 2 vysoké školy, které patří mezi hlavní vzdělávací centra kraje. První vysokou školou, která fungovala v kraji od roku 2003 byla soukromá Západomoravská vysoká škola Třebíč. Druhá vznikla v roce 2004, kterou byla veřejná Vysoká škola polytechnická Jihlava. Dále je na Vysočině možné studovat na detašovaných pracovištích významných českých vysokých škol.

Podle počtu studentů lze odvodit, že velký zájem ze strany studentů je o studium na veřejné vysoké škole, převážně o obory Finance a řízení, Cestovní ruch. Soukromou vysokou školu navštěvuje studentů méně a největší zastoupení má obor Veřejnoprávní studium.

[63] Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2007/08 a kalendářní rok 2008

Následující 2 mapy (mapa č. 1 a č. 2) zobrazují rozmístění středních škol, vyšších odborných škol, vysokých škol a detašovaných pracovišť v kraji Vysočina v roce 2007/08.

Mapa č. 2: Střední školy v kraji Vysočina v roce 2007/08

Gymnázium

Škola ekonomiky a cestovního ruchu + Hotelová škola

Střední zdravotnická škola

Obchodní akademie

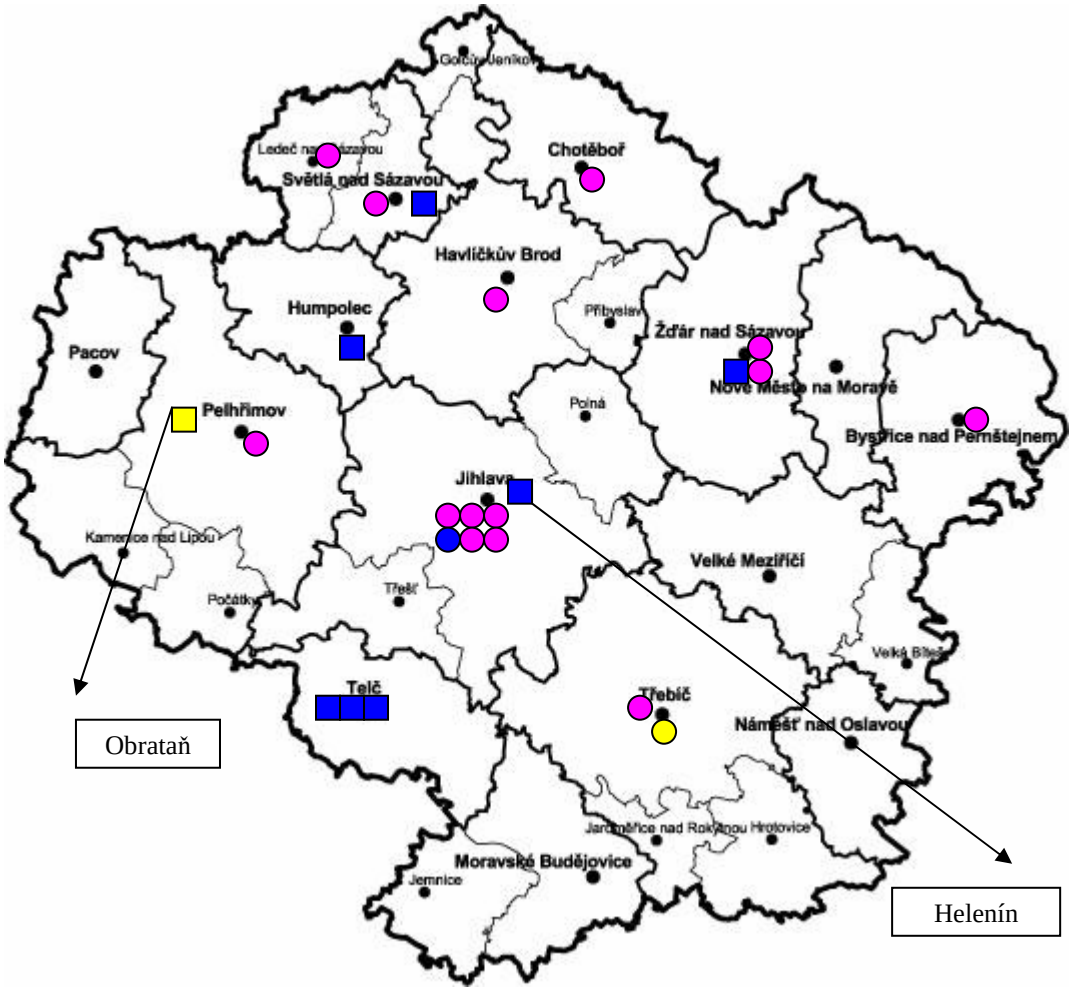
Střední průmyslová škola + Střední odborná škola

Střední odborné učiliště

Ostatní střední školy

Zdroj: Vlastní zpracování podle Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2007/2008 a kalendářní rok 2008 (mapa dostupná na http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/galerie3.asp?id_org=450008&id_fotopary=2903&p1=27188, staženo dne 22.11.2009)

Mapa č. 3: Vyšší odborné školy a vysoké školy v kraji Vysočina v roce 2007/08

Vyšší odborná škola Soukromá vysoká škola Veřejná vysoká škola

Detašované pracoviště veřejné vysoké školy Detašované pracoviště soukromé vysoké školy

Zdroj:Vlastní zpracování podle Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2007/2008 a kalendářní rok 2008(mapa dostupná na http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/galerie3.asp?id_org=450008&id_fotopary=2903&p1=27188, staženo dne 22.11.2009)

4.3. Trh práce kraje Vysočina

Požadavky práce v kraji Vysočina ovlivňují nejen firmy, ale i současná ekonomická krize. Na tyto požadavky by měla reagovat vzdělávací soustava, u které se ale musí počítat s určitou setrvačností, protože nevzdělává jen pracovní sílu pro regionální trh, ale i pro trh mimoregionální.

4.3.1. Vývoj poptávky po práci od roku 2000

V následující části bude popsán vývoj poptávky po práci v kraji Vysočina od roku 2000, kdy byl kraj vytvořen, do současnosti. Z dostupných dat a informací z analýz stavu vývoje trhu práce v kraji Vysočina[64] byl od r. 2000 ze strany zaměstnavatelů v kraji Vysočina největší zájem o strojírenské profese všech typů vzdělání. Od vyučených pracovníků, přes středoškoláky až k vysokoškolsky vzdělaným. Největší zájem byl o tyto pracovníky převážně v Jihlavě, v podniku, který je největším zaměstnavatelem v kraji Vysočina (BOSCH DIESEL s.r.o.), ale i v Třebíči, Havlíčkově Brodě a Žďáře nad Sázavou. V okrese Pelhřimov byl největší zájem o textilní pracovníky hlavně o šičky a švadleny. V celém kraji byl zájem o prodavače a pokladní v supermarketech, řidiče nákladní dopravy a vysokoškolsky vzdělané specialisty všech možných oborů. Jelikož měl kraj nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných, tak poptávka po nich mimo jiné vedla i ke vzniku dvou vysokých škol na území kraje Vysočina.

Začátkem 2. poloviny roku 2008 se díky postupující ekonomické krizi celá situace otočila. Firmy již nehledaly novou pracovní sílu, naopak prohlubující se ekonomickou krizí omezovaly činnosti, v některých firmách se dokonce zastavovala výroba, firmy začaly propouštět své zaměstnance a následně došlo k růstu nezaměstnanosti v kraji Vysočina. První propouštění zaměstnanců nastalo ve sklářském průmyslu. Největší sklářský podnik Sklo Bohemia sídlící ve Světlé nad Sázavou v říjnu 2008 ukončil výrobu a bez práce najednou zůstalo přes tisíc zaměstnanců. Dále se propouštělo v automobilovém průmyslu a ve firmách, které byly s automobilovým průmyslem propojené. I největšího zaměstnavatele v kraji a výrobce čerpadel pro automobilový průmysl (BOSCH DIESEL s.r.o.) se v 2. polovině roku 2008 dotkly důsledky hospodářské krize tak, že musel snížit počet zaměstnanců o několik set osob. V druhé fázi došlo k propuštění i ve firmách orientující se na ostatní obory např. Kostelecké uzeniny a.s. – potravinářský průmysl, PLEAS a.s. – textilní průmysl atd.[65]

[64] Integrovaný portál MPSV - Analýzy stavu vývoje trhu práce v kraji Vysočina (2000 – 2008), [on-line]
[65] Integrovaný portál MPSV - Analýza stavu vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2008, [on-line]

Tabulka č. 36 znázorňuje seznam nejvýznamnějších podniků v kraji Vysočina a jejich změny v počtech zaměstnanců mezi lety 2007 a 2008. Z tabulky lze vidět, že ve většině firem došlo k meziročnímu poklesu počtu zaměstnanců.

Tabulka č. 36: Nejvýznamnější podniky v kraji Vysočina

Název	zaměření	sídlo	počet zaměstnanců k 31.12.2007	počet zaměstnanců k 31.12.2008	meziroční nárůst/pokles počtu zaměstnanců
BOSCH DIESEL s.r.o.	výroba dílů pro automobilový průmysl	Jihlava	6223	5716	-507
ŽĎAS, a.s.	výroba hutního materiálu	Žďár nad Sázavou	2753	2726	-27
MOTORPAL, a.s.	výroba náhradních dílů pro automobilový průmysl	Jihlava	1893	1608	-285
Automotive Lighting, s.r.o.	Výroba dílů pro automobil.průmysl	Jihlava	1813	1436	-377
AGROSROJ Pelhřimov a.s.	výroba zemědělské a lesnické techniky	Pelhřimov	1297	1274	-23
Kostelecké uzeniny a.s.	výroba masných výrobků	Kostelec	1265	1243	-22
ČEZ a.s.	energetika	Jaderná elektrárna Dukovany	1133	1133	0
Futaba Czech, s.r.o.	výroba součástek pro automobil.průmysl	Havlíčkův Brod	1230	1076	-154
DIAMO, státní podnik	rudné doly	Dolní Rožínka	1048	1055	7
P L E A S a.s.	výroba spodního prádla	Havlíčkův Brod	1285	915	-370
MANN + HUMMEL (CZ) s.r.o.	výroba filtrační a čistící technologie	Nová Ves	764	755	-9
Moravské kovárny a.s.	výroba kovových polotovarů	Jihlava	905	745	-160
ITW PRONOVIA s.r.o.	výroba plastových součástek	Velká Bíteš	728	685	-43
Hettich ČR k.s.	výroba zámků a kování, nábytkové kování	Žďár nad Sázavou	753	674	-79
Dřevozpracující družstvo	dřevozpracování	Lukavec	636	674	30
Draka Kabely s.r.o.	výroba kabelů a vodičů	Velké Meziříčí	763	663	-100
GCE, s.r.o.	výroba svářecí techniky	Chotěboř	737	655	-82
ACO Industries k.s.	povrchová úprava kovů	Přibyslav	573	590	17
TOKOZ a.s.	výroba zámků a kování	Žďár nad Sázavou	616	585	-31
Valeo Compressor Europe s.r.o.	výroba motorů a pohonných systémů	Humpolec	1106	569	-537
TESLA Jihlava a.s.	výroba elektrosoučástek	Jihlava	797	560	-237
MEDIN a.s.	výroba zdravotnické techniky	Nové Město na Moravě	550	511	-39

Zdroj: Vlastní zpracování podle kraje Vysočina (b) - Profil kraje Vysočina březen 2009, dostupné na www: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4018937, staženo dne 24.11.2009

Ke konci roku 2008 byl v kraji Vysočina stále zájem o textilní pracovníky, řidiče, prodavače, stavebníky dělnických profesí a o pracovníky ve službách (kuchař, číšník, servírka). Finanční krize naopak zastavila zájem o strojírenské profese (od vyučených oborů po vysokoškolsky vzdělané specialisty).

Abych zjistila, jaká je současná situace ve firmách, oslovila jsem nejvýznamnější firmy kraje Vysočina, aby mi poskytly informace o svých požadavcích na volná pracovní místa a jaké zaměstnance na trhu práce poptávají. Firmy byly osloveny v srpnu/září 2009 a ochotné odpovědět byly pouze tyto tři: ŽĎAS, a.s., TOKOZ a.s. a ROSS Holding s.r.o.

Ze všech tří výše uvedených firem jsem získala podobné informace. Firmy měly tzv. stopstav, tzn. díky situaci, která na trhu panovala, si firmy vystačily s vlastními lidskými zdroji. Pokud byl ve střediscích na některém místě nárůst práce, docházelo k přemisťování pracovníků. Nového zaměstnance firmy nabíraly v případě, že jeden pracovník odešel a jeho pracovní pozice se uvolnila.

Firma ŽĎAS, a.s. se sídlem ve Žďáře nad Sázavou, která je druhým největším zaměstnavatelem v kraji, se zaměřuje na výrobu strojů, lisů, zařízení na zpracování šrotu, dále zařízení na zpracování válcových výrobků, odlitků a nástrojů především pro automobilový průmysl. K 26.9.2009 firma ŽĎAS, a.s.nenabízela žádné volné pracovní pozice.[66]

Firma TOKOZ a.s., sídlící také ve Žďáře nad Sázavou se věnuje výrobě visacích zámků a kování. V nabídce této firmy lze vedle visacích zámků, najít i vybrané prvky stavebního a nábytkového kování. Firma TOKOZ a.s. měla k 26.9.2009 tři volné pozice. První pozicí byl zásobovač/ka, u nichž firma požadovala minimálně středoškolské vzdělání, nejlépe z průmyslové školy. Další nabídkou byla pozice obchodník – nástrojárna, u které bylo požadované vzdělání technického směru a poslední pozicí byl strategický nákupčí, u něhož bylo požadováno úplné střední odborné vzdělání strojírenského či technického směru.[67]

Firma ROSS Holding s.r.o. se sídlem v Havlíčkově Brodě, která se zabývá elektroinstalací, dále nabízí komplexní služby od zhotovení projektu, zpracování technického řešení, realizaci až po zajištění servisu. Firma měla k 26.9.2009 čtyři volné pracovní pozice (technický ředitel elektro, rozpočtář/ka elektro/energetika, projektant elektro silno/energetika, rozpočtář/ka HSV-hlavní stavební výroby).[68] Pozice rozpočtář/ka HSV se dlouhodobě nedaří obsadit a to z důvodu, že kandidát na pracovní pozici musí mít kromě stavebního vzdělání (SŠ, VŠ) i praxi v realizaci staveb, aby mohl tvořit rozpočty s odbornou znalostí. Pokud takový stavební technik s požadovanou praxí je, většinou nemá zájem vykonávat celodenní sedavou práci v kanceláři. Absolventy bez praxe je velmi těžké zaučit, protože bez dlouhodobější praxe vytváří rozpočty opakovaně s velkou chybovostí. Firma má uplatnění pro všechny úrovně vzdělání. Elektromontéři jsou většinou zaměstnanci s výučním listem.

[66] Oficiální stránky ŽĎAS a.s., [on-line]
[67] Oficiální stránky TOKOZ a.s, [on-line]
[68] Oficiální stránky ROSS Holding s.r.o., [on-line]

Technici, přípraváři, programátoři se středoškolským vzděláním a specialisté, projektoví manažeři, ředitelé jsou vysokoškolsky vzdělaní. Firma potřebuje především zaměstnance se středním vzděláním, pro které má nejvíce pracovních pozic. Důležitou roli pro samotnou firmu hraje specializace uchazeče a je kladen důraz i na jeho praxi. Atraktivním uchazečem je pro firmu ten, který má praxi na velkých stavbách jako jsou hotely, administrativní centra, nemocnice atd. Trend z posledních let ukazuje, že na trhu ubývá elektrikářů se zaměřením na slaboproudé instalace.

Z oficiálních stránek úřadů práce[69] kraje Vysočina ze dne 27.11.2009 vyplývá, že ve všech okresech kraje Vysočina byla poptávka po vedoucích pracovnících, kuchařích, číšnících, servírkách, řidičích.

V okrese Jihlava byla poptávka dále po těchto pracovních pozicích: vedoucí pracovníci, pedagogičtí a odborní pracovníci, jiní odborní pracovníci (obchodní zástupce, účetní, obchodní zprostředkovatel, zprostředkovatel pojištění), prodavači, nižší administrativní pracovníci, kvalifikovaní dělníci, pomocní pracovníci.

V Pelhřimově byla poptávka po lékařích, technicích ve fyzikálních a technických oborech (strojírenský technik, mistr, obsluha lékařských zařízeních), odborných a jiných pomocných odborných pracovnících (odborný administrativní pracovník, odborný sociální pracovník, účetní, zprostředkovatel obchodu, sociální pracovník, pojišťovací poradce), dále po prodavačích, po kvalifikovaných dělnících v zemědělství, kovodělnících, stavebních a strojírenských dělnících (tesaři, truhláři, mechanici), pomocných a nekvalifikovaných pracovnících.

Úřad práce v Havlíčkově Brodě ke dni 27.11.2009 vykazoval tyto volné pracovní pozice, lékař, technici ve fyzikálních a technických oborech (mistr, technik konstruktér strojů a zařízení, technik mechanik), odborní a jiní pomocní odborní pracovníci (vedoucí účetní, odborný administrativní a odborný sociální pracovník, obchodní zástupce, účetní, zprostředkovatel obchodu), kvalifikovaní dělníci v zemědělství, kovodělníci, stavební a strojírenští dělníci (podlahář, zedník, tesař, truhlář, soustružník, automechanik, mechanik), pomocný skladník.

V okrese Třebíč chybí také lékaři, odborní a jiní pomocní odborní pracovníci (odborný sociální pracovník, hlavní účetní, zprostředkovatel finančních transakcí, obchodní zástupce), techničtí pracovníci v oblasti zdravotnictví (zubní asistent, zubní technik laborant),

[69] *Zdroj:* Integrovaný portál MPSV okresů Jihlava, Havlíčkův Brod, Třebíč, Pelhřimov, Žďár nad Sázavou - (volná místa k 27.11.2009), [on-line]

kvalifikovaní stavební dělníci (obkladač, zedník), kvalifikovaní kovodělníci, kvalifikovaní zpracovatelé a výrobci (šička, švadlena oděvní konfekce, obsluha obuvnického šicího stroje), pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

Za okres Žďár nad Sázavou byla poptávka po následujících pracovních pozicích: lékaři, učitelé, technici ve fyzikálních a technických oborech (technický kreslič a konstruktér, stavební technik, strojní technik), techničtí pracovníci v oblasti zdravotnictví (zdravotní sestra), odborní a jiní pomocní odborní pracovníci (odborný sociální pracovník, hlavní účetní, makléř, obchodní zástupce, účetní, pojišťovací agent), obsluhující pracovníci, nižší administrativní pracovníci (administrativní pracovník, sekretářka), kvalifikovaní dělníci v zemědělství, kvalifikovaní kovodělníci, stavební a strojírenští dělníci (tesař, truhlář, zedník, instalatér, lakýrník, nástrojař, kovář, mechanik, automechanik), viz následující tabulka č. 37 a podrobněji v Příloze J).

Z výše uvedeného lze říci, že se poptávka po pracovní síle od konce roku 2008 rozšířila. Stále jsou nejvíce poptávané nízkokvalifikované profese jako kuchaři, číšníci, servírky, prodavači, kvalifikovaní dělníci, kovodělníci, řidiči. Poptávka se však rozšířila o pozice, které jsou zaměřené na zprostředkování nějakých služeb a i o pozice kvalifikovaných profesí v oblasti medicíny (lékaři a specializovaní lékaři) a v oblasti technických oborů a strojírenských oborů (kresliči, konstruktéři, stavební a strojní technici atd.) a i o vedoucí a řídící pracovníky ve velkých organizacích. Z výše uvedeného také vyplývá, že poptávka po pracovní síle je v jednotlivých okresech různá, i když některé profese jsou požadovány všude, jedná se o kuchaře, číšníky, servírky, řidiče a vedoucích a řídících pracovnících velkých organizací, společností podniků atd.

Tabulka č. 37: Seznam poptávaných pracovních míst v okresech kraje Vysočina ke dni 27.11.2009

Třída		počet poptávaných prac.míst				
		JI	PEL	HB	TB	ZR
1	Zákonodárci a vyšší úředníci	1	0	0	0	0
	Vedoucí a řídící pracovníci velkých organizací, společností podniků apod. vč. Jejich organizačních složek (manažeři)	3	2	2	5	4
	Vedoucí, ředitelé, kteří řídí malý podnik, organizaci, společnost	0	0	1	0	0
2	Vědci a odborníci ve fyzikálních a příbuzenských vědách, architekti a techničtí inženýři	0	1	3	3	4
	Vědci, odborníci a inženýři v biologických, lékařských a příbuzenských oborech	0	7	4	7	7
	Odborní pedagogičtí pracovníci	2	2	0	0	3
	Ostatní vědci a odborní duševní pracovníci jinde neuvedení	7	0	3	3	0
3	Technici ve fyzikálních, technických a příbuzenských oborech	2	7	6	2	6
	Techničtí pracovníci v oblasti biologie, zdravotničtí a zemědělští pracovníci a pracovníci v příbuzenských oborech	0	1	2	2	4
	Pedagogičtí pracovníci	2	0	0	0	0
	Jiní pomocní odborní pracovníci	15	7	6	5	17
4	Nižší administrativní pracovníci (kromě úředníků ve službách a obchodě)	5	2	3	1	6
	Úředníci ve službách a obchodě	0	0	0	1	1
5	Obsluhující pracovníci	3	5	9	10	11
	Prodavači, manykéři a předváděči zboží	1	2	2	0	1
6	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví, rybářství, myslivost - orientování na trh	0	3	3	0	2
7	Kvalifikovaní dělníci při dobývání surovin, stavební dělníci a pracovníci příbuzenských oborů	3	1	4	4	13
	Kvalifikovaní kovodělníci a strojírenští dělníci	1	2	5	1	7
	Výrobci a opraváři přesných přístrojů, umělečtí řemeslníci, polygrafové a pracovníci v příbuzenských oborech	0	0	0	0	1
	Ostatní kvalifikovaní zpracovatelé a výrobci	1	0	2	5	5
8	Obsluha průmyslových zařízení	1	1	0	1	2
	Obsluha stacionárních zařízení a montážní dělníci	1	1	3	2	1
	Řidiči a obsluha pojízdných strojních zařízení	4	2	3	2	8
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci zaměřeni na prodej a služby	0	2	0	1	1
	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství a příbuzenských oborech	1	0	0	1	1
	Pomocní a nekvalifikovaní dělníci v dolech a lomech, ve stavebnictví a v příbuzenských oborech	1	0	1	0	5

Zdroj: Vlastní zpracování podle Integrovaného portálu MPSV okresů Jihlava, Havlíčkův Brod, Třebíč, Pelhřimov, Žďár nad Sázavou - (volná místa k 27.11.2009), [on-line]

4.3.2. Vývoj nabídky práce od roku 2000

V následující části je popsán vývoj nabídky práce v kraji Vysočina od roku 2000. Z dostupných informací získaných z analýz stavu vývoje trhu práce v kraji Vysočina[70] i z níže uvedené tabulky č. 38 bylo ve sledovaném období (2000 – 2008) nejvíce uchazečů o zaměstnání třídy 7 ze strojírenských oborů (kovodělníci), z textilních oborů (švadlena, šička), ze stavebnictví (zedník) a uchazečů o zaměstnání z třídy 5-služby (kuchař, číšník, prodavač). U středoškolsky vzdělaných se nezaměstnanost týkala administrativních pracovníků a nižšího technického personálu (mistři), dále pak i osob s pouhým základním vzděláním. I přesto, že byla ve sledovaném období dostatečná poptávka po těchto pracovních pozicích na trhu práce, bylo v kraji velmi mnoho uchazečů o tato zaměstnání evidovaných na úřadech práce. Důvodů, proč zůstávali v evidenci úřadů práce, když měli kvalifikaci, po které byla na trhu práce poptávka, existovalo hned několik. Mezi ně patřilo např. zdravotní omezení, díky kterému ženy nemohly vykonávat práci švadleny nebo šičky, směnnost, která byla převážně v supermarketech, kde tudíž nemohly pracovat ženy s malými dětmi. Dále se jednalo o omezené dopravní spojení do zaměstnání a i nezájem o danou práci a výše nabízené mzdy.

Z tabulky č. 38 lze konstatovat, že se v roce 2008 nejvíce ucházeli o zaměstnání pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (22,3 %), řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři (19,4 %) a dále provozní pracovníci ve službách a obchodě (14,1 %) Jak lze vidět z tabulky č.38, vysoká hodnota u těchto výše uvedených tříd zaměstnání byla i v předešlých letech (2000 – 2007). Lze tedy konstatovat, že se jedná o třídy zaměstnání, které se v evidenci úřadů práce vyskytují pravidelně.

[70] Integrovaný portál MPSV - Analýzy stavu vývoje trhu práce v kraji Vysočina (2000 – 2008), [on-line]

Tabulka č. 38: Struktura uchazečů o zaměstnání podle Klasifikace zaměstnání (KZAM) v %

Třída zaměstnání	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
tř. 1 Zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	0,4	0,4	0,5	0,7	0,5	0,7	0,7	0,8	0,7
tř. 2 Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2,7	3,3	3,2	4,3	3,8	4,8	4,4	4,4	4,3
tř. 3 Techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	8,4	8,5	8,1	10	9,1	9,2	9,1	9,1	9
tř. 4 Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	6,6	6,6	6,3	7,3	6,3	8,2	8,1	8,4	8,5
tř. 5 Provozní pracovníci ve službách a obchodě	11,9	11,2	11,5	15,4	13,6	17,6	16,8	14,7	14,1
tř. 6 Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a v příbuzenských oborech	2,9	2,5	2,4	3,4	2,9	3,1	2,8	2,8	2,1
tř. 7 Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé , opraváři	19,9	18,7	19,5	24,1	20,7	21,7	20	18,6	19,4
tř. 8 Obsluha strojů a zařízení	6,9	6,5	7,4	9,6	7,8	9,9	9,6	9,6	10,6
tř. 9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	18	17,3	16,3	22,5	17,6	22	23	23,5	22,3
tř. 0 Příslušníci armády	0	0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Nezadáno	22,6	25	24,7	1,6	18,6	2,7	5,4	8,1	9

Zdroj: Vlastní zpracování podle analýz stavu vývoje trhu práce v kraji Vysočina (2000 – 2008)

Dále jsem z dostupných dat zjistila, že bylo ve sledovaném období (2000 – 2008) nejvíce uchazečů v evidenci úřadů práce se středním vzděláním bez maturity. V roce 2000 bylo uchazečů s tímto stupněm vzdělání evidováno celkem 9 503, v roce 2008 celkem 8947. Jejich podíl se však během sledovaného období pohyboval vždy okolo 48-50 %. Druhou početnější skupinou byli uchazeči se středním vzděláním s maturitou. Vysokoškolsky vzdělaní uchazeči tvořili ve sledovaném období podíl kolem 3 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání, v letech 2007 a 2008 byl podíl o něco málo vyšší (3,9 %), viz následující graf, podrobněji v tabulce v Příloze K.

Graf č. 13: Počet uchazečů o zaměstnání podle stupně vzdělání v kraji Vysočina v letech 2000 – 2008 (vždy k 31.12.)

Zdroj: Vlastní graf podle dat z Profilu kraje Vysočina březen 2009, (data v Příloze K)

Podle dosaženého stupně vzdělání lze i sledovat meziokresní rozdíly v počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2008, které jsou zobrazeny v tabulce č. 39. Z této tabulky lze vidět, že nejvíce uchazečů o zaměstnání v roce 2008 bylo v okrese Třebíč (12 745). Dále se dá ze zpracovaných dat konstatovat, že ve všech okresech je nejvíce uchazečů o zaměstnání se středním odborným vzděláním s výučním listem. Nejvíce jich bylo v okrese Třebíč (5938) a v okrese Žďár nad Sázavou (5035). Druhou početnou skupinou byli uchazeči se základním vzděláním a s úplným středním odborným vzděláním s maturitou. S dosaženým vyšším odborným vzděláním a vysokoškolským vzděláním bylo nejvíce uchazečů v okrese Žďár nad Sázavou, viz tabulka č. 39.

Tabulka č. 39: Počet uchazečů o zaměstnání podle stupně vzdělání v jednotlivých okresech kraje Vysočina v roce 2008

Stupeň vzdělání	HB	JI	PEL	TR	ZR
Bez vzdělání a neúplného vzdělání	2	30	7	13	35
Základní vzdělání	1635	2869	1910	2590	2004
Nižší střední vzdělání	2	8	5	17	5
Nižší střední odborné vzdělání	75	183	131	231	154
Střední odborné vzdělání s výučním listem	3528	3854	3531	5938	5035
Střední nebo stř. odborné vzdělání bez maturity i výučního listu	58	49	90	146	77
Úplné střední všeobecné vzdělání	183	267	180	301	316
ÚSO s vyučením i maturitou	388	384	432	648	561
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	1322	1558	1338	2289	1848
Vyšší odborné vzdělání	91	89	55	76	118
Bakalářské vzdělání	33	78	52	84	66
Vysokoškolské vzdělání	233	294	270	390	452
Doktorské vzdělání	18	8	11	22	17
Celkem	**7568**	**9671**	**8012**	**12745**	**10688**

Zdroj: Vlastní zpracování podle Integrovaného portálu MPSV: Čtvrtletní statistiky nezaměstnanosti za rok 2008 (okresy kraje Vysočina), [on-line]

.

V tabulce č. 40 si lze všimnout, že ve sledovaném období poklesl počet evidovaných absolventů středního odborného vzdělání s výučním listem na úřadu práce, což mohlo být způsobeno tím, že byli absolventi zaměstnaní či, že jejich počet klesal, protože rostl zájem o obory zakončené maturitou. V roce 2004 (dřívější data nebyla v příslušném členění k dispozici) bylo celkem s tímto stupněm vzdělání 1246 absolventů, o 4 roky později jich bylo pouze 446. V roce 2008 ve srovnání s rokem 2004 se snížil počet evidovaných absolventů na úřadech práce téměř všech stupňů vzdělání. Vzrostl akorát počet evidovaných absolventů se základním vzděláním o 29, s bakalářským vzděláním o 18 a s doktorským o 3, viz tabulka č. 40.

Tabulka č. 40: Vývoj počtu evidovaných absolventů škol a mladistvých na úřadu práce podle stupně vzdělání v letech 2004-2008 (vždy k 30.9)

Stupeň vzdělání	2004	2005	2006	2007	2008	rozdíl 08-04
Bez vzdělání a neúplné vzdělání	3	0	0	0	1	-2
Základní vzdělání	69	0	47	52	98	29
Nižší střední vzdělání	0	1	0	0	0	0
Nižší střední odborné vzdělání	172	129	95	83	66	-106
Střední odborné s výučním listem	1246	909	809	498	446	-800
Střední nebo stř. odborné bez maturity i výuč. listu	4	6	3	2	0	-4
Úplné střední všeobecné vzdělání	65	71	57	43	33	-32
ÚSO s vyučením i maturitou	354	384	393	316	260	-94
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	890	731	672	497	430	-460
Vyšší odborné	181	171	149	66	62	-119
Bakalářské	40	45	53	47	58	18
Vysokoškolské	203	197	160	157	179	-24
Doktorské	1	2	1	1	4	3
Celkem	**3227**	**2646**	**2439**	**1762**	**1637**	**-1590**

Zdroj: Vlastní zpracování podle analýzy stavu vývoje trhu práce v kraji Vysočina (2004 – 2008)

Obecně lze říci, že vyučení absolventi mohli práci najít snáze než absolventi se středním či vyšším vzděláním. I když měli absolventi s výučním listem širší nabídku volných pracovním míst, mnoho z nich mělo problémy s vhodným uplatněním. Důvodem mohla být chybějící pracovní zkušenost, nezájem absolventů nastoupit do zaměstnání atd.

4.4. Vazba trhu práce s oblastí školství v kraji Vysočina

Vzdělávací soustava kraje Vysočina je dostatečně vybavena a díky ní mohou studenti získávat vzdělání na různých středních školách a učilištích, dále i na vyšších a vysokých školách.

V kraji Vysočina je v oblasti středoškolského vzdělání možné studovat na těchto středních školách: gymnázium, škola ekonomiky a cestovního ruchu, hotelová škola, střední zdravotnická škola, obchodní akademie, střední průmyslová škola, střední odborná škola, střední odborné učiliště atd. Z mapy č. 2 (viz str. 64) lze vidět, že rozmístění středních škol je v kraji rovnoměrné. Nejvíce jich je lokalizovaných v bývalých okresních městech (Jihlava, Havlíčkův Brod, Žďár nad Sázavou, Třebíč, Pelhřimov), což odpovídá i významu těchto měst v sídelní struktuře a roli v zabezpečování služeb pro jejich zázemí.

Terciární vzdělávání je možné získat na vyšších odborných školách, kterých je v kraji 14. Největší počet (5) je v Jihlavě, dvě jsou ve Žďáře nad Sázavou a po jedné VOŠ v Ledči nad Sázavou, Světlé nad Sázavou, Chotěboři, Havlíčkově Brodě, Pelhřimově, Třebíči a Bystřici nad Pernštejně. Dále je v kraji možné studovat na jedné veřejné vysoké škole v Jihlavě (Vysoká škola polytechnická Jihlava) a na jedné soukromé vysoké škole v Třebíči (Západomoravská vysoká škola Třebíč). Vedle vysokých škol mohou studenti studovat na detašovaných pracovištích významných českých vysokých škol, která jsou umístěna v Telči, Světlé nad Sázavou, Humpolci, Jihlavě a Pelhřimově.

Trh práce na Vysočině vykazuje ve všech okresech poptávku po nízkokvalifikovaných profesích, převážně po kuchařích, číšnících, prodavačích, řidičích. Dále potom byla vykázaná poptávka po pomocných odborných pracovnících (obchodní zástupce, pojišťovací agent, zprostředkovatel obchodu, účetní atd.), ale i po pracovních pozicích pro vysokoškoláky a středoškoláky (vedoucí pracovníci, odborní pracovníci, pedagogičtí pracovníci, administrativní pracovníci, sekretářky atd.).

Přestože se dnes klade důraz na vzdělání, kraj Vysočina stále poptává nejen vysokoškolsky a středoškolsky vzdělané, ale i nízkokvalifikovaně vyučené osoby. Tudíž by bylo na místě, snažit se děti a mládež motivovat ke studiu nízkokvalifikovaných oborů, které jim mohou zajistit uplatnění na regionálním trhu práce. Motivace by se měla týkat především dětí, které mají nižší předpoklady pro studium na středních nebo vysokých školách, ale naopak jsou manuálně zručné. Může totiž v budoucnu nastat situace, že v kraji budou středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaní, z nichž většina bude v evidenci na úřadech práce a

kraj bude muset hledat nízkokvalifikovanou pracovní sílu na mimoregionálních trzích či dokonce mimo Českou republiku.

Dále by se mohla rozšířit nabídka oborů na Vysoké škole polytechnické Jihlava, která v současné době nabízí tyto obory: Finance a řízení, Cestovní ruch, Počítačové systémy, Aplikovaná informatika, Porodní asistentka, Všeobecná sestra, o obory především strojírenského a technického směru. Jelikož je v kraji velké množství firem, jež jsou na tuto problematiky zaměřeny, je škoda, že nabídka těchto oborů přímo v kraji chybí. Výjimkou je obor Strojírenská technologie, který je možné vystudovat na detašovaném pracovišti Vysokého učení technického Brno ve Žďáře nad Sázavou. Proto pokud by pro samotnou Vysokou školu polytechnickou Jihlava bylo obtížné otevřít nové strojírenské nebo technické obory, může navázat spolupráci s významnými českými vysokými školami (České vysoké učení technické Praha, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava) a vytvořit detašované pracoviště stejně, jak je tomu ve Žďáře nad Sázavou. Určitě by pak mohli mít absolventi těchto oborů větší šanci se na regionálním trhu práce uplatnit.

Vhodnou nabídkou Vysoké školy polytechnické Jihlava je obor Cestovní ruch, protože kraj má návštěvníkům co nabídnout a na rozvoj cestovního ruchu je i zaměřený. Tudíž absolventi tohoto oboru najdou na regionálním trhu práce uplatnění. Možná by bylo dobré vedle Cestovního ruchu dále ještě nabídnout i možnost dalšího vzdělávání a zdokonalování se v oborech kuchař, číšník, servírka.

Soukromá vysoká škola (Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.) nabízí tyto studijní obory: Aplikovaná informační technologie, Informační management, Veřejnoprávní studium, Management a marketing. Nabídku oborů nepovažuji zrovna za nejvhodnější, jelikož po absolventech těchto oborů není v kraji velká poptávka. Tato soukromá vysoká škola převážně vychovává studenty, kteří budou v budoucnu pracovat pro kraj. Proto by měla být nabídka orientovaná na obory, které budoucím zaměstnancům poskytnou uplatnění na regionálním trhu, př. obory technického, strojírenského směru, jelikož spousta firem je na tyto obory orientovaná, dále obor cestovní ruch atd.

ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na oblast vzdělávání, protože tuto oblast v současné době považuji za velmi důležitou. „Česká republika zdůrazňuje vzdělání jako základní hodnotu společnosti znalostí, jíž se chce stát. Má-li ČR, resp. její regiony, být konkurenceschopná, potřebuje na jedné straně vzdělané a flexibilní osobnosti schopné vymyslet a dále rozvíjet nové produkty, služby, technologie, na druhé straně kvalifikovanou a dovednou pracovní sílu, která bude tyto technologie ovládat. Proto by se vzdělávání a rozvoj dovedností měly stát součástí životního stylu obyvatel České republiky“.[71]

Podrobněji jsem se zaměřila na vzdělávání a vzdělávací soustavu kraje Vysočina, neboť, jak uvádí Kouřilová: „kvalita lidských zdrojů výrazně ovlivňuje celkové prostředí regionu a jeho rozvoj. Bez flexibilních, vzdělaných a kvalifikovaných lidí si lze jen těžko představit realizaci jakýchkoliv rozvojových aktivit a zajištění jejich udržitelnosti v regionu či obci“.[72]

Při zpracování své diplomové práce jsem studovala odborné publikace, strategické a koncepční dokumenty, které se týkají oblasti vzdělávání a platné zákony. Využila jsem především data z Českého statistického úřadu, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ústavu pro informace ve vzdělání a z kraje Vysočina. Pro zpracování těchto dat jsem použila metody zpracování, porovnání a vyhodnocení dat.

Cílem mé diplomové práce bylo zjistit, jaká je vazba vzdělávací soustavy na trh práce v kraji Vysočina, zda nabídka práce odpovídá poptávce. Abych tohoto cíle dosáhla, sestavila jsme si několik otázek, na které jsem v průběhu práce hledala odpovědi.

První otázka zněla, jak a jakým způsobem se změnila vzdělanostní struktura obyvatel v ČR po roce 1990. Abych na tuto otázku získala odpověď, porovnávala jsem data (rok 1993 a rok 2007) získaná z ČSÚ. Podle těchto statistických dat počet osob s pouhým základním vzděláním nebo zcela bez vzdělání poklesl (o 8,5 %) a poklesl i počet osob se středním vzděláním bez maturity (o 5,5 %). Na druhé straně vzrostl počet osob, které dosáhly středního vzdělání s maturitou (o 7,4 %) a které dosáhly vysokoškolského vzdělání (o 3,2 %). Na základě tohoto zjištění lze vyvodit, že lidé na vzdělávání kladou stále větší důraz. Je potřeba si v této souvislosti také uvědomit, že je to i otázka generační výměny, protože starší generace mají obvykle horší vzdělanostní strukturu.

[71] MŠMT – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky, Praha 2005
[72] Kouřilová, J.: Vzdělání obyvatel ČR: regionální disparity, faktor regionálního rozvoje. Disertační práce. Národohospodářská fakulta VŠE, 2007

Druhá otázka zněla, zda a jakým způsobem se změnila vzdělávací soustava v ČR po roce 1990. Z dat, které jsem měla k dispozici, lze konstatovat, že se během sledovaného období opravdu vzdělávací soustava změnila, a to na všech úrovních vzdělávání.

Předškolní vzdělávání – z dostupných dat se od roku 1991/92 snížily počty mateřských škol o 31 %. Z této skutečnosti si dovoluji konstatovat, že důvodem byly ekonomické ztráty, které mohly vzniknout, protože klesal počet dětí ve věku 3-5 let, pro která tato zařízení slouží. Pokles dětí ve věku 3-5 let byl dán demografickým vývojem. Ze získaných dat bylo dalším zajímavým zjištěním růst počtu dětí v mateřských školách mladších 3 let (o 26,5 %). Tuto situaci si mohu vysvětlit tím, že ženy nevyužily celou mateřskou dovolenou, naopak se do zaměstnání vracely dříve, což mohlo zapříčinit několik faktorů (role otců, kteří někdy nahrazují v péči o dítě matku, kariérismus, vyšší životní náklady, které nutí oba rodiče pracovat a zabezpečovat rodinu).

Základní vzdělávání – počet základních škol z dostupných dat ve sledovaném období vzrostl o 91 (tj. 2,4 %), naopak počet dětí na základních školách klesal, což bylo opět způsobeno demografickým vývojem, ale i odchodem dětí z druhých stupňů ZŠ na víceletá gymnázia.

Středoškolské vzdělávání – dle dostupných dat lze shrnout, že velký nárůst byl zaznamenán v počtu gymnázií, jejichž počet vzrost o 115. Počet SOŠ také vzrostl (o 295), počet SOU poklesl (o 56). Podle získaných dat studovalo v roce 2007/08 nejvíce studentů na SOŠ, pak na SOU a na gymnáziích. Ve sledovaném období vzrostl počet studentů na víceletých gymnázií, což vedlo k poklesu míst pro studenty 4letých gymnázií.

Terciární vzdělávání – z dostupných dat bylo dále zjištěno, že počet VOŠ, i VŠ ve sledovaném období vzrostl. U VOŠ byl nárůst zaznamenán hlavně od roku 1996/97, kdy se vyšší odborné školy osamostatnily. U vysokých škol se nabídka rozšířila (hlavně o soukromé vysoké školy) od roku 1999, v době, kdy vstoupil v platnost nový zákon o vysokých školách (zákon č. 111/1998 Sb.). Ve sledovaném období rostl i zájem studentů studovat na VOŠ a VŠ. Z tohoto tvrzení lze konstatovat, že si mladí lidé uvědomují, jak je dnes vzdělání důležité. To důležité samozřejmě je, ale nemělo by se zapomínat i na rozvoj osobnosti neboli umět používat získané vědomosti v praxi.

Třetí otázkou jsem se ptala, zda a jak se změny vzdělanostní struktury obyvatel i vzdělávací soustavy projevily v kraji Vysočina. Změny vzdělanostní struktury obyvatel kraje Vysočina jsem zjistila na základě dat z Českého statistického úřadu. Během sledovaného období došlo k poklesu počtu osob se základním vzděláním či osob zcela bez vzdělání (o 13,6 %). Naopak počet osob se středním vzděláním bez maturity vzrostl (o 3,4 %), vzrostl také počet osob se středním vzděláním s maturitou (o 3,7 %) a také počet osob s vysokoškolským

vzděláním (o 3,6 %). Změny vzdělávací soustavy v kraji byly vypracovány na základě výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina od roku 2000/01 (rok vzniku kraje) do roku 2007/08 a vypadaly následovně.

Předškolní vzdělávání – počet mateřských škol z výročních zpráv o rozvoji vzdělávání ve sledovaném období klesal, stejně, jak tomu bylo i v rámci celé ČR. Potvrdila se i stejná situace, že v roce 2007/08 vzrostl v MŠ počet dětí mladších 3let (o 1,9 %).

Základní vzdělávání – v počtu základních škol v kraji Vysočina nastala na základě zpracování výročních zpráv o rozvoji vzdělávání opačná situace než v celé ČR, počet ZŠ se snížil (o 10 ZŠ). Naopak počet žáků na ZŠ stejně jako v celé ČR klesal, protože i v jednotlivých krajích byla situace ovlivněna změnou v demografickém vývoji.

Středoškolské vzdělávání – na základě výročních zpráv o rozvoji vzdělávání lze konstatovat, že se počet gymnázií v kraji nezměnil, počet SOŠ a SOU poklesl (u obou typů škol o 3). Dále lze z výročních zpráv říci, že během sledovaného období rostl počet zájemců o studium na gymnáziích a na SOŠ, naopak klesal zájem o studium na SOU (klesal zájem o učební obory).

Terciární vzdělávání – podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina bylo zjištěno, že se nabídka škol poskytující terciární vzdělávání v kraji Vysočina rozšířila. U VOŠ došlo k nárůstu o 2 školy, vysoké školy vznikly během sledovaného období dvě. První VŠ fungovala od roku 2002 (Západomoravská vysoká škola Třebíč) a druhá (Vysoká škola polytechnická Jihlava). začala fungovat v roce 2004. Dále bylo z výročních zpráv o rozvoji vzdělávání zjištěno, že v kraji opadl zájem ze strany studentů studovat na VOŠ, pravděpodobně to mohlo být způsobeno možností studovat na vysokých školách, které rozšiřovaly svoji oborovou nabídku. Naopak se z výročních zpráv ukázalo, že počet studentů na vysokých školách v kraji rostl.

Poslední, čtvrtá otázka zněla, jaký je vztah mezi poptávkou po práci a nabídkou práce v kraji Vysočina. Z analýz stavu vývoje trhu práce byla od roku 2000 do 1.poloviny roku 2008 největší poptávka po strojírenských profesích všech typů vzdělání, po prodavačích a pokladních, řidičích nákladní dopravy, textilních pracovnících, vysokoškolsky vzdělaných specialistech. Na konci roku 2008 byla situace důsledkem ekonomické krize následující. Stále byla v kraji poptávka po textilních pracovnících, řidičích, dělnících, naopak přestal být zájem o strojírenské profese. Tato skutečnost by však dle mého názoru neměla zájemce o strojírenské obory odradit, protože po opadnutí ekonomické krize se dá předpokládat, že opět bude o tyto profese zájem. Navíc z vlastní zkušenosti vím, že v kraji sídlí velké množství firem, zaměřující se na oblast strojírenství, a proto i z tohoto důvodu by tu dost absolventů našlo uplatnění.

Z dat, které jsem od oslovených firem (z 12 oslovených mi odpověděly pouze 3) získala, mohu konstatovat, že všechny firmy měly tzv.stopstav. Většinou si vystačily s vlastními lidskými zdroji a nového zaměstnance přijímaly pouze při uvolnění nějaké pracovní pozice.
Abych zjistila, jaká je aktuální poptávka po pracovní síle, dne 27.11.2009 jsem z oficiálních stránek úřadů práce v Jihlavě, Havlíčkově Brodě, Pelhřimově, Třebíči a Žďáře nad Sázavou zpracovala všechny aktuální volné pozice a výsledek mohu okomentovat následovně. Stále je největší zájem o nízkokvalifikované profese (kuchař, číšník, servírka, řidič, kvalifikovaný dělník, prodavač). Poptávka se však rozšířila o kvalifikované profese z oblasti medicíny (lékař a specializovaný lékař), z oblasti technických a strojírenských oborů, dále i o vedoucí a řídící pracovníky atd. Nutno říci, že poptávka nebyla v takovém množství jako u nízkokvalifikovaných profesí.
Podle analýz stavu vývoje trhu práce od roku 2000 bylo v kraji Vysočina nejvíce uchazečů o zaměstnání se středním vzděláním bez maturity (kovodělníci, švadleny, šičky, zedníci, kuchaři, číšníci, prodavači), pak následovala skupina uchazečů se středním vzděláním s maturitou (administrativní pracovníci, mistři). Z dat se ukázalo, že v kraji Vysočina byl zájem o nízkokvalifikované profese, přesto však mnoho vyučených těchto oborů bylo evidováno na úřadech práce. Důvodem mohlo být zdravotní omezení, díky kterému ženy nemohly pracovat na pozici šičky, švadleny, dále směnnost, která byla vyžadována v supermarketech a tudíž nebyla vhodná pro ženy s malými dětmi, i výška mezd v porovnání se sociálními dávkami, které nezaměstnaní získávají atd. Obecně se dá říci, že v kraji Vysočina měli vyučení absolventi větší šanci se na trhu práce okamžitě uplatnit než absolventi se středním vzděláním s maturitou a s vysokoškolským vzděláním.

Závěrem lze shrnout, že vzdělávací soustava v kraji Vysočina je dostatečně vybavena. Díky tomu mohou studenti získat znalosti na středních, vyšších odborných i vysokých školách. Přestože se dnes klade velký důraz na vzdělání, v ekonomice kraje jsou poptávány nejen středoškolsky a vysokoškolsky vzdělané, ale i nízkokvalifikované pracovní síly. Je důležité umožnit uplatnění méně šikovným v učení, avšak manuálně zručným na regionálním trhu. Z analýz stavu a vývoje trhu práce se může zdát, že nabídka volných pracovních míst ve sledovaném období neodpovídala vzdělanostní struktuře absolventů, jelikož absolventi měli středoškolské až vysokoškolské vzdělání a nabídka práce byla ve velké míře pro nízkokvalifikované profese. Z toho lze vyvodit, že na trhu práce mohou najít uplatnění i nízkokvalifikovaní lidé, kteří jsou manuálně zruční, schopní se případně rekvalifikovat a především ochotní pracovat. Motivace k práci, vzhledem k výši sociálních dávek, je u lidí s nízkou kvalifikací dost často velmi malá.

Pokud jde o vazbu vzdělávací soustavy na trh práce v regionu, je třeba si uvědomit, že není v praxi možné, aby se vzdělávací soustava ihned nebo během krátkého časového horizontu přizpůsobovala požadavkům trhu práce. Ty jsou ovlivněny vnějšími faktory jako např. v současnosti ekonomická krize, ale také vazbami na trh práce v sousedních regionech. Vzdělávací soustava se vykazuje určitou setrvačností, což může na jedné straně sehrávat negativní roli pro okamžitou nabídku práce, ale na straně druhé vzdělávací soustava musí nabízet širokou škálu oborů pro všechny i s perspektivou budoucího ekonomického rozvoje.

Věřím, že mi odpovědi na otázky pomohly naplnit cíl mé diplomové práce.

POUŽITÁ LITERATURA

Odborná literatura

1. Drucker, P.F.: *Věk diskontinuity. Obraz měnící se společnosti*. Praha 1994, ISBN 80-8560-344-6
2. Kameníček, J.: *Lidský kapitál. Úvod do ekonomie chování*. Praha 2003, ISBN 80-246-0449-3
3. Kouřilová, J.: *Vzdělání obyvatel ČR: regionální disparity, faktor regionálního rozvoje*. Disertační práce NF VŠE, Praha 2007
4. Kouřilová, J.: *Vývoj vysokých škol v ČR po roce 1998 a jejich regionální dostupnost*, In. Žárska, E., Vlčková, V., Černěnko, T. (ed.): Regionálna a miestna správa v znalostnej ekonomike, recenzovaný sborník prací z mezinárodní vědecké konference, Bratislava, 26.11.2009, CD-ROM, ISBN 978-80-225-2844-3
5. Krebs, V. a kol.: *Sociální politika*. ASPI, Praha 2007, ISBN 978-80-7357-276-1
6. Možný, I.: *Česká společnost. Nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha 2002, ISBN 80-7178-624-1
7. Palán, Z.: *Lidské zdroje. Výkladový slovník*. Praha 2002, ISBN 80-200-0950-7
8. Průcha, J.: Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru. Praha 2006, ISBN 80-7178-944-5
9. Švarcová, I.: *Základy pedagogiky*, Vydavatelství VŠCHT Praha, Praha, 2005, ISBN 80-7080-573-0
10. Wokoun, R., Červený, M. a kol.: *Ekonomika v prostoru – svět, střední Evropa, EU, OECD, ČR*. Linde, Praha 2008, ISBN 978-80-7201-698-3
11. Wokoun, R., Malinovský J., Damborský, M., Blažek, J., a kolektiv autorů: Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Linde, Praha 2008, ISBN 978-80-7201-699-0

Internetové zdroje

1. Český statistický úřad (a): *Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání – ISCED*, [on-line], dostupná na www: http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardni_klasifikace_vzdelavani_isced_, staženo dne 19.4. 2009

2. Český statistický úřad (b): *Statistická ročenka kraje Vysočina 2008,* [on-line], dostupná na www: http://www.czso.cz/xj/edicniplan.nsf/t/13002E63B6/$File/13-630108.pdf, staženo dne 3.8.2009

3. Český statistický úřad (c): *Trh práce v ČR 1993 – 2007* (tabulková část, I.okruh OBYVATELSTVO ČESKÉ REPUBLIKY – věk a vzdělání populace), [on-line], dostupná na www: http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/3103-08, staženo dne 27.6.2009

4. Český statistický úřad (d): *Český statistický úřad VYSOČINA – Charakteristika kraje,* [on-line], dostupná na www: http://www.jihlava.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje, staženo dne 1.11.2009

5. Český statistický úřad (e): Sčítání lidu, domů a bytů, [on-line], dostupná na http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4113-03, staženo dne 9.11.2009

6. Český statistický úřad (f): *Statistická ročenka hl. města Prahy 2008 – Vzdělávání, kultura a sport, zdravotnictví a sociální zabezpečení*, [on-line], dostupná na www: http://www.czso.cz/xa/edicniplan.nsf/kapitola/13-1101-08-2008-10, staženo dne 27.6.2009

7. Evropský sociální fond v ČR (a,b): *Evropský sociální fond v ČR* , [on-line], dostupná na www: http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr, staženo dne 25.4.2009

8. Integrovaný portál MPSV: *Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2000,* [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/analyza_2000.pdf, staženo dne 16.11.2009

9. Integrovaný portál MPSV: *Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2001*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/analyza_2001.pdf, staženo dne 16.11.2009

10. Integrovaný portál MPSV: *Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2002*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/alk1202.pdf, staženo dne 16.11.2009

11. Integrovaný portál MPSV: *Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2003*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/alk1203.pdf, staženo dne 16.11.2009

12. Integrovaný portál MPSV: *Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2004*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/alk1204.pdf, staženo dne 16.11.2009

13. Integrovaný portál MPSV: *Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2005*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/alk1205.pdf, staženo dne 16.11.2009

14. Integrovaný portál MPSV: *Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2006*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/alk1206.pdf, staženo dne 16.11.2009

15. Integrovaný portál MPSV: *Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2007*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/jikraj1207-verze_na_web.pdf, staženo dne 16.11.2009

16. Integrovaný portál MPSV: *Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina 2008*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info/stat/analyzy/analyza_2008.pdf, staženo dne 16.11.2009

17. Integrovaný portál MPSV: *Čtvrtletní statistiky nezaměstnanosti za rok 2008* (okresy kraje Vysočina), [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt, staženo dne 30.11.2009

18. Integrovaný portál MPSV: *Jihlava – volná místa*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/vmjedno/vmrozsir?send=1&nokres=3707&nsort=0&ndny=30&nprokoho=0, staženo dne 27.11.2009

19. Integrovaný portál MPSV: *Havlíčkův Brod – volná místa*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/vmjedno/vmrozsir?send=1&nokres=3601&nsort=1&ndny=90&nprokoho=0, staženo dne 27.11.2009

20. Integrovaný portál MPSV: *Pelhřimov – volná místa*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/vmjedno/vmrozsir?send=1&nokres=3304&nsort=0&ndny=30&nprokoho=0, staženo dne 27.11.2009

21. Integrovaný portál MPSV: *Třebíč – volná místa*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/vmjedno/vmrozsir?send=1&nokres=3710&nsort=0&ndny=30&nprokoho=0, staženo dne 27.11.2009

22. Integrovaný portál MPSV: *Žďár nad Sázavou – volná místa*, [on-line], dostupné na www: http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/vmjedno/vmrozsir?send=1&nokres=3714&nsort=1&ndny=30&nprokoho=7, staženo dne 27.11.2009

23. Kraj Vysočina (a): *Povinně zveřejňované informace*, [on-line], dostupná na www: http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/isvs.asp?id_org=450008, staženo dne 29.11.2009

24. Kraj Vysočina (b): *Profil kraje Vysočina březen 2009*, [on-line], dostupná na www: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4018937, staženo dne 24.11.2009

25. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (a): *Strategie CZU*, [on-line], dostupná na www: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_CZU_schvaleno_vladou.pdf, staženo dne 25.4. 2009

26. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (b): *Výroční zpráva MŠMT o stavu vysokého školství za rok 1999*, [on-line], dostupné na www: http://www.msmt.cz/vzdelavani/vyrocni-zprava-msmt-o-stavu-vysokeho-skolstvi-za-rok-1999, staženo dne 17.11.2009

27. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (c): *Ministerstvo*, [on-line], dostupné na www: http://www.msmt.cz/ministerstvo, staženo dne 27.4.2009

28. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (d): Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR, 2007, [on-line], dostupné na www: http://www.msmt.cz/ministerstvo/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-cr, staženo dne 27.4.2009

29. Ministerstvo vnitra České republiky: *Počty obyvatel v obcích*, [on-line], dostupné na www: http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d, staženo dne 17.11.2009

30. Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2007/2008, Eurydice, [on-line], dostupné na www: http://eacea.ec.europa.eu/ressources/eurydice/eurybase/pdf/0_integral/CZ_CS.pdf, staženo dne 28.2.2009

31. ROSS Holding s.r.o.: *O společnosti a volná místa*, [on-line], dostupné na www: http://www.ross.cz/O-SPOLECNOSTI/Profil-spolecnosti/sc-3-sr-1-a-158/default.aspx, http://ross.jobs.cz/, staženo dne 26.9.2009

32. Strukturální fondy EU (a): *Operační program Vzdělávání a konkurenceschopnost*, [on-line], dostupná na www: http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost, staženo dne 25.4.2009

33. Strukturální fondy EU (b): *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost*, [on-line], dostupná na www: http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d26c8d6a-821b-45df-9c9c-29a8a55f7e1e/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost, staženo dne 25.4.2009

34. Strukturální fondy EU (c): *Operační program Praha Adaptabilita*, [on-line], dostupná na www: http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/575b6253-c04f-4eba-818f-acaecd7aa003/OP-Praha-Adaptabilita, staženo dne 25.4.2009

35. Struktury systémů vzdělávání, odborné přípravy a vzdělávání dospělých v Evropě, Česká republika 2008, Eurydice, [on-line], dostupné na www: http://eacea.ec.europa.eu/ressources/eurydice/pdf/041DN/041_CZ_CS.pdf, staženo dne 28.4.2009

36. TOKOZ a.s.: *Výroba a kariéra*, [on-line], dostupné na www: http://www.tokoz.cz/, http://www.tokoz.cz/kariera/, staženo dne 26.9.2009

37. Ústav pro informace ve vzdělávání (a): *Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03*, [on-line], dostupná na www: http://www.uiv.cz/rubrika/437, staženo dne 27.6.2009

38. Ústav pro informace ve vzdělávání (b) : *Vývojová ročenka školství rok 1995/06 – 2004/05*, [on-line], dostupná na www: http://www.uiv.cz/rubrika/585, staženo dne 27.6.2009

39. Ústav pro informace ve vzdělávání (c): *Vývojová ročenka školství rok 2000/01 – 2005/06*, [on-line], dostupná na www: http://www.uiv.cz/rubrika/586, staženo dne 27.6.2009

40. Ústav pro informace ve vzdělávání (d): *Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08*, [on-line], dostupná na www: http://www.uiv.cz/rubrika/710, staženo dne 27.6.2009

41. Výroční zprávy o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001): *Výroční zpráva kraje o rozvoji vzdělávání za školní rok 2001/2002 a kalendářní rok 2001*, [on-line], dostupná

na www: http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=143991&p1=10552, staženo dne 7.7.2009

42. Výroční zprávy o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2002) *: Výroční zpráva o stavu koncepce a rozvoje sítě a o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2001/2002 a kalendářní rok 2002*, [on-line], dostupná na www: http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=351850&p1=10552, staženo dne 7.7.2009

43. Výroční zprávy o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2003): *Výroční zpráva o stavu koncepce a rozvoje sítě a o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2002/2003 a kalendářní rok 2003* , [on-line], dostupná na www: http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=648776&p1=10552, staženo dne 7.7.2009

44. Výroční zprávy o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2004): *Výroční zpráva o stavu koncepce a rozvoje sítě a o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2003/2004 a kalendářní rok 2004*, [on-line], dostupná na www: http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=422637&p1=10552, staženo dne 7.7.2009

45. Výroční zprávy o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2005): *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za rok 2004/2005 a kalendářní rok 2005*, [on-line], dostupná na www: http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=1071958&p1=10552, staženo dne 7.7.2009

46. Výroční zprávy o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2006): *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2005/2006 a kalendářní rok 2006*, [on-line], dostupná na www: http://www.kr-

vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=1427952&p1=10552, staženo dne 7.7.2009

47. Výroční zprávy o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2007): *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2006/2007 a kalendářní rok 2007*, [on-line], dostupná na www: http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=1862330&p1=10552, staženo dne 7.7.2009

48. Výroční zprávy o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2008): *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2007/08 a kalendářní rok 2008* , [on-line], dostupná na www: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4019264, staženo dne 7.7.2009

49. Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Jihlavě : *Historie*, [on-line], dostupná na www: http://www.spsji.cz/, staženo dne 7.7.2009

50. ŽĎAS a.s.: *Výrobní program a nabídka zaměstnání*, [on-line], dostupné na www: http://www.zdas.cz/cs/index.aspx, http://www.zdas.cz/cs/job_offers.aspx, staženo dne 26.9.2009

Právní předpisy a další dokumenty

1. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon)
2. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách
3. Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky
4. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky. MŠMT, Praha 2002
5. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky. MŠMT, Praha 2005

6. Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha. MŠMT. Praha 2001, ISBN 80-211-0372-8

SEZNAM ZKRATEK

AJ	Anglický jazyk
Bc.	Bakalář
CZU	Celoživotní učení
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DiS	Diplomovaný specialista
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
G	Gymnázium
HB	Havlíčkův Brod
HKK	Královéhradecký kraj
Ing.	Inženýr
ISCED	International Standard Classification of Education
JI	Jihlava
JHČ	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
LZPS	Listina základních práv a svobod
Mgr.	Magistr
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSK	Moravskoslezký kraj
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
NJ	Německý jazyk
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
o.p.s.	Obecně prospěšná společnost
OA	Obchodní akademie
OLK	Olomoucký kraj
OPLZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPPA	Operační program Praha - Adaptabilita
OPVK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
PAK	Pardubický kraj
PEL	Pelhřimov
PHA	Praha
Ph.D.	Doktor, vědecká hodnost
PLK	Plzeňský kraj
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
SOŠ	Střední odborná škola

SOU	Střední odborné učiliště
SČK	Středočeský kraj
SČMSD	Svaz českých a moravských spotřebních družstev
SŠ	Střední škola
SZŠ	Střední zdravotnická škola
TB	Třebíč
Th.D	Doktor v oblasti teologie
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
ULK	Ústecký kraj
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělání
USA	United States of America
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
VYS	Kraj Vysočina
ZLK	Zlínský kraj
ZR	Žďár nad Sázavou
ZŠ	Základní škola

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A MAP

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Převodní tabulka Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED) a české vzdělávací soustavy

Tabulka č. 2: Počty MŠ a jejich zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

Tabulka č. 3: Počty MŠ dle velikosti v letech 1991/92 a 2007/08

Tabulka č. 4: Počet dětí v MŠ dle věku v letech 1995/96 a 2007/08

Tabulka č. 5: Počty MŠ a počty dětí v MŠ a jejich změny mezi lety 1991/92 a 2007/08

Tabulka č. 6: Mateřské školy v krajích v roce 2007/08

Tabulka č. 7: Počty ZŠ a jejich zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

Tabulka č. 8: Počty žáků na ZŠ v letech 1991/92 a 2007/08

Tabulka č. 9: Počty tříd na ZŠ v letech 1991/92 a 2007/08

Tabulka č. 10: Nově přijatí žáci na ZŠ v letech 1995/96 a 2007/08

Tabulka č. 11: Základní školy v krajích v roce 2007/08

Tabulka č. 12: Počty gymnázií a zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

Tabulka č. 13: Počty nově přijatých žáků na gymnázia ve čtyřletém denním studiu a víceletém studiu

Tabulka č. 14: Počty SOŠ a jejich zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

Tabulka č.15: Počty SOU a jejich zřizovatelé v letech 1991/92 a 2007/08

Tabulka č. 16: Gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště v krajích v roce 2007/08

Tabulka č. 17: Počet nově přijatých studentů do denního studia na VOŠ v letech 1996/97 a 2007/08

Tabulka č. 18: Vyšší odborné školy podle krajů v roce 2007/08

Tabulka č. 19: Počet nově přijatých studentů na VŠ

Tabulka č. 20: Podíl počtu studentů na počet obyvatel v nejvýznamnějších univerzitních centrech v roce 2007

Tabulka č. 21: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel starší 15 let podle úrocně dosaženého vzdělání v ČR (v tisících a v %)

Tabulka č. 22: Zřizovatelé MŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08

Tabulka č. 23: Počet a zřizovatelé ZŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08

Tabulka č. 24: Počet žáků a tříd na ZŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08

Tabulka č. 25: Počet středních škol a počet zřizovatelů středních škol v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08
Tabulka č. 26: Počet středních škol a jejich žáků v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08
Tabulka č. 27: Přehled typů skol v jednotlivých okresech za rok 2007/08
Tabulka č. 28: Seznam jazykových škol v kraji Vysočina za rok 2007/08
Tabulka č. 29: Seznam VOŠ v kraji Vysočina
Tabulka č. 30: Počty a zřizovatelé VOŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08
Tabulka č. 31: Počty studentů, tříd na VOŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08
Tabulka č. 32: Počty studentů s ukončeným studiem a počty studentů 1. ročníků na VOŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08
Tabulka č. 33: Počet studentů na Vysoké škole polytechnické Jihlava v letech 2004/05-2007/08
Tabulka č. 34: Počet studentů na Západomoravské vysoké škole Třebíč v letech 2004/05-2007/08
Tabulka č. 35: Seznam vysokých škol, která mají detašované pracoviště v kraji Vysočina a počet studentů v letech 2004/05-2007/08
Tabulka č. 36: Nejvýznamnější podniky v kraji Vysočina
Tabulka č. 37: Seznam poptávaných pracovních míst v okresech kraje Vysočina ke dni 27.11.2009
Tabulka č. 38: Struktura uchazečů o zaměstnání podle Klasifikace zaměstnání (KZAM) v %
Tabulka č. 39: Počet uchazečů o zaměstnání podle stupně vzdělání v jednotlivých okresech kraje Vysočina v roce 2008
Tabulka č. 40: Vývoj počtu evidovaných absolventů škol a mladistvých na úřadu práce podle stupně vzdělání v letech 2004-2008 (vždy k 30.9)

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu VOŠ v letech 1996/97-2007/08
Graf č. 2: Vývoj počtu studentů na VOŠ v letech 1996/97-2007/08
Graf č. 3: Vývoj vysokých škol v letech 2000/01-2007/08
Graf č. 4: Vývoj počtu studentů na VŠ (veřejné a soukromé) v letech 2000/01-2007/08
Graf č. 5: Studenti bakalářských a magisterských studijních programů podle oborů v roce 1991/92 a 2007/08 v %
Tabulka č. 6: Struktura populace starší 15 let podle úrovně dosaženého vzdělání v letech 1993 a 2007 v ČR

Graf č. 7: Struktura populace starší 15 let podle úrovně dosaženého vzdělání v letech 1993 a 2007 v ČR (muži, ženy)
Graf č. 8: Struktura populace starší 15 let podle stupně vzdělání v krajích ČR v roce 2007
Graf č. 9: Vývoj počtu MŠ v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08
Graf č. 10: Podíl počtu studentů v 1. ročnících na středních školách v kraji Vysočina v roce 2000/01 a 2007/08 v %
Graf č. 11: Podíl počtu studentů, kteří ukončili studium na středních školách v kraji Vysočina v roce 2000/01 a 2007/08 v %
Graf č. 12: Celkem studentů, kteří ukončili studium s maturitou v kraji Vysočina v letech 2000/01-2007/08
Graf č. 13: Počet uchazečů o zaměstnání podle stupně vzdělání v kraji Vysočina v letech 2000-2008 (vždy k 31.12.)

Seznam map

Mapa č. 1: Kraj Vysočina
Mapa č. 2: Střední školy v kraji Vysočina v roce 2007/08
Mapa č. 3: Vyšší odborné školy a vysoké školy v kraji Vysočina v roce 2007/08

PŘÍLOHY

Příloha A: Převodní tabulka Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED) a české vzdělávací soustavy

Stupeň ISCED	Úroveň vzdělání	tomu v českém školském systému odpovídá
ISCED 0	*Pre-primary* prepimární	mateřská škola, přípravný stupeň základní školy speciální a přípravní třídy základní školy pro děti se sociálním znevýhodněním, osoby bez vzdělání
ISCED 1	*Primary* primární	1.stupeň základní školy (bez základní školy praktické a základní školy speciální), 1.stupeň základní školy praktické, základní škola speciální (bez dvou posledních ročníků)
ISCED 2	*Lower secondary* Nižší sekundární	2. stupeň základní školy (bez základní školy praktické a základní školy speciální), 2. stupeň základní školy praktické, poslední dva ročníky základní školy speciální, 1. a 2. ročník oborů gymnázií 6letých, 1.- 4. ročník oborů gymnázií 8letých, 1.- 4.ročník konzervatoře – obor tanec, praktická škol (obory 1 a 2leté), kurzy pro získání základů vzdělání, kurzy pro získání základního vzdělání
ISCED 3	*Upper secondary* vyšší sekundární	integrovaný 1.ročník, obor praktická škola 3letá, obory gymnázií 4(5)leté, 3.- 6. ročník oborů gymnázií 6letých, 5.- 8. ročník oborů gymnázií 8letých, obory středního vzdělávání ukončené maturitní zkouškou (bývalé obory středních odborných škol/učilišť), 5. a 6. ročník konzervatoře – obor tanec, 1.- 4. ročník 6letých oborů konzervatoře (1. – 7. ročník 7letých oborů konzervatoře), obory středního vzdělávání, obory středního vzdělávání s výučním listem, studium jednotlivých předmětů na střední škole a rekvalifikační kurzy ukončené závěrečnou zkouškou
ISCED 4	*Post secondary non –tertiary* nástavbové	nástavbové studium, zkrácené vzdělávání v oborech ukončených maturitní zkouškou, pomaturitní studium na školách s právem státní jazykové zkoušky, zkrácené vzdělávání v oborech ukončených výučním listem, rekvalifikační kurzy na škole vyžadující předchozí vzdělání na střední škole (učební obory), rekvalifikační kurzy v délce od 6 měsíců do 2 let pro absolventy středních škol, rekvalifikační kurzy organizované vysokou pro absolventy středních škol, nulté ročníky na vysoké škole
ISCED 5	*Tertiary-first stage* 1. stupeň terciárního vzdělávání	vyšší odborná škola, poslední 2 ročníky konzervatoře, vysoká škola: bakalářské studijní programy, magisterské studijní programy 4 - 6leté, navazující magisterské studijní programy, další vzdělávání pro absolventy bakalářských a magisterských studijních programů (rozšiřující, nesměřující k udělení titulu)
ISCED 6	*Tertiary- second stage* 2.stupeň terciárního vzdělávání	vysoká škola: doktorský studijní program ukončen titulem Ph.D. a Th.D.

Zdroj: ČSU (b) - Statistická ročenka kraje Vysočina 2008, str. 245

Příloha B

Příloha B1: Počty VOŠ v období 1996/97 – 2007/08 v ČR

	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08
Celkem	158	156	168	166	165	166	168	168	173	176	174	177
veřejné	107	105	109	109	108	109	111	112	114	114	114	118
soukromé	40	40	47	45	45	45	45	44	49	49	48	47
církevní	11	11	12	12	12	12	12	12	13	13	12	12

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV (b,d) - Vývojová ročenka školství rok 1995/96 – 2004/05 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Příloha B2: Počty studentů na VOŠ v letech 1996/97 – 2007/08 v ČR

	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Celkem studentů	14 931	23 526	29 566	31 073	26 605	26 680	27 584
denní studium	13 294	21 429	26 827	27 930	22 691	22 559	22 858
dálkové studium	1 637	2 097	2 739	3 143	3 914	4 121	4 726

Pokračování Příloha B2

	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Celkem studentů	30 622	29 674	28 792	27 650	28 774
denní studium	25 550	25 033	23 881	22 696	22 295
dálkové studium	5 072	4 641	4 911	4 954	6 479

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV (a,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Příloha C

Příloha C1: Počet vysokých škol v letech 1991/92 – 2007/08 v ČR

	1991/92	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Vysoké školy - celkem	23	31	37	51	52	60	64	63	69
Veřejné vys.školy	23	23	24	20	20	22	23	23	26
Soukromé vys. školy	0	8	13	27	28	36	39	38	41
Vojenské a policejní	-	-	-	4	4	2	2	2	2

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03, Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08, ČSU (f)– Statistická ročenka hl. města Prahy 2008

Příloha C2: Počet studentů na vysokých školách v letech 1991/92 – 2007/08 v ČR

	1991/92	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Veřejná vysoká škola	111 990	207 250	219 514	235 874	230 999	247 040	265 460	285 111	303 731
Soukromá vys. škola	-	2048	3499	7891	13 014	18 269	24 645	31 698	40 939
Celkem	111 990	209 298	223 013	243 765	244 013	265 309	290 105	316 809	344 670

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV (a,c,d) - Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2000/01 – 2005/06, Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Příloha C3: Studenti bakalářských a magisterských studijních programů (prezenční i distanční) se státním občanstvím ČR podle oborů v roce 1991/92 a 2007/08

Studijní obory	1991/92	2007/08	Změna (2007/08 – 1991/92)
přírodní vědy	4 787	26 655	21 868
technické obory	36 290	82 382	46 092
zemědělsko-lesnické, veterinární vědy	8 765	12 926	4 161
zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy	10 762	25 583	14 821
ekonomické vědy	12 504	80 583	68 079
humanitní a společenské vědy	8 406	53 826	45 420
právní	4 687	15 134	10 447
pedagogika, učitelství a soc.péče	20 589	45 720	25 131
vědy a nauky o kultuře a umění	2 429	8 165	5 736

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ÚIV(a,d) – Vývojová ročenka školství rok 1989/90 – 2002/03 a Vývojová ročenka školství rok 2002/03 – 2007/08

Příloha D: Jmenovitý přehled veřejných a soukromých vysokých škol v ČR

Kraj	Veřejná vysoká škola	počet studentů
Praha	Univerzita Karlova v Praze	45 758
	České vysoké učení technické v Praze	21 973
	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	3 858
	Vysoká škola ekonomická v Praze	17 278
	Česká zemědělská univerzita v Praze	16 988
	Akademie múzických umění v Praze	1 274
	Akademie výtvarných umění v Praze	307
	Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze	464
Středočeský	-	-
Jihočeský	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	10 731
	Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích	324
Plzeňský	Západočeská univerzita v Plzni	16 797
Karlovarský	-	-
Ústecký	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	9 203
Liberecký	Technická univerzita v Liberci	8 766
Královéhradecký	Univerzita Hradec Králové	7 904
Pardubický	Univerzita Pardubice	8 958
Vysočina	Vysoká škola polytechnická Jihlava	1 527
Jihomoravský	Masarykova univerzita v Brně	34 263
	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně	9 265
	Janáčkova akademie múzických umění v Brně	626
	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	2 726
	Vysoké učení technické v Brně	20 932
Olomoucký	Univerzita Palackého v Olomouci	19 504
Zlínský	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	10 941
Moravskoslezský	Ostravská univerzita v Ostravě	9 239
	Slezská univerzita v Opavě	6 101
	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	21 717

Zdroj: Vlastní zpracování podle ČSU(b) - Statistická ročenka kraje Vysočina 2008

Pokračování Přílohy D

Kraj	Soukromá vysoká škola	počet studentů
Praha	Bankovní institut vysoká škola, a.s., Praha	4834
	Vysoká škola hotelová v Praze 8, s.r.o.	2278
	Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., Praha	4731
	Literární akademie (Soukromá vysoká škola Josefa Škvoreckého), s.r.o., Praha	286
	Vysoká škola cestovního ruchu, hotelnictví a lázeňství s.r.o., Praha	74
	Soukromá vysoká škola ekonomických studií, s.r.o., Praha	356
	Vysoká škola obchodní v Praze, o.p.s	1702
	Pražská technologický institut, o.p.s, Praha	73
	Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů v Praze, o.p.s.	2745
	Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o.	6792
	Anglo-americká vysoká škola, o.p.s.,Praha	433
	Pražská vysoká škola psychosociálních studií s.r.o., Praha	151
	Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., Praha	467
	University of New York in Prague, s.r.o.	462
	Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s., Praha	693
	Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o.p.s.	466
	Mezinárodní baptistický teologický seminář Evropské baptistické federace, o.p.s., Praha	29
	Vysoká škola regionálního rozvoje, s.r.o. Praha	60
	Vysoká škola tělesné výchovy a sportu PALESTRA, s.r.o., Praha	186
	NEWTON College , a.s., Praha	309
	Vysoká škola zdravotnická, o.p.s., Praha	445
	CEVRO Institut, o.p.s., Praha	150
	Unicorn College, s.r.o., Praha	90
Středočeský	ŠKODA AUTO a.s. Vysoká škola Mladá Boleslav	743
	Středočeský vysokoškolský institut, s.r.o., Kladno	380
	Academia Rerum Civilium - Vysoká škola politických a společenských věd, s.r.o., Kolín	460
Jihočeský	Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s, České Budějovice	574
	Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku, o.p.s.	Nedodáno
	Vysoká škola aplikovaných ekonomických studií, s.r.o., České Budějovice	26
Plzeňský	Vysoká škola v Plzni ,o.p.s.	690
Karlovarský	Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s.	1297
Ústecký	Vysoká škola ekonomie a managementu, s.r.o.,Ústí nad Labem	1013
Liberecký		
Královehradecký		

Pardubický		
Vysočina	Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.	99
Jihomoravský	Akademie STING, o.p.s., Brno	877
	Vysoká škola Karla Engliše, a.s., Brno	391
	Rašínova vysoká škola s.r.o., Brno	235
	B.I.B.S., a.s. - Brno International Business School	505
	Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o.	567
	Vysoká škola obchodní a hotelová, s.r.o., Brno	81
Olomoucký	Vysoká škola logistiky, o.p.s., Přerov	659
	Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.	499
Zlínský	Evropský polytechnický institut, s.r.o., Kunovice	1076
Moravskoslezký	Vysoká škola podnikání, a.s., Ostrava	3045

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ČSU (b) - Statistická ročenka kraje Vysočina 2008

Příloha E: Vzdělanostní struktura obyvatel krajů ČR v roce 1993 a 2007

(v tisících a v %)

	Dosažené vzdělání	**ISCED**	**PHA 93**	**PHA%**	**PHA 07**	**PHA%**	**SČK 93**	**SČK %**	**SČK 07**	**SČK %**
Celkem	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	180,5	17,9	123,4	11,8	270,5	30,1	188,3	18,7
	Střední bez maturity	část 3	300,8	29,8	227,1	21,7	349,9	39	389,6	38,6
	Střední s maturitou	část 3, 4	343,6	34,1	458,4	43,7	228,3	25,4	342,9	34
	Vysokoškolské	5,6	183,2	18,2	238,3	22,7	47,9	5,3	88,7	8,8
Muži	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	60,9	13,1	50,2	10	84,6	19,6	64	13
	Střední bez maturity	část 3	155,4	33,3	118,8	23,7	213,7	49,4	232,6	47,2
	Střední s maturitou	část 3, 4	142,3	30,5	199,2	39,8	102	23,6	148	30,1
	Vysokoškolské	5,6	107,2	23	131,6	26,3	31,2	7,2	47,8	9,7
Ženy	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	119,6	22	73,2	13,3	185,9	39,9	124,3	24
	Střední bez maturity	část 3	145,4	26,8	108,3	19,7	136,2	29,3	157	30,4
	Střední s maturitou	část 3, 4	201,3	37,1	259,2	47,3	126,3	27,1	194,8	37,7
	Vysokoškolské	5,6	76,1	14	106,7	19,5	16,7	3,6	40,9	7,9

	Dosažené vzdělání	**ISCED**	**JČK 93**	**JČK %**	**JČK 07**	**JČK %**	**PLK 93**	**PLK %**	**PLK 07**	**PLK %**
Celkem	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	141,2	28,3	104,2	19,3	118,3	26,2	84,8	17,7
	Střední bez maturity	část 3	194,2	38,9	204	37,8	192,4	42,7	183,8	38,5
	Střední s maturitou	část 3, 4	130	26	177,4	32,8	108,2	24	161,2	33,7
	Vysokoškolské	5,6	32,8	6.6	54,8	10,1	31,5	7	48,1	10,1
Muži	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	47,3	19,6	37	14	36	16,6	29,1	12,5
	Střední bez maturity	část 3	112,3	46,4	120,9	45,8	112,6	51,8	105,5	45,3
	Střední s maturitou	část 3, 4	59,5	24,6	77,7	29,4	48,1	22,1	70,5	30,2
	Vysokoškolské	5,6	22,3	9,2	28,5	10,8	20,7	9,5	28,1	12,1
Ženy	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	93,9	36,5	67,2	24,3	82,4	35,3	55,8	12,8
	Střední bez maturity	část 3	81,9	31,8	83,1	30,1	79,8	34,2	78,3	32
	Střední s maturitou	část 3, 4	70,5	27,4	99,7	36,1	60,1	25,8	90,7	37
	Vysokoškolské	5,6	10,5	4,1	26,2	9,5	10,8	4,6	20	8,2

	Dosažené vzdělání	**ISCED**	**KVK 93**	**KVK %**	KVK 07	KVK %	**ULK 93**	**ULK %**	ULK 07	ULK %
Celkem	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	74,1	30,6	59,3	22,8	200	30,4	174,8	25
	Střední bez maturity	část 3	95,1	39,4	99,4	38,2	273	41,5	270,4	38,7
	Střední s maturitou	část 3, 4	60,9	25,1	83,1	31,9	154	23,5	215,3	30,8
	Vysokoškolské	5,6	12	5	18,3	7	29,1	4,4	37,8	5,4
Muži	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	27,3	23,3	22,6	17,8	70,9	22,3	66,9	19,7
	Střední bez maturity	část 3	55,3	47,1	56,4	44,7	161	50,5	158,8	46,7
	Střední s maturitou	část 3, 4	27,9	23,8	36,7	29,1	68	21,4	94,3	27,7
	Vysokoškolské	5,6	6,8	5,8	10,6	8,4	17,7	5,6	19,9	5,9
Ženy	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	46,8	37,4	36,7	27,4	129	38	107,8	30,1
	Střední bez maturity	část 3	39,8	31,8	43	32,1	112	33	111,5	31,1
	Střední s maturitou	část 3, 4	33	26,4	46,4	34,7	86,4	25,4	120,9	33,8
	Vysokoškolské	5,6	5,2	4,2	7,7	5,8	11,4	3,4	17,9	5

	Dosažené vzdělání	**ISCED**	**LBK 93**	**LBK %**	LBK 07	LBK %	**HKK 93**	**HKK %**	HKK 07	HKK %
Celkem	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	97,8	38,7	78	21,2	120,5	27	85,4	19,1
	Střední bez maturity	část 3	133,4	39,1	149,9	40,8	179,3	40,2	181,8	40,7
	Střední s maturitou	část 3, 4	93	27,3	111,7	30,4	114,4	25,6	157,5	35,3
	Vysokoškolské	5,6	16,5	4,8	28,1	7,6	31,4	7	46,8	10,5
Muži	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	33,7	20,6	29,7	16,7	38,4	18	29,9	13,1
	Střední bez maturity	část 3	77,8	47,6	85,8	48,2	99	46,5	102	44,7
	Střední s maturitou	část 3, 4	42,5	26	47,4	26,6	56,1	26,3	69,3	30,3
	Vysokoškolské	5,6	9,2	5,6	14,9	8,4	19,1	9	27,2	11,9
Ženy	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	64	36	48,3	25,4	82,1	35,2	55,6	22,9
	Střední bez maturity	část 3	55,7	31,3	64,1	33,8	80,2	34,4	79,8	32,8
	Střední s maturitou	část 3, 4	50,6	28,5	64,3	33,9	58,3	25	88,2	36,3
	Vysokoškolské	5,6	7,3	4,1	13,3	7	12,3	5,3	19,6	8,1

	Dosažené vzdělání	**ISCED**	**PAK 93**	**PAK %**	PAK 07	PAK %	**VYS 93**	**VYS %**	VYS 07	VYS %
Celkem	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	112,5	27,6	81,4	18,8	130,7	31,7	79,1	18,1
	Střední bez maturity	část 3	170,7	41,9	181,6	41,9	162,2	39,3	186,3	42,7
	Střední s maturitou	část 3, 4	99,1	24,3	134,6	31,1	97,5	26,6	132,3	30,3
	Vysokoškolské	5,6	24,4	6	35,9	8,3	22	5,3	38,8	8,9
Muži	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	39,6	20,2	27,8	13,2	48,6	24,2	25,7	12
	Střední bez maturity	část 3	98,1	50	101,8	48,3	93,8	46,6	110,7	51,6
	Střední s maturitou	část 3, 4	43,6	22,2	61,5	29,2	44,9	22,3	56,7	26,4
	Vysokoškolské	5,6	14,7	7,5	19,6	9,3	13,7	6,8	21,6	10,1
Ženy	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	72,9	34,6	53,6	24,1	82,1	38,8	53,3	24
	Střední bez maturity	část 3	72,6	34,4	79,8	35,8	68,4	32,3	75,6	34,1
	Střední s maturitou	část 3, 4	55,5	26,3	72,9	32,7	52,6	24,8	75,7	34,1
	Vysokoškolské	5,6	9,7	4,6	16,3	7,3	8,3	3,9	17,2	7,8

	Dosažené vzdělání	ISCED	**JHM 93**	**JHM %**	JHM 07	JHM %	**OLK 97**	**OLK %**	OLK 07	OLK %
Celkem	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	246,3	26,9	188,7	19,3	142,4	27,9	115,3	21
	Střední bez maturity	část 3	345,2	37,7	329,8	33,8	205,5	40,2	220,2	40,1
	Střední s maturitou	část 3, 4	235,1	25,7	325,3	33,3	126,1	24,7	157,7	28,7
	Vysokoškolské	5,6	87,9	9,6	132,1	13,5	36,6	7,2	56,1	10,2
Muži	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	73,8	16,9	60,5	12,9	51,1	20,8	39,1	14,7
	Střední bez maturity	část 3	202,8	49,5	194,5	41,4	116,9	47,7	26,2	9,9
	Střední s maturitou	část 3, 4	100,8	23,1	138,2	29,4	55,5	22,6	69,6	26,2
	Vysokoškolské	5,6	58,1	13,3	77	16,4	21,4	8,7	30,7	11,6
Ženy	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	172,5	36	128,2	25,4	91,3	34,3	76,2	26,9
	Střední bez maturity	část 3	142,4	29,7	135,3	26,8	88,6	33,3	94	33,1
	Střední s maturitou	část 3, 4	134,2	28	187,1	37	70,6	26,5	88,1	31,1
	Vysokoškolské	5,6	29,8	6,2	55,1	10,9	15,2	5,7	25,4	9

	Dosažené vzdělání	ISCED	**ZLK 93**	**ZLK %**	ZLK 07	ZLK %	**MSK 93**	**MSK %**	MSK 07	MSK %
Celkem	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	139,7	29,2	102	20,1	315,1	30,7	222,5	20,8
	Střední bez maturity	část 3	190,5	39,9	195,9	38,6	415	40,5	425,1	39,8
	Střední s maturitou	část 3, 4	112,5	23,6	158,5	31,3	236,1	23	320,8	30
	Vysokoškolské	5,6	34	7,1	50,6	10	58,3	5,7	100,3	9,4
Muži	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	39,8	17,4	33,3	13,6	103,6	20,9	74,6	14,4
	Střední bez maturity	část 3	116,7	50,8	115,5	47,2	248,7	50,2	247,8	47,8
	Střední s maturitou	část 3, 4	50	21,8	69,4	28,3	105,9	21,4	141,1	27,2
	Vysokoškolské	5,6	22,4	9,8	26,6	10,9	36,7	7,4	55,1	10,6
Ženy	Základní vzděl. a bez vzděl.	0,1,2	99,9	40,2	68,7	26,2	211,5	39,9	147,9	26,9
	Střední bez maturity	část 3	73,8	29,7	80,4	30,7	166,3	31,4	177,3	32,2
	Střední s maturitou	část 3, 4	62,6	25,2	89	33,9	130,2	24,6	179,7	32,7
	Vysokoškolské	5,6	11,5	4,6	24	9,2	21,6	4,1	45,2	8,2

Zdroj: Vlastní zpracování a vlastní výpočty podle ČSU (c) - Trh práce v ČR 1993 – 2007 (tabulková část 1.obyvatelstvo ČR – věk a vzdělání populace)

Příloha F

Příloha F1: Počet MŠ, tříd a dětí v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	Rozdíl 2008 - 2001
Celkem MŠ	366	361	353	349	336	336	336	341	-25
Celkem tříd	713	690	687	684	660	658	671	691	-22
Celkem dětí	15 385	15 311	15 336	15 235	14 743	14 722	14 937	15 427	42

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

Příloha F2: Věkové složení dětí v MŠ v kraji Vysočina v letech 2000/1 – 2007/08 (v %)

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	Rozdíl (2008–2000)
do 3 let	8,2	9,5	9,6	11	10	8,7	9,9	10,1	1,9
3leté	23	24	25,8	23,6	25,5	25,4	23,9	25,7	2,7
4leté	29,1	30,1	30	29,2	27,8	30,3	30,3	28,7	-0,4
5leté	32,2	30,5	32,2	30,3	30,6	29,5	30	29,7	-2,5
starší 5 let	7,5	5,9	2,4	5,9	6,1	6,1	5,9	5,8	-1,7

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

Příloha G

Příloha G1: Seznam středních škol v jednotlivých okresech kraje Vysočina v roce 2007/08

Okres	Seznam škol
Jihlava	Gymnázium Jihlava
	Střední škola automobilní Jihlava
	Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jihlava
	Střední průmyslová škola Jihlava
	Střední škola stavební Jihlava
	Střední škola technická Jihlava
	Střední uměleckoprůmyslová škola Jihlava
	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Jihlava
	Soukromé gymnázium AD FONTES, o.p.s.
	Škola ekonomiky a cestovního ruchu, soukromá střední škola s.r.o., Jihlava
	FARMEKO - Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední odborná škola, a.r.o., Jihlava
	Soukromá vyšší odborná škola grafická a Střední umělecká škola grafická, s.r.o., Jihlava
	Manažerská akademie - střední odborná škola, s.r.o., Jihlava
	TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Jihlava, s.r.o.
	Střední odborná škola sociální u Matky Boží Jihlava
	Soukromá vyšší odborná škola sociální, o.p.s., Jihlava
	Gymnázium Otokara Březiny a Střední odborná škola Telč
Havlíčkův Brod	Gymnázium Havlíčkův Brod
	Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod
	Střední průmyslová škola stavební akademika Stanislava Bechyně, Havlíčkův Brod
	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Havlíčkův Brod
	Gymnázium Chotěboř
	Vyšší odborná škola a Obchodní akademie Chotěboř
	Střední odborné učiliště technické, Chotěboř
	Základní škola a Praktická škola Chotěboř
	Gymnázium, Střední odborná škola a Vyšší odborná škola Ledeč nad Sázavou
	Akademie - Vyšší odborná škola, Gymnázium a Střední odborná škola uměleckoprůmyslová Světlá nad Sázavou
Pelhřimov	Odborné učiliště a Praktická škola, Černovice
	Základní škola speciální a Praktická škola Černovice
	Výchovný ústav, středisko výchovné péče, střední škola a školní jídelna, Černovice
	Gymnázium dr.A.Hrdličky, Humpolec
	Česká zemědělská akademie v Humpolci, střední škola
	Střední škola SČMSD Humpolec, s.r.o.
	Střední škola Kamenice nad Lipou
	Gymnázium Pacov
	Gymnázium Pelhřimov
	Obchodní akademie, Pelhřimov

	Střední škola Pelhřimov
	Vyšší odborná škola a Střední škola hotelová SČMSD Pelhřimov, s.r.o.
	Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna, Počátky
Třebíč	Gymnázium a Střední odborná škola, Moravské Budějovice
	Střední škola řemesel a služeb Moravské Budějovice
	Gymnázium Třebíč
	Katolické gymnázium Třebíč
	Obchodní akademie Dr.Albína Bráfa a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Třebíč
	Střední škola řemesel Třebíč
	Střední škola stavební Třebíč
	Hotelová škola Třebíč
	Střední průmyslová škola Třebíč
	Vyšší odborná škola a Střední škola veterinární, zemědělská a zdravotnická Třebíč
	Soukromá střední odborná škola a Střední odborné učiliště s.r.o., Třebíč
Žďár nad Sázavou	Základní škola speciální a praktická škola Březejc, u Velkého Meziříčí
	Gymnázium Bystřice nad Pernštejnem
	Vyšší odborná škola a Střední odborná škola zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem
	Gymnázium Vincence Makovského se sportovními třídami Nové Město na Moravě
	Střední odborné učiliště Jana Tiraye, Velká Bíteš
	Gymnázium Velké Meziříčí
	Hotelová škola Světlá nad Sázavou a Obchodní akademie Velké Meziříčí
	Střední škola řemesel a služeb Velké Meziříčí
	Základní škola a Praktická škola Velké Meziříčí
	Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna, Velké Meziříčí
	Gymnázium Žďár nad Sázavou
	Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škol, Žďár nad Sázavou
	Střední škola technická Žďár nad Sázavou
	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Žďár nad Sázavou
	Biskupské gymnázium Žďár nad Sázavou
	Střední škola gastronomická Adolpha Kolpinga, Žďár nad Sázavou
	Škola ekonomiky a cestovního ruchu, soukromá střední odborná škola s.r.o., Žďár nad Sázavou
	Střední škola obchodní a služeb SČMSD, Žďár nad Sázavou
	Praktická škola a Speciálně pedagogické centrum Žďár nad Sázavou

Zdroj: Vlastní zpracování podle Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji Vysočina za školní rok 2007/08 a kalendářní rok 2008

Příloha G2: Seznam středních škol a jejich obory v kraji Vysočina za rok 2008

Název střední škola	Název oboru	Počet žáků
Základní škola speciální a praktická škola Bžezejc	Praktická škola dvouletá	14
	Praktická škola jednoletá	6
	Praktická škola tříletá	0
Gymnázium Bystřice nad Pernštejnem	Gymnázium	354
Vyšší odborná škola a Střední odborná škola zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem	Agropodnikání	72
	Agroturistika	78
	Autoelektrikář	10
	Automechanik	53
	Dopravní provoz	14
	Ekonomika zemědělské výživy	0
	Klempíř - strojní výroba	0
	Klempířské práce ve stavebnictví	0
	Kuchařské práce	36
	Management cestovního ruchu	108
	Opravář zemědělských strojů	41
	Podnikání v oborech zemědělství a les.hospodářství	43
	Práce ve zdravotnických a soc.zařízeních	0
	Šití oděvů	0
	Zahradník	0
	Zahradnické práce	0
	Zámečník	3
	Zámečnické práce ve stavebnictví	36
	Zemědělský podnikatel	0
Odborné učiliště a Praktická škola, Černovice	Brašnářské a sedlářské práce	0
	Cukrářské práce	11
	Čalounické práce	10
	Kožedělná výroba - obuvnická montáž	0
	Kuchařské práce	37
	Malířské, lakýrnické a natěračské práce	16
	Obchodní provoz - práce při přípravě jídel	0
	Práce ve zdravotnických a soc. zařízeních	23
	Praktická škola dvouletá	7
	Praktická škola tříletá	0
	Speciální rodinná škola	0
	Stavební výroba - malířské a natěračské práce	0
	Šití oděvů	2
	Truhlářské práce	19
	Zednické práce	15
Základní škola speciální a Praktická škola Černovice	Praktická škola dvouletá	7
	Praktická škola jednoletá	0
Výchovný ústav, středisko výchovné péče, střední škola a školní jídelna, Černovice	Květinářské práce	0
	Praktická škola jednoletá	9

	Sadovnické a květinářské práce	12
	Výroba konfekce	15
Gymnázium Havlíčkův Brod	Gymnázium	552
Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod	Cukrář - výroba	42
	Číšník, servírka	81
	Ekonomické lyceum	57
	Hotelnictví a turismus	91
	Krejčí	0
	Kuchařské práce	109
	Management obchodu	26
	Obchodně podnikatelská činnost	60
	Obchodní akademie	233
	Oděvnictví	0
	Operátor oděvní výroby - obchodní činnost	0
	Pekař	0
	Pletař	0
	Potravinářská technologie - výroba cukru a cukrovinek	0
	Potravinářská technologie - zpracování mouky	0
	Prodavač - smíšené zboží	8
	Prodavačské práce	0
	Provoz obchodu	15
	Společné stravování	47
	Textilní průmysl - textilní technologie	0
Střední průmyslová škola stavební akademika Stanislava Bechyně, Havlíčkův Brod	Pozemní stavitelství	0
	Stavebnictví	221
	Technické lyceum	106
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Havlíčkův Brod	Diplomovaná všeobecná sestra	146
	Zdravotnický asistent	125
	Zdravotnické lyceum	89
Gymnázium dr.A.Hrdličky, Humpolec	Gymnázium	354
Česká zemědělská akademie v Humpolci	Agropodnikání	229
	Autoelektrikář	50
	Autoelektronika	44
	Automechanik	74
	Chovatelství	145
	Chovatel koní a jezdec	51
	Instalatér	24
	Klempíř - strojírenská výroba	20
	Kosmetička	0
	Kovář, podkovář	0
	Lakýrník	0
	Malíř	0
	Malířské a natěračské práce	0
	Management zemědělství a lesnictví	0
	Mechanik opravář motorových vozidel	31
	Mechanizace a služby	0
	Opravář zemědělských strojů	109

	Opravářské práce	0
	Podnikání v oborech zemědělství a les.hospodářství	73
	Provoz služeb	0
	Přírodovědecké lyceum	15
	Rostlinolékařství	9
	Sociální péče - pečovatelská činnost	67
	Sociální péče - sociálně správní činnost	50
	Stavební provoz	0
	Stavební výroba - malířské a natěračské práce	0
	Tesař	19
	Zedník	24
	Zemědělec, hospodyňka	0
Střední škola SČMSD Humpolec	Informatika v ekonomice	39
	Kuchař - číšník pro pohostinství	40
	Obchodník	228
	Odborná škola	0
	Operátor skladování - hutní a strojírenské výrobky	0
	Operátor skladování - obchod	0
	Podnikání	42
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Prodavač - smíšené zboží	0
	Prodavač - textil, oděvy a obuv	0
	Prodavač - výrobce lahůdek	15
	Provoz obchodu	0
	Provoz služeb pro domácnost	0
	Provoz služeb	0
	Technickoadministrativní pracovník	0
Gymnázium Chotěboř	Gymnázium	369
Vyšší odborná škola a Obchodní akademie Chotěboř	Ekonomika a management podniku	79
	Obchodní akademie	193
	Pojišťovnictví	0
	Řízení bezpečnosti práce	88
	Řízení a zabezpečování jakosti	90
Střední odborné učiliště technické, Chotěboř	Dřevařská a nábytkářská výroba	21
	Elektrikář	30
	Instalatér	0
	Mechanik elektronik	36
	Mechanik strojů a zařízení	106
	Nástrojař	0
	Obráběč kovů	18
	Operátor dřevařské a nábytkářské výroby	28
	Provozní technika	22
	Strojírenská výroba	3
	Strojní mechanik	14
	Truhlář	58
	Truhlář - dřevěné konstrukce	0
	Zámečník	25

	Zedník	0
	Zpracování dřeva	0
Základní škola a Praktická škola Chotěboř	Praktická škola jednoletá	7
Gymnázium Jihlava	Gymnázium	835
Střední škola obchodu a služeb Jihlava	Agropodnikání	43
	Analýza potravin	80
	Číšník, servírka	12
	Fotograf	64
	Hodinář	15
	Kadeřník	102
	Kosmetička	107
	Krejčí	8
	Kuchař	24
	Kuchař - číšník pro pohostinství	99
	Management obchodu a služeb	0
	Obchodník	107
	Obchodně podnikatelská činnost	116
	Oděvnictví	0
	Pleťová kosmetika	0
	Podnikání	89
	Prodavač - smíšené zboží	68
	Prodavač - průmyslové zboží	0
	Provoz obchodu	0
	Přírodovědecké lyceum	50
	Vlasová kosmetika	0
Střední škola automobilová Jihlava	Autoelektrikář	31
	Automechanik	87
	Autotronik	110
	Klempíř - strojírenská výroba	33
	Lakýrník	23
	Mechanik opravář motorových vozidel	60
	Podnikání	51
Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jihlava	Obchodní akademie	376
Střední průmyslová škola Jihlava	Automatizační technika	54
	Elektronické počítačové systémy	247
	Slaboproudá elektrotechnika	54
	Strojírenství	119
	Technické lyceum	98
Střední škola stavební Jihlava	Dřevařská a nábytkářská výr.-dřev.konstrukce a stavby	36
	Elektrikář - silnoproud	46
	Instalatér	54
	Klempíř - stavební výroba	25
	Malíř	0
	Obkladač	9
	Pokrývač	11
	Stavení provoz	21
	Stavební výroba	28
	Stavebnictví	220

	Technické lyceum	98
	Tesař	40
	Truhlář	99
	Umělecký truhlář	19
	Zedník	44
Střední škola technická Jihlava	Elektrikář	2
	Elektrikář - slaboproud	54
	Elektrikář - silnoproud	20
	Elektrotechnika	41
	Mechanik číslicově řízených strojů	38
	Mechanik elektronik	20
	Mechanik seřizovač	78
	Mechatronika	78
	Nástrojař	39
	Obráběč kovů	82
	Provozní elektrotechnika	8
	Provozní technika	2
	Strojní kovář	2
	Zámečník	30
Střední uměleckoprůmyslová škola Jihlava	Management podnikání v umění a reklamě	32
	Management textilu a oděvnictví	76
	Modelářství a návrhářství oděvů	88
	Propagační výtvarnictví - výstavnictví	51
	Scénická technika	0
	Textilní výtvarnictví - pletařská tvorba	8
	Textilní výtvarnictví - ruční výtvarné zpracování textilií	14
	Text. Výtvarnictví - tvorba dekorat. předmětů z textilu	6
	Užitá malba	27
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Jihlava	Diplomovaná všeobecná sestra	104
	Ošetřovatelka	21
	Zdravotnický asistent	185
	Zdravotnické lyceum	31
Soukromé gymnázium AD FONTES, o.p.s., Jihlava	Gymnázium	185
Škola ekonomiky a cestovního ruchu, soukromá střední odborná škola s.r.o. Jihlava	Ekonomika a cestovní ruch	109
	Podnikání, řízení a obchod	0
	Podnikatelství malých firem	59
	Právní administrativa	98
FARMEKO - Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední odborná škol, s.r.o. Jihlava	Ekologie a ochrana krajiny	75
	Diplomovaný farmaceutický asistent	171
	Laboratorní asistent	0
Soukromá vyšší odborná škola grafická a Střední umělecká škola grafická, s.r.o., Jihlava	Multimediální umělecká tvorba	22
	Propagační výtvarnictví - propagační grafika	266
	Umělecká produkce	0
Manažerská akademie - střední odborná škola, s.r.o. - Jihlava	Manažer přepravy a obchodu	84
	Specialista pro obchodní činnost	100

	Veřejnosprávní činnost	100
TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Jihlava, s.r.o.	Veřejnoprávní ochrana	170
Střední odborná škola sociální u Matky Boží Jihlava	Výchovná a humanitární činnost	0
	Výchovná a humanitární činnost - soc.výchovná činnost	236
	Výchovná a humanitární činnost - soc.administrativní činnost	0
Soukromá vyšší odborná škola sociální, o.p.s., Jihlava	Sociální práce	208
Střední škola Kamenice nad Lipou	Automechanik	64
	Farmář	19
	Obráběč kovů	0
	Opravář zemědělských strojů	66
	Podnikání	44
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Podnikání v oborech zemědělství a lesního hosp.	0
	Provoz služeb	0
	Technickohospodářské a správní činnosti	0
	Zámečník	0
Gymnázium, Střední odborná škola a Vyšší odborná škola Ledeč nad Sázavou	Gymnázium	330
	Ekonomika a management podniku	59
	Informatika v ekonomice	102
	Mechanik strojů a zařízení	0
	Nástrojař	24
	Obráběč kovů	0
	Podnikání	100
	Provozní technika	0
	Strojírenství	96
	zámečník	22
Gymnázium a Střední odborná škola, Moravské Budějovice	Gymnázium	310
	Sociální péče - pečovatelská činnost	84
	Sociální péče – sociálně-správní činnost	71
	Veřejnosprávní činnost	147
Střední škola řemesel a služeb Moravské Budějovice	Automechanik	45
	Elektrikář - silnoproud	15
	Elektrotechnika	40
	Instalatér	0
	Klempíř - strojírenská výroba	0
	Klempíř - stavební výroba	0
	Krejčí	0
	Kuchař - číšník pro pohostinství	83
	Lesní výroba	0
	Mechanik instalatérských a elektrotechnických zař.budov	0
	Mechanizátor lesní výroby	0
	Mechanik seřizovač	96
	Obchodník	38
	Obráběč kovů	40
	Oděvnictví	0

	Opravář zemědělských strojů	63
	Podnikání	67
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Podnikání v oborech zemědělství a lesního hosp.	0
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Prodavač - smíšené zboží	23
	Prodavač - potravinářského zb.	0
	Prodavač - elektrotechnického zboží	0
	Prodavač - textil, oděvy a obuv	0
	Provoz obchodu	0
	Provozní technika	0
	Řezník - uzenář - výroba	0
	Řezník - uzenář - prodej	0
	Řezník - uzenář	0
	Zámečník	34
	Zemědělec, hospodyňka	0
	Zpracování dřeva	0
Gymnázium Vincence Makovského se sportovními třídami Nové Město na Moravě	Gymnázium	429
Střední odborná škola Nové Město na Moravě	Ekonomika a podnikání	21
	Dopravní provoz - žel.doprava a přeprava	0
	Dopravní provoz	0
	Instalatér	36
	Krejčí	0
	Malíř	0
	Management dopravy, pošt a telekomunikací	40
	Mechanik opravář	63
	Mechanizátor lesní výroby	27
	Obchodně podnikatelská činnost	66
	Operátor dřevařské a nábytkářské výroby	0
	Operátor provozu a ekonomiky dopravy	0
	Podnikání	128
	Truhlář	74
	Zedník	33
	Železničář	27
Gymnázium Pacov	Gymnázium	167
Gymnázium Pelhřimov	Gymnázium	450
Obchodní akademie, Pelhřimov	Ekonomické lyceum	92
	Obchodní akademie	238
Střední škola Pelhřimov	Brašnář	0
	Elektrikář	18
	Informační technologie - aplikace osobních počítačů	70
	Kadeřník	86
	Kožedělná výroba - obuvnická montáž	0
	Krejčí	0

	Mechanik elektronik	59
	Mechanik seřizovač	85
	Nástrojař	0
	Obráběč kovů	0
	Oděvnictví	0
	Operátor dřevařské a nábytkářské výroby	49
	Operátor oděvní výroby - oděvní výroba	47
	Pletař	0
	Podnikání	47
	Podnikání v technických povoláních	0
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Prodavač - potravinářského zb.	0
	Prodavač - smíšeného zb.	29
	Prodavač - elektrotechnického zboží	0
	Prodavač - textil, oděvy	0
	Prodavač - obuv a kožená galanterie	0
	Provoz obchodu	0
	Provozní technika	0
	Silniční doprava	92
	Strojírenská technická administrativa	0
	Strojírenská výroba	0
	Strojírenství	100
	Strojní mechanik	12
	Truhlář	42
	Výrobní konfekce	0
	Zámečník	24
Vyšší odborná škola a Střední škola hotelová SČMSD Pelhřimov	Cukrář - výroba	15
	Číšník, servírka	0
	Hotelnictví a turismus	138
	Hotelová škola - hotelový provoz	0
	Kuchař	0
	Kuchař - číšník pro pohostinství	88
	Management hotelového provozu	29
	Pekař	0
	Podnikání	48
Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna, Počátky	Kuchař	23
	Provoz služeb	17
Akademie - Vyšší odborná škola, Gymnázium a Střední odborná škola uměleckoprůmyslová Světlá nad Sázavou	Brusič skla	11
	Gymnázium	108
	Kameník	10
	Kamenosochařství - restaurování a konzer.kamene	8
	Malíř skla a keramiky	28
	Podnikání	88
	Řízení sklářské a keramické výroby	58
	Sklářský průmysl	8
	Sklář	3
	Tvarování průmyslových výrobků	3
	Uměleckořemeslné zpracování skla	8

	Uměleckořemeslné zpracování skla - umělecké vitráže	1
	Uměleckořemeslné zpracování skla-malba skla	29
	Uměleckořemeslné zprac.kam a keramiky - práce kamenické	30
	Uměleckořemeslné zprac.kam a keramiky-práce kamenosoch	25
	Uměleckořem.zprac.kovů-práce kovářské a zámečnické	3
	Umělecká keramik	15
	Umělecký sklář	0
	Výtvarné zprac.keramiky a porcelánu -vytváření keramiky	17
	Výtvarné zpracování skla-modelářství lisov.skla	0
	Výtvarné zpr.skla-broušení a vzorování broušeného skla	6
	Výtvarné zpracování skla-hutní tvarování skla	1
	Výtvarné zpracování skla-tvarování,malování a leptání skla	25
	Výtvarné zprac.skla - rytí skla	0
	Výtvarné zprac.skla-tvorba a výroba sklářských figurek	0
Gymnázium Otokara Březiny a Střední odborná škola Telč	Ekonomika a podnikání	0
	Gymnázium	359
	Pedagogické lyceum	0
	Podnikání a služby	168
Gymnázium Třebíč	Gymnázium	599
Katolické gymnázium Třebíč	Gymnázium	342
Obchodní akademie Dr.Albína Bráfa a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Třebíč	Obchodní akademie	403
Střední škola řemesel Třebíč	Autoelektrikář	29
	Automechanik	102
	Autotronik	95
	Klempíř - strojírenská výroba	47
	Lakýrník	0
	Opravář zemědělských služeb	91
	Podnikání	49
	Podnikání v technických povoláních	0
	Technické služby v autoservisu	0
	Uměleckořemeslné zprac.kovů - práce kovář a zámečnické	52
	Uměleckořemeslné zpracování kovů - práce pasířské	0
	Umělecký kovář a zámečník	0
	Umělecký pasíř	0
Střední škola stavební Třebíč	Čalouník	0
	Dřevařská a nábytkářská výroba	17
	Elektrikář - silnoproud	35
	Instalatér	58
	Management ve stavebnictví	52
	Malíř	5
	Malířské práce, lakýrnické a natěr.	6

	Mechanik lynových zařízení	0
	Podnikání	0
	Pozemní stavitelství	123
	Stavební provoz	17
	Technická zařízení budov	109
	Technické lyceum	59
	Tesař	14
	Tesařské a truhlářské práce	0
	Truhlář - výroba nábytku	0
	Truhlář - dřevěná konstrukce	0
	Truhlář	71
	Zedník	41
	Zednické práce	9
Hotelová škola Třebíč	Aranžér	0
	Brašnář	0
	Cukrář - výroba	88
	Číšník, servírka	0
	Hotelnictví a turismus	120
	Kadeřník	92
	Krejčí	12
	Kuchař	57
	Kuchař - číšník v pohostinství	167
	Management textilu a oděvnictví	0
	Obchodník	51
	Obuvník	0
	Oděvnictví	0
	Pletař	0
	Podnikání	175
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Podnikání v technických povoláních	0
	Provoz obchodu - vnitřní obchod	0
	Prodavač - smíšené zboží	61
	Prodavač a výrobce lahůdek	0
	Služby cestovního ruchu	63
	Tkadlec - ploţné textilie	0
	Výroba konfekce	0
	Řezník - uzenář - prodej	0
	Řezník - uzenář	0
	Zpracování usní, plastů a pryže	0
Průmyslová škola Třebíč	Autoelektronika	0
	Elektrikář - silnoproud	18
	Elektronické počítačové systémy	219
	Elektrotechnika	12
	Krejčí-dámská oděvy	0
	Management strojírenství	0
	Mechanik číslicově řízených strojů	0
	Mechanik elektrických zařízení	78
	Mechanik elektronik	91
	Mechanik elektronik-automatizační technika	0
	Mechanik elek.-spotřeb. elektronika	0

	Mechanik- měřící přístroje a zařízení	0
	Mechanik opravář - stroje a zařízení	0
	Mechanik seřizovač-obráběcí stroje a linky	0
	Mechanik silnoproudých zařízení	0
	Nástrojař	0
	Obráběč kovů	13
	Obráběč kovů - frézování	0
	Obráběč kovů - soustružení	0
	Obráběč kovů-univerzální obrábění	0
	Podnikání v oborech strojírenství	0
	Podnikání v oborech textilu a oděvnictví	0
	Provozní technika	13
	Průmyslová ekologie	85
	Slaboproudá elektrotechnika	85
	Strojírenská technická administrativa	0
	Strojírenství	114
	Technické lyceum	202
	Technickoadministrativní pracovník	0
	Zámečník	0
	Zařízení silnoproudé elektrotechniky	0
Vyšší odborná škola a Střední škola veterinární, zemědělská a zdravotnická Třebíč	Agropodnikání	104
	Účetnictví a finanční hospodaření	60
	Diplomovaná všeobecná sestra	74
	ekonomika zemědělství a výživy	0
	Podnikání	70
	Veterinární prevence	81
	Zdravotnický asistent	211
Soukromá střední odborná škola a Střední odborné učiliště s.r.o Třebíč	Klempíř - strojírenská výroba	0
	Krejčí - dámské oděvy	0
	Kuchař - číšník pro pohostinství	0
	Podnikání	23
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Prodavač domácí potřeby	0
	Prodavač -smíšené zboží	0
	Společné stravování	0
	Truhlář	19
	Truhlář - výroba nábytku	0
	Veřejnoprávní činnost	193
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Třešť	Brusič skla	0
	Cukrář - výroba	45
	Cukrářské práce	30
	Číšník, servírka	0
	Dřevařská a nábytkářská výroba	0
	Krajinář	4
	Krejčí	0
	Kuchař - číšník pro pohostinství	98
	Kuchařské práce	43

	Květinářské práce - květinářské a aranžérské práce	40
	Malíř skla a keramiky	12
	Nábytkářství	0
	Obchodní akademie	0
	Oděvnictví	0
	Ochrana a tvorba životního pr.	23
	Podnikání	37
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Potravinářská technologie - zpracování masa	0
	Potravinářský průmysl	20
	Práce ve zdravotnictví a soc. zař - pečovatelská práce	15
	Prodavačské práce	0
	Řezník - uzenář	4
	Řeznické a uzenářské práce	6
	Sklář	0
	Šití oděvů	0
	Technologie potravin - zpracování masa	0
	Tesařské a truhlářské práce	15
	Truhlář	40
	Výroba dutého skla	0
	Zámečnické práce ve stavebnictví	0
	Zahradnictví	59
	Zahradník	71
	Zednické práce	8
	Zušlechťování skla	0
Střední odborné učiliště Jana Tiraye, Velká Bíteš	Cukrář - výroba	43
	Cukrovinkář - pečivář - výroba trvanlivého pečiva	0
	Elektrikář	0
	Kadeřnice	45
	Krejčí	0
	Kuchař - číšník pro pohostinství	44
	Mechanik seřizovač	0
	Nástrojař	0
	Obráběč kovů	57
	Prodavač - smíšené zboží	0
	Slévač	0
	Zámečník	0
	Zedník	0
Gymnázium Velké Meziříčí	Gymnázium	360
Hotelová škola Světlá a Obchodní akademie Velké Meziříčí	Hotelnictví a turismus	456
	Obchodní akademie	103
Střední škola řemesel a služeb Velké Meziříčí	Automechanik	63
	Elektrikář	8
	Krejčí	0
	Kuchař - číšník pro pohostinství	92
	Mechanik elektronech. zařízení	0
	Mlékař - výroba	0

	Obráběč kovů	0
	Opravář zemědělských strojů	97
	Pekař	0
	Podnikání	145
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Podnikání v oborech zemědělství a lesního hosp.	0
	Podnikání v technických povoláních	0
	Provoz služeb	9
	Řezník - uzenář	0
	Zámečník	0
	Zemědělec, hospodyňka	0
	Zemědělství	0
	Zedník	0
Základní škola a Praktická škola Velké Meziříčí	Praktická škola jednoletá	6
Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna, Velké Meziříčí	Praktická škola dvouletá	4
	Praktická škola jednoletá	7
	Práce ve zdravot a sociál zař-provozní práce	12
	Provoz společného stravování	19
Gymnázium Žďár n. S.	Gymnázium	477
Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola Žďár n.S.	Automatizace a informatika	40
	Cestovní ruch	0
	Ekonomika strojírenství	32
	Elektrotechnika	134
	Finance a řízení	0
	Informační technologie ve strojírenství	28
	Počítačové systémy	0
	Podnikání	81
	Strojírenství	129
	Strojírenská technická administrativa	116
	Technická zařízení budov	107
	Technické lyceum	130
Střední škola technická Žďár n. S.	Elektrikář	48
	Elektrikář-silnoproud	0
	Elektrikář-slaboproud	0
	Elektrotechnika	0
	Lakýrník	0
	Mechanik seřizovač	211
	Mechanik silnoproudých zařízení	91
	Nástrojař	32
	Nástrojař	32
	Obráběč kovů	31
	Modelář	14
	Podnikání	21
	Podnikání v technických povoláních	0
	Provozní technika	0
	Slévač	0
	Strojírenská výroba	0

	Strojní kovář	0
	Technik modelářských zařízení	47
	Truhlář - dřevěná konstrukce	0
	Zámečník	27
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Žďár n. S.	Diplomovaná všeobecná sestra	74
	Zdravotnický asistent	231
	Zdravotnické lyceum	0
Biskupské gymnázium Žďár n. S.	Gymnázium	334
Střední škola gastronomická Adolpha Kolpinga Žďár n. S.	Cukrář - výroba	50
	Číšník - servírka	46
	Kuchař	81
	Společné stravování	30
Škola ekonomiky a cestovního ruchu, soukromá střední odborná škola s.r.o. Žďár n. S.	Ekonomika a cestovní ruch	103
	Podnikání, řízení a obchod	0
	Podnikatelství malých firem	26
	Právní administrativa	84
Střední škola obchodní a služeb SČMSD Žďár n. S.	Aranžér	46
	ekonomické lyceum	42
	Kadeřník	85
	Kosmetička	87
	Kuchař – číšník pro pohostinství	77
	Obchodní akademie	118
	Podnikání	21
	Podnikání v oborech obchodu a služeb	0
	Prodavač - smíšené zboží	11
Praktická škola a Speciálně pedagogické centrum Žďár n.S.	Praktická škola dvouletá	7

Zdroj: Vlastní zpracování podle Výroční zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2008)

Příloha H

Příloha H1: Podíl počtu studentů v 1. ročnících na středních školách v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08 v %

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
G	18,1	16,9	18	18,3	18	18,8	18,5	18,4
SOŠ	37,1	36,9	40,7	39,3	36,9	39,4	36,6	36,6
SOU s maturitou	4,3	8,4	7	6,4	7,8	8	7,9	8
SOU učební obory	40,5	35,3	34,3	32,9	34,3	30,3	32,5	31,8
lycea	-	2,5	-	3,1	3	3,5	4,5	5,2

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

Příloha H2: Podíl počtu studentů, kteří ukončili studium na středních školách v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08 v %

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
G	17,7	15,2	19,7	18,9	18,9	18,2	18,7	18,6
SOŠ	39,8	37,1	37,1	35	37,9	38,4	37,1	38,9
SOU s maturitou	3,9	10,4	4,7	4,3	8,3	8,5	13,3	12,8
SOU učební obory	38,6	37,3	38,5	41,8	34,9	34,9	30,8	29,7

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina(2001 – 2008)

Příloha H3: Podíl počtu studnetů, kteří ukončili studium s maturitou v kraji Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08 v %

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Celkem ukončili studium s maturitou	61,4	61,8	65,27	65,72	67,76	67,18	69,2	70,3

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zpráv o rozvoji vzdělávání v kraji Vysočina (2001 – 2008)

Příloha I

Příloha I1: Seznam jazykových škol v kraji Vysočina

1	**International Education Center, s.r.o.,**	zabezpečuje kurzy AJ a NJ v Jihlavě a ve Žďáře nad Sázavou
2	**Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jihlava**	je součástí obchodní akademie a poskytuje kurzy a programy v AJ a NJ
3	**Akademie J.A.Komenského, Jihlava**	zabezpečuje kurzy v AJ a NJ
4	**Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Třebíč**	je součástí obchodní akademie a poskytuje kurzy a programy v AJ a NJ
5	**Akademie J.A.Komenského, Třebíč**	zabezpečuje kurzy v AJ a NJ
6	**Mgr. Petra Šustáčková**	lektorka poskytující v Jimramově kurzy anglického jazyka

Zdroj: Vlastní zpracování podle Výroční zprávy o rozvoji vzdělání kraje Vysočina (2008)

Příloha I2: Počet jazykových škol a studentů v nich na území kraje Vysočina v letech 2000/01 – 2007/08

	2000/01	**2001/02**	**2002/03**	**2003/04**	**2004/05**	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**
Celkem jazykových škol	1	2	1	2	2	6	6	6
Žáků	19	58	46	67	56	289	216	171
z toho AJ	12	37	35	45	*	197	132	110
NJ	7	21	11	22	*	92	84	60

Zdroj: Vlastní zpracování podle výročních zprávy o rozvoji vzdělání v kraji Vysočina (2001-2008)
*rozdělení žáků, kolik z celkového počtu studuje anglický jazyk a kolik německý nebylo ve výroční zprávě k dispozici

Příloha J: Seznam volných pracovních pozic v kraji Vysočina ke dni 27.11.2009

Jihlava: poptávka po práci dne 27.11.2009

Třída	Kategorie KZAM	Volná pracovní pozice
Třída 1	**Zákonodárci a vyšší úředníci**	Vedoucí pracovník odborové organizace
	Vedoucí a řídící pracovníci velkých organizací, společností podniků apod. vč. Jejich organizačních složek (manažeři)	Vedoucí velké peněžní, pojišťovací organizace
		Vedoucí obchodního odboru (útvaru)
		Vedoucí pracovník dílčího celku
Třída 2	**Odborní pedagogičtí pracovníci**	Pedagogický pracovník odborný
		Učitelé středních škol
	Ostatní vědci a odborní duševní pracovníci jinde neuvedení	Odborník v informacích - pro informační sítě
		Odborný administrativní pracovník orgánu samosprávy
		Odborný sociální pracovník v organizaci
		Psycholog
		Historik
		Odborní pracovníci v oblasti sociální péče, odborní sociální pracovníci, kromě řadových
		Odborný administrativní pracovník
Třída 3	**Technici ve fyzikálních, technických a příbuzenských oborech**	Strojírenský technik montážní, provozní
		Poradce, metodik, programátor pro uživatelské aplikace počítačových systémů
	Pedagogičtí pracovníci	Instruktor odborné výchovy mládeže
		Mistr odborné výchovy středního odborného učiliště
	Jiní pomocní odborní pracovníci	Obchodní cestující, dealer
		Zprostředkovatel nákupu, zásobování
		Obchodní zástupce
		Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí
		Zprostředkovatelé finančních transakcí, obchodu s cennými papíry, devizami a makléři
		Účetní všeobecný
		Aranžér
		Obchodní zprostředkovatel
		Detektiv v obchodě (v obchodním domě)
		Sociální pracovníci
		Pojišťovací agent, zprostředkovatel pojištění
		Obchodní referent (referent obchodní služby)
		Pojišťovací poradce (metodik)
		Referent pojišťovny
Třída 4	**Nižší administrativní pracovníci (kromě úředníků ve službách a obchodě)**	Dispečer dopravy a přepravy, komerční dispečer
		Administrativní pracovník
		Výrobní plánovač zásobování (prodeje)

		Dokumentátor
Třída 5	**Obsluhující pracovníci**	Kuchař
		Číšník
		Číšník, servírka
	Prodavači, manykéři a předváděči zboží	Prodavač
Třída 7	**Kvalifikovaní dělníci při dobývání surovin, stavební dělníci a pracovníci příbuzenských oborů**	Stavební a provozní elektrikář
		Lakýrník automobilů (vozidel)
		Tesař stavební
	Kvalifikovaní kovodělníci a strojírenští dělníci	Provozní elektromechanik
	Ostatní kvalifikovaní zpracovatelé a výrobci	Truhlář, truhlář opravář (převážně ruční)
Třída 8	**Obsluha průmyslových zařízení**	Topič - obsluha vytápění, ohřívačů, výměníků
	Obsluha stacionárních zařízení a montážní dělníci	Šička textilní konfekce strojní
	Řidiči a obsluha pojízdných strojních zařízení	Taxikář osobní dopravy
		Řidič nákladního automobilu
		Řidič nákladního automobilu
		Řidič nákladního automobilu v zahraniční dopravě (TIR)
Třída 9	**Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství a příbuzenských oborech**	Pomocní a nekvalifikovaní dělníci v lesnictví
	Pomocní a nekvalifikovaní dělníci v dolech a lomech, ve stavebnictví a v příbuzenských oborech	Pomocní a nekvalifikovaní dělníci na stavbách budov

Zdroj: Vlastní zpracování podle Integrovaného portálu MPSV: Jihlava – volná místa, [on-line], staženo dne 27.11.2009

Pelhřimov: poptávka po práci dne 27.11.2009

Třída	Kategorie KZAM	Volná pozice
Třída 1	**Vedoucí a řídící pracovníci velkých organizací, společností podniků apod. vč. Jejich organizačních složek (manažeři)**	Vedoucí ekonomického útvaru
		Vedoucí pracovníci v průmyslu, ve výrobě
Třída 2	**Vědci a odborníci ve fyzikálních a příbuzenských vědách, architekti a techničtí inženýři**	Projektanti a konstruktéři strojních zařízení, strojní inženýři
	Vědci, odborníci a inženýři v biologických, lékařských a příbuzenských oborech	Lékař
	Odborní pedagogičtí pracovníci	Učitel odborných předmětů střední, vyšší školy
	Ostatní vědci a odborní duševní pracovníci jinde neuvedení	Odborný sociální pracovník
		Odborný referent rozpočtů
Třída 3	**Technici ve fyzikálních, technických a příbuzenských oborech**	Obsluha lékařských zařízení
		Mistr
		Operátor NC-strojů
		Strojírenský technik
	Techničtí pracovníci v oblasti biologie, zdravotničtí a zemědělští pracovníci a pracovníci v příbuzenských oborech	Rehabilitační a fyzioterapeutický pracovník
	Jiní pomocní odborní pracovníci	Obchodní cestující, dealer
		Referent administrativy
		Účetní mzdový
		Zprostředkovatel obchodu s nemovitostmi a realitami
		Sociální pracovníci
		Sociální pracovníci
		Odbytový agent (odbytář, prodejce)
		Pojišťovací poradce (metodik)
Třída 4	**Nižší administrativní pracovníci (kromě úředníků ve službách a obchodě)**	Dispečer dopravy a přepravy, komerční dispečer
		Nižší účetní finanční
Třída 5	**Obsluhující pracovníci**	Kuchař
		Číšník, servírka
	Prodavači, manykéři a předváděči zboží	Prodavač textilu, obuvi
		Prodavači v obchodech
Třída 6	**Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví, rybářství, myslivost - orientování na trh**	Dělníci pro pěstění a ošetřování lesa
		Zemědělský dělník ošetřovatel hospodářských zvířat
		Chovatelé zvířat pro trh a pracovníci v příbuzných oborech
Třída 7	**Kvalifikovaní dělníci při dobývání surovin, stavební dělníci a pracovníci příbuzenských oborů**	Tesaři a truhláři
	Kvalifikovaní kovodělníci a strojírenští dělníci	Mechanici a opraváři motorových vozidel, kromě autoklempířů
		Mechanik elektronik strojů a zařízení
Třída 8	**Obsluha stacionárních zařízení a montážní dělníci**	Montážní dělník nábytku z kombinovaných materiálů
	Řidiči a obsluha pojízdných strojních zařízení	Řidiči nákladních automobilů a tahačů
		Řidiči nákladních automobilů a tahačů
		Traktorista

Třída 9	**Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci zaměřeni na prodej a služby**	Pomocník, uklízeč v hotelu, v restauraci, pokojská
		Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Zdroj: Vlastní zpracování podle Integrovaného portálu MPSV: Pelhřimov – volná místa, [on-line], staženo dne 27.11.2009

Havlíčkův Brod: poptávka po práci dne 27.11.2009

Třída	Kategorie KZAM	Volná pozice
Třída 1	**Vedoucí a řídící pracovníci velkých organizací, společností podniků apod. vč. Jejich organizačních složek (manažeři)**	Vedoucí servisní služby podniku
		Vedoucí útvaru zásobování, nákupu
	Vedoucí, ředitelé, kteří řídí malý podnik, organizaci, společnost	Vedoucí, ředitelé v zemědělství, lesnictví, rybářství a myslivosti
Třída 2	**Vědci a odborníci ve fyzikálních a příbuzenských vědách, architekti a techničtí inženýři**	Geodet (zeměměřič - geodet)
		Inženýr elektrotechnik technolog, normalizátor
		Projektanti elektrotechnických zařízení, elektroinženýři
	Vědci, odborníci a inženýři v biologických, lékařských a příbuzenských oborech	Lékař
		Lékař se specializací
	Ostatní vědci a odborní duševní pracovníci jinde neuvedení	Hlavní, vedoucí účetní
		Odborný administrativní pracovník
		Odborný sociální pracovník
Třída 3	**Technici ve fyzikálních, technických a příbuzenských oborech**	Elektrotechnik kontrolor jakosti, laborant
		Mistr
		Operátor NC-strojů
		Technický kreslič, konstruktér
		Technik konstruktér strojů a zařízení, nástrojů a přístrojů
		Technik mechanik NC-strojů
	Techničtí pracovníci v oblasti biologie, zdravotničtí a zemědělští pracovníci a pracovníci v příbuzenských oborech	Sestra (zdravotní sestra), střední zdravotnický personál
		Rehabilitační a fyzioterapeutičtí pracovníci, vč. odb. masérů
	Jiní pomocní odborní pracovníci	Nákupčí (zásobovač, nákupce)
		Obchodní referent (referent obchodní služby)
		Obchodní zástupce
		Pojišťovací agent, zprostředkovatel pojištění
		Účetní všeobecný
Třída 4	**Nižší administrativní pracovníci (kromě úředníků ve službách a obchodě)**	Administrativní pracovník
		Dispečer dopravy a přepravy, komerční dispečer
Třída 5	**Obsluhující pracovníci**	Číšník, servírka
		Kuchař
		Kuchař a číšník
		Strážný, člen závodní stráže
		Obsluhující pracovníci
	Prodavači, manykéři a předváděči zboží	Prodavač potravinářského zboží
		Prodavač ve stánku a na tržišti
Třída 6	**Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví, rybářství, myslivost - orientování na trh**	Chovatel prasat
		Chovatel skotu
		Zemědělský dělník ošetřovatel hospodářských zvířat
Třída 7	**Kvalifikovaní dělníci při dobývání surovin, stavební dělníci a pracovníci příbuzenských oborů**	Podlahář, pokladač podlahových krytin
		Stavební dělník zednických prací
		Tesaři a truhláři
		Zedník

	Kvalifikovaní kovodělníci a strojírenští dělníci	Dělník v elektrotechnice
		Mechanik, opravář průmyslových, výrobních strojů a zařízení
		Soustružník kovů - seřizovač a obsluha
		Automechanik osobních automobilů
		Provozní montér slaboproudých vedení
	Ostatní kvalifikovaní zpracovatelé a výrobci	Dělník dřevozpracující výroby úpravář dřeva
		Řezník bourač, vyřezávač masa
Třída 8	**Obsluha stacionárních zařízení a montážní dělníci**	Montážní dělníci, práce na montážních linkách
		Obráběč, soustružník, leštič dřeva - obsluha poloautomatického, automatického stroje
		Tiskař - strojník ofsetových, litografických strojů
	Řidiči a obsluha pojízdných strojních zařízení	Řidič nákladního automobilu v zahraniční dopravě (TIR)
		Traktorista mechanizátor
Třída 9	**Pomocní a nekvalifikovaní dělníci v dolech a lomech, ve stavebnictví a v příbuzenských oborech**	Pomocný skladník

Zdroj: Vlastní zpracování podle Integrovaného portálu MPSV: Havlíčkův Brod – volná místa, [on-line], staženo dne 27.11.2009

Třebíč: poptávka po práci dne 27.11.2009

Třída	Kategorie KZAM	Volná pozice
Třída 1	**Vedoucí a řídící pracovníci velkých organizací, společností podniků apod. vč. Jejich organizačních složek (manažeři)**	Vedoucí pracovníci v organizacích zaměřených na poskytování obchodních služeb, např. v bankovnictví, pojišťovnictví, apod
		Vedoucí pracovník výrobního útvaru v průmyslu
		Vedoucí útvaru odbytu
		Vedoucí útvaru zásobování, nákupu
		Vedoucí pracovníci ostatních útvarů
Třída 2	**Vědci a odborníci ve fyzikálních a příbuzenských vědách, architekti a techničtí inženýři**	Programátor informačních systémů
		Inženýr projektant, konstruktér elektrotechnických zařízení, systémů
		Inženýr projektant, konstruktér průmyslových zařízení, strojů, motorů, pohonů
	Vědci, odborníci a inženýři v biologických, lékařských a příbuzenských oborech	Lékař se specializací
		Lékař
	Ostatní vědci a odborní duševní pracovníci jinde neuvedení	Odborný sociální pracovník
		Hlavní, vedoucí účetní
Třída 3	**Technici ve fyzikálních, technických a příbuzenských oborech**	Elektrotechnici
		Mistr stavební výroby
	Techničtí pracovníci v oblasti biologie, zdravotničtí a zemědělští pracovníci a pracovníci v příbuzenských oborech	Zubní asistent
		Zubní technik laborant
	Jiní pomocní odborní pracovníci	Zprostředkovatel finančních transakcí
		Obchodní zástupce
		Technik v obchodě
Třída 4	**Nižší administrativní pracovníci (kromě úředníků ve službách a obchodě)**	Dispečer dopravy a přepravy, komerční dispečer
	Úředníci ve službách a obchodě	Operátor telefonního panelu (kromě telekomunikací
Třída 5	**Obsluhující pracovníci**	Číšník, servírka
		Kuchař
		Pomocný kuchař
Třída 7	**Kvalifikovaní dělníci při dobývání surovin, stavební dělníci a pracovníci příbuzenských oborů**	Instalatér plynovodů
		Stavební a provozní elektrikář
		Obkladač stěn, obkladač stavební
		Zedník
	Ostatní kvalifikovaní zpracovatelé a výrobci	Šička, švadlena oděvní konfekce
		Truhlář, truhlář opravář (převážně ruční
		Obuvník
Třída 8	**Obsluha průmyslových zařízení**	Obsluha pecí na výrobu skla a keramiky
	Obsluha stacionárních zařízení a montážní dělníci	Šička technické konfekce strojní
		Svrškař - obsluha obuvnického šicího stroje
	Řidiči a obsluha pojízdných strojních zařízení	Řidič nákladního automobilu
		Řidiči a obsluha pojízdných strojních zařízení
Třída 9	**Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci zaměřeni na prodej a služby**	Pomocník, uklízeč v hotelu, v restauraci, pokojská
	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství a příbuzenských oborech	Pomocný dělník v živočišné výrobě

Zdroj: Vlastní zpracování podle Integrovaného portálu MPSV: Třebíč – volná místa, [on-line], staženo dne 27.11.2009

Žďár nad Sázavou: poptávka po práci dne 27.11.2009

Třída	Kategorie KZAM	Volná pozice
Třída 1	**Vedoucí a řídící pracovníci velkých organizací, společností podniků apod. vč. Jejich organizačních složek (manažeři)**	Vedoucí pracovníci v organizacích zaměřených na poskytování obchodních služeb, např. v bankovnictví, pojišťovnictví, apod.
		Vedoucí pracovník výrobního útvaru v průmyslu
		Vedoucí výrobního (provozního) útvaru ve strojírenství
Třída 2	**Vědci a odborníci ve fyzikálních a příbuzenských vědách, architekti a techničtí inženýři**	Inženýr
		Inženýr projektant, konstruktér průmyslových zařízení, strojů, motorů, pohonů
	Vědci, odborníci a inženýři v biologických, lékařských a příbuzenských oborech	Lékař se specializací
	Odborní pedagogičtí pracovníci	Učitel praktického vyučování střední škol
		Učitelé odborných předmětů
		Učitel základní školy
Třída 3	**Technici ve fyzikálních, technických a příbuzenských oborech**	Technický kreslič, konstruktér
		Strojírenský technik technolog, normalizátor
		Stavební technik
		Technik
	Techničtí pracovníci v oblasti biologie, zdravotničtí a zemědělští pracovníci a pracovníci v příbuzenských oborech	Rehabilitační a fyzioterapeutický pracovník
		Sestra všeobecná (zdravotní sestra)
		Sestra (zdravotní sestra), střední zdravotnický personál
	Jiní pomocní odborní pracovníci	Kontrolor finanční
		Odborný sekretář, sekretářka
		Nákupčí (zásobovač, nákupce)
		Obchodní referent (referent obchodní služby)
		Sociální pracovník organizace
		Makléř realitní
		Obchodní zástupce
		Pojišťovací agent, zprostředkovatel pojištění
		Účetní všeobecný
Třída 4	**Nižší administrativní pracovníci (kromě úředníků ve službách a obchodě)**	Administrativní pracovník
		Sekretářka, sekretář
		Operátor dopravy a přepravy
		Skladník (úředník)
	Úředníci ve službách a obchodě	Recepční
Třída 5	**Obsluhující pracovníci**	Vrchní číšník
		Pracovník ochrany majetku a osob
		Číšník, servírka
		Kuchař
		Kosmetik, kosmetička
		Barman
	Prodavači, manykéři a předváděči zboží	Prodavač potravinářského zboží
Třída 6	**Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví, rybářství, myslivost - orientování na trh**	Chovatel skotu
		Zemědělský dělník ošetřovatel hospodářských zvířat
Třída 7	**Kvalifikovaní dělníci při dobývání surovin, stavební dělníci a pracovníci příbuzenských oborů**	Tesaři a truhláři
		Instalatéři, potrubáři, stavební zámečníci, klempíři
		Truhlář stavební
		Zedník

		Lakýrník dřevěných výrobků
		Studnař (kromě vrtače)
		Lakýrník automobilů (vozidel)
		Tesaři a truhláři
		Stavební elektrikář, elektroinstalatér
		Zámečník stavební
	Kvalifikovaní kovodělníci a strojírenští dělníci	Nástrojaři, kovomodeláři, kovodělníci, zámečníci
		Frézař kovů - seřizovač a obsluha
		Montér, opravář slaboproudých elektrických vedení
		Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech
		Mechanik a opravář motorových vozidel
		Zámečník, zámečník strojů
		Automechanik osobních automobilů
	Výrobci a opraváři přesných přístrojů, umělečtí řemeslníci, polygrafové a pracovníci v příbuzenských oborech	Sítotiskař
	Ostatní kvalifikovaní zpracovatelé a výrobci	Truhlář, truhlář opravář (převážně ruční)
		Řezník bourač, vyřezávač masa
		Dřevomodelář
		Šička, švadlena oděvní konfekce
Třída 8	**Obsluha průmyslových zařízení**	Strojník pily dřeva
		Truhlář, výrobce dřevařských polotovarů (obsluha konvenčních strojů
	Obsluha stacionárních zařízení a montážní dělníci	Truhlář - obsluha poloautomatického, automatického stroje, truhlář výroby nábytku
	Řidiči a obsluha pojízdných strojních zařízení	Řidič nákladního automobilu a tahače
		Řidič sklizňového stroje (kombajnista)
		Řidič buldozeru, bagru, shrnovače
		Obsluha lesních strojů a zařízení
		Řidič nákladního automobilu s přívěsem, tahače
Třída 9	**Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci zaměřeni na prodej a služby**	Pomocník, uklízeč
	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství a příbuzenských oborech	Pomocný dělník v živočišné výrobě
	Pomocní a nekvalifikovaní dělníci v dolech a lomech, ve stavebnictví a v příbuzenských oborech	Pomocný montážní dělník
		Nekvalifikovaný pracovník na stavbách a údržbě budov
		Pomocný montážní dělník
		Pomocný dělník hlavní stavební výroby
		Nekvalifikovaný pracovník

Zdroj: Vlastní zpracování podle Integrovaného portálu MPSV: Žďár nad Sázavou – volná místa, [on-line], staženo dne 27.11.2009

Příloha K: Počet uchazečů o zaměstnání podle stupně vzdělání v kraji Vysočina v letech 2000 – 2008 (vždy k 31.12.)

Stupeň vzdělání	2000		2001		2002		2003		2004	
	abs.	%	abs.	%	abs	%	abs	%	abs.	%
základní vzdělání	4242	21	3928	21,9	4512	20,9	5049	21,2	4928	20,1
střední vzdělání bez maturity	9503	47,7	8866	49	10666	49,6	11999	50,3	12601	51,4
střední vzdělání s maturitou	5114	26,4	4811	26,4	5676	26,3	6085	25,5	6229	25,4
vysokoškolské vzdělání	543	2,8	591	3,2	694	3,2	708	3	773	3,2

Pokračování Přílohy K

Stupeň vzdělání	2005		2006		2007		2008	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
základní vzdělání	4549	19,9	4221	21	3469	21,4	3596	20,1
střední vzdělání bez maturity	11676	51,2	10074	50,2	7982	49,3	8947	50,1
střední vzdělání s maturitou	5841	25,6	5112	25,5	4118	25,4	4630	25,9
vysokoškolské vzdělání	748	3,3	653	3,3	633	3,9	701	3,9

Zdroj: Vlastní zpracování podle kraje Vysočina (b) - Profil kraje Vysočina březen 2009